

Jó Pajtás

2019. VI. 6.

73. évf., 20–21. szám

Tehetségeink:
a Színes
Szilánkok
Diákszínpad

Valóban ez a szerelem?

Kovács Jolánka: Sánta mese

A csantavéri iskola büszkeségei

Akik felkerültek a tehetségfalra

AJÁNDÉKBA: Nyári ZsenikusZ

Jó szeptet, nyolcadikosok!

ZABHEGYEZŐ

Gyökerek és szárnyak

Azt szokták mondani, hogy ételre és utazásra az ember soha ne sajnáljon pénzt költeni. Manapság viszont már az is halljuk, hogy ne utazzunk annyit, legalábbis a repülőutakat hanyagoljuk, hiszen az terhel meg legjobban a környezetet. Valaki arról próbál meggyőzni, hogy mennyire fontos megismerni a világot, tanulni, közben a szülőföldön maradási is hangsúlyozzák. A nyitottsághoz viszont tapasztalás is szükséges. A tapasztalatszerzés egyik legjobb módja pedig az utazás, világlátás. Vajon miért indultak vándorútra a mesék és a régi korok legényei? Nem csupán az üres tarisznya hajtotta őket, hiszen a nemesek is gyakorta küldték ilyen utazásokra gyerekeiket, vagy tanították őket hosszú éveken át külföldön. Manapság is jellemző, hogy nyugat-európai, amerikai és ausztrál fiatalok tömegei utazzák be a világot, mielőtt belevágnának a nagybüti életbe.

Gyökerek és szárnyak: a szülőföldnek mindkettőt kell(ene) jelentenie és adnia. Hogy honnan jöttél, mivé váltál, elválaszthatatlan attól a helytől, ahol születél, ahol nevelkedtél. Még a negatív érzelmek: dac, ellenkezés és beépülnek tapasztalatként, hiszen a negatív példa is példa. Ami tiltakozást vált ki, amely ellen tenni akarunk. Korunk nagy kérdései, értékek és érdekek ütközőzónája, amelynek te is részese vagy. A továbbtanuláshoz meg kell fontolni, vajon melyik ország melyik iskolája a legmegfelelőbb, és biztosan voltak olyan osztálytársaid is, akiknek családja a jobb élet reményében felkerekedett, és külföldön próbál érvényesülni. Menni vagy maradni? Esetleg visszatérni? A gyökereink erősségét nem szabad lebecsülni, de a valódi szárnyaláshoz, erős szárnyak is kellenek. A kettő pedig mintha feltételezné egymást. Növesszük erőre mindkettőt, hiszen szükségünk van rájuk, hogy stabilan álljunk a világban, megtaláljuk a helyünket benne.

Herédi Károly

Találkozzunk a Tanyaszínház bemutatóján, Kavillón!

A hamarosan véget érő tanév első felében, az őszi hónapokban zárult le Tanya+Szín+Ház pályázatunk – sokan emlékezhetnek rá. A vajdasági falvakat bejáró, 40. évét taposó Tanyaszínház előadását kellett saját látásotokban lerajzolni. Az ötlet a Vajdasági Színházmuzeumtól, azaz **Bancsi Ildikótól** származott, de az ötletet felkarolta a Tanyaszínház, vagyis **Magyar Attila** színművész, Topolya Község Múzeuma **Gazsó Hargita** vezetésével, és lapunk is.

Ígérgetünkhöz híven a díjazott munkákat a széles közönségnek is megmutatjuk, méghozzá idén nyáron, a Tanyaszínház bemutatója előtt, a társulat kavillói otthonában.

G. Joó Katalin

Régi emlék

Mondd!

Emlékszel a régi tanítódra,
ki egykor a kezdet fogta?
Ki megtanított a szépre, jóra?
Ki neked útravalót adott?

Emlékszel?

Megtanított a betűvetésre,
a számok rejtelmére,
az olvasás szépségére,
a természet megbecsülésére.

Gondolsz-e még rá?

Emlékszel arra,
mikor letörölte könnyeidet?
Vagy mikor megsimogatott,
és szép szóval bátorított?

Emlékszel arra,

mily lelkesen mesélt, dalolt?
S mi ittuk minden szavát,
lestük minden mozdulatát.

Ne feledd, a kapott intelmeket!

Azt, milyen fontos a tisztelet,
az egymás iránti szeretet,
és győzzük le a félelmeinket.

Emlékezz arra, mit neked adott,

s útravalóul tarisznyádba rakott!
Ha meglátod, hogy feléd közeleg,
soha ne fordítsd el a fejedet!

Nagy Kanász Kata

(1. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka)
alkotása

A szünidőben is olvassunk!

Ne vegyétek szigorú felkérésnek a címben foglaltakat, inkább jótanácsnak, melyet örömmel teljesít az, aki egyébként is kedveli az olvasást, aki viszont még nem fedezte fel az olvasás szépségét, annak kívánjuk, hogy hozza el ez a nyár a „megvilágosodást”.

Sok minden mellett kívánjuk, hogy vegyétek kezetekbe a nyáron át lapunkat, más újságokat, könyveket, akár nyomtatott, akár elektronikus változatban. Ez utóbbihoz adtunk néhány ötletet is, üsd csak fel a 31. oldalt! Bárhogy is, tartalmas lapot ígyeztünk kezetekbe adni, olyant,

amelyet a nyáron is lapozhattok, mely kedvet ad a további olvasáshoz, kutatáshoz, tanulmányozáshoz, szórakozáshoz. Reméljük, elértük célunkat. A szeptemberi viszontlátásig kellemes és eseménydús nyári pihenőt kívánunk minden olvasónknak, a tanítóknak, tanároknak, a szülőknek és nagyszülőknek egyaránt, továbbá a lap munkatársainak és barátainknak.

Terveink szerint a **Jó Pajtás** következő száma szeptember 5-én jelenik meg.

Várunk vissza benneteket!

Százötven díj egy év alatt

Ahol szívvel-lélekkel alkotnak, ott az eredmény sem marad el –

A szabadkai EmArt Műhely tagjait kérdeztük

A szabadkai EmArt Műhely növendékeinek munkáival már számos alkalommal találkozhattak a Jó Pajtás olvasói. A képzőművészeti műhely 2002-ben kezdte meg működését Studio Bravo néven. Akkor még tizenkét kisdíák járt a foglalkozásokra, ma pedig már ötvenen vannak. A műhely 2008-ban változtatta meg a nevét EmArtra. A legfiatalabb tag hatéves, a legidősebb tizenhat. **Grubanov Martinek Emília**, a műhely vezetője heti egy alkalommal, szombatokon tart foglalkozásokat. A tagok sikeresen szerepelnek a különféle képzőművészeti pályázatokon. Eddig a szerbiai rajzpályázatokon kívül (jaj, felsorolni sem kevés) Magyarország, Bulgária, Észak-Macedónia, Szlovénia, Ukrajna, Szlovákia, Csehország, Lengyelország, Svájc, Portugália, Finnország, Szlovákia, Románia, Törökország, Görögország, Németország, Oroszország, Fehéroroszország, Japán, Kína, Korea, India, Banglades, Libanon, Lettország, Argentína, Új-Zéland, Azerbajdzsán, Egyiptom, Irán, Mexikó nemzetközi képzőművészeti pályázatain díjazták őket. A tavalyi iskolaévben a műhely tagjai összesen 150 alkalommal részesültek elismerésben. Ezek között díjak, oklevelek, érmek és tárgyi jutalmak is vannak. Nemrég meglátogattuk a műhely egyik foglalkozását. Érkezésünkkor szorgosan rajzoló és festegető diákok vártak bennünket.

Az EmArt Műhely tagjainak egy csoportja

Pap Natália a műhely egyik legfiatalabb tagja, hiszen óvodás. Már egy éve jár a foglalkozásokra.

– Nagyon szeretek állatokat és embereket rajzolni. Vízfestéket szoktam használni. A barátnőimet és magamat rajzoltam le. A képen velük libikókázom az óvoda játszótérén – mondta Pap Natália. A kislány annyira ügyes, hogy egy óvodai rajzpályázaton első helyezést ért el. Az volt a feladat, hogy a résztvevők rajzolják le a saját szobájukat. Natália egy szobabútort és egy íróasztalt nyert a pályázaton. **Molnár Vivien** szintén óvodás, és legszívesebben a tengert szereti rajzolni. Az ő munkái is rendszeresen megjelennek a Jó Pajtás és a Magyar Szó hasábjain.

Makai Kitti másodikos tanuló már három éve tagja az EmArt Műhelynek. A legjobban a nyaralást szereti megörökíteni. Általában a festést részesíti előnyben.

– A munkám témája Egyiptom. Rajzoltam egy fáraót, egy egyiptomi istent és hieroglifákat. Először megrajzoltam a körvonalakat, a háttérrel vízfestékekkel festetem meg, majd filctollal erősítettem meg a vonalakat – osztotta meg velünk Makai Kitti. A kislány nemrég a bajai rendőrkapitányság rajzpályázatán 3. helyezést ért el.

Lovas Réka is három éve jár a képzőművészeti foglalkozásokra. Kedvenc témaköre az állatok.

– Legszívesebben ceruzával rajzolok. Először próbapapírra szoktunk rajzolni, és ha sikerül, akkor nagyban átmásoljuk a rajzpapírra – mesélte a harmadikos kislány. Legutóbb a nyíracádi Szent Piroska Görögkatolikus Általános Iskola pályázatán második díjat nyert.

– A rajzomon két gyerek van, és az egyik esernyőt tart a másik fölé. Négy 20 000 forintos vásárlási utalványt kaptam egy játéküzletben – mondta lelkesen Lovas Réka.

Kukli Klaudia hetedikes tanuló már régóta tagja az EmArt Műhelynek. Alsós korába jött el az első foglalkozásra. Néhány hete átvette a Vajdasági Tehetségsegítő Tanács kistehetség díját.

Készülnek a legújabb munkák

– A készülő munkám az egyik nyári szünidős élményemet ábrázolja. Az embereket szeretem legjobban lerajzolni, például szemet vagy valakinek a portréját. Ezeket legtöbbször színes ceruzával szoktam megrajzolni. A rajzolás számomra unaloműzés, és nagyon jó érzés, amikor valamelyik munkámat díjazza egy pályázaton. Alsó osztályban mindenki dicsérte, hogy milyen szépen rajzolok. Ezt anyukám is észrevette, és szeretett volna valamilyen ezzel kapcsolatos foglalkozást keresni. Amikor rátalált erre a műhelyre, rögtön beíratott – mesélte Kukli Klaudia.

A lányok festés közben

Egy másik Egyiptomot ábrázoló rajz is készült ezen a délelőttön, amely **Faith Zsófia** munkája volt. A hatodik osztályos diák fél éve tagja a képzőművészeti műhelynek.

– Újságpapírdarabokat ragasztottam a papírra, és ezekre Egyiptomra jellemző dolgokat rajzoltam. A legjobban tájakat szeretek festeni, emellett állatokat és embereket is. Azt a tudást, amit itt szereztem, fel tudom használni rajzórán is – mondta Zsófia.

Csepella Kiara Vágta című rajzáról mesélt, amellyel egy argentinai pályázaton fog versenyezni.

– Vízfestékekkel készült a rajz. Életemben először rajzoltam lovat, és nagyon meglepődtem, hogy milyen jól sikerült. Három éve járok ide. A szüleim látták, hogy milyen szépen rajzolok, és apukám egyik ismerőse ajánlotta ezt a helyet. Harmadikos koromban vettem észre, hogy jól megy a rajzolás – mesélte a hatodikos lány.

A beszélgetés végére ide is ért a következő csoport, akik átvették a lányok helyét az asztaloknál. Előkerültek a ceruzák, a vízfestékek és a filctollak, és tovább folytatódott az alkotómunka az EmArt Műhely berkeiben.

Kép és szöveg: Szalma Brigitta

Az igazságos Mátyás királyról másképp

A gyerekek le tudták győzni a lámpalázukat

Június 2-án az újvidéki Színes Szilánkok Diákszínpad legfiatalabb csoportja a székvárosi Petőfi Sándor Magyar Művelődési Központban bemutatta *Az igazságos Mátyás király* c. darabot. A közönség vastappsal jutalmazta játékukat. A családtagok, rokonok, a szomszéd nénik meg a barátok is megnézték a szereplésüket.

A darabot **Német Attila**, az Újvidéki Színház társulatának színművésze rendezte asszisztensével, **Pongó Gáborral**.

Attila elmondta, szereti a gyerekeket, szívesen vállalta a rendezői feladatot.

– A Diákszínpad legfiatalabb korosztályával év közben, szeptembertől májusig csak hétvégén találkozunk. Ismerkedünk, barátkozunk, gyakorlatokat végzünk, év végén pedig szinte mindennap próbálunk. Mi nem szeretnénk ezekből a gyerekekből színészeket csinálni. A munkafolyamat alatt úgy próbálunk velük kommunikálni, hogy tanuljanak valamit, jól érezzék magukat, szívesen járjanak ide. Tanítjuk őket a helyes beszédre, a színpadi helyes mozgásra, ebből sokat tanulnak. Ez a fő feladatunk, nem a műsor, hanem a folyamat – legalábbis nekem ez a feladatom ebben a kis csoportban. Aki megfertőzőnk ezzel, azok nyolcadikig, sőt középiskolás korukban is szívesen visszajárnak a diákszínpadra – mondta Német Attila, aki a darab szövegét írta.

– Három részből tevődik össze az előadás, mivel „elkomplikáltuk” a dolgot. Nemcsak egyszerűen előadjuk a Mátyás királyról szóló valamelyik népmesét, hanem megpróbáltuk a mai világra vonatkoztatni ezeket a történeteket.

A legfiatalabb fiú a csoportban harmadikos, a legidősebb az egyetlen hetedikes fiunk, a többség negyedikes és ötödikes. Bevallották, jobban szeretik játszani a darabot, mint próbálni. Azoknak a gyerekeknek, akik ide jönnek,

eleve nincs annyira lámpalázuk, egyesek járnak nép- vagy dzsessztáncra, vannak versmondóink és olyanok is, akik zeneiskolába járnak. Le tudják győzni a lámpalázukat.

Szétosztottuk a szövegeket, hogy ne mindent Mátyás mondjon. Nem akartuk, hogy egy narrátor elmesélje az egész történetet, hanem mindenki mond valamit, mindenkinek van megjelenése, kis szövege. A tavalyi bábelőadáshoz a gyerekek készítettek a bábokat. Működésünk során mindent az Újvidéki Színház biztosít a számunkra: használjuk a kosztümjeiket és színpadi kellékeiket, kapunk fényt, technikát.

A *kolozsvári bíró* c. mesét Német Attila alkalmazta színpadra. A szöveg alapján ő rendezte a darabot, melynek zenéjét Pongó Gábor rendezőasszisztens válogatta.

– Elég összetett az előadásunk. Mivel a mai gyerekek számítógép előtt ülve, virtuális világban élnek, ezen keresztül próbáltuk őket ösztönözni arra, hogy minél ötletesebbek és

kreatívabbak legyenek a próbákon. Az előadás első része a színpadon vetített filmmel kezdődik, amelyben a fiú történelemórán mobiltelefonon játszik. A játékban csillagkaput talál, megnyomja a gombot, és átmegy a csillagkapun. Ekkor kezdődik a színpadon az előadás, a főszereplő „bepottyan” a játékba. Tehát a videojátékot és a színházi világot próbáljuk összehozni.

A gyerekek nagyon élvezték a próbák folyamán is a mesét, amelyet együtt alkottak meg velünk. Modernebb, de érthető a történet. A másodikosoktól a hetedik osztályos diákokig játszanak benne a gyerekek. Ez az ő darabjuk. Rengeteg ötletüket használtuk fel, például a fiúk harcos jelenetét, vagy a lányok koreográfias jelenetét, amelyet élveznek, mert szabad kezét adtunk nekik, filmhősöket és másokat jelenítenek meg zenére.

A darabot műszaki okokból a Petőfi Sándor Magyar Művelődési Központban mutattuk be, mert a próbák időpontjában a Sterija Játékok egyes darabjai miatt a kis- és a nagyterem is foglalt volt.

Az Újvidéki Színház nagytermének nyárra tervezett felújítása után, az új évad kezdetén a színházban is bemutatják ezt a Mátyás király-darabot. A Diákszínpad Figura Terézia vezetésével az Újvidéki Színház keretében működik.

Sikeresen szerepelt **Bohocki Martin**, **Figura Gábor**, **Kovács Réka**, **Repstok Dóra**, **Repstok Martina**, **Soós Viktor**, **Stark Inesz**, **Stark Márta**, **Szántó Róbert**, **Trkulja Jovan**, **Trkulja Teofil**, **Túró Csilla**, **Čurčić Máté**, **Vajda Laura**, **Zsivanac Beren**. A hangmester **Vukašin Vojvodić**, a fénymester **Illés Attila** volt. A játékanimátor **Milica Crkvenjakov**, a reneszánsz zenét **Bakos Árpád** szerezte, az operatőr **Gombos Dániel**, a kisfilm vágója **Varga Somogyi Bálint**, a díszlet kivitelezője **Rápóti Attila** volt. A plakátot az újvidéki **Bogdan Šuput** Formatervezői Középiskola diákjai készítették. A kisfilmet az újvidéki **József Attila Általános Iskolában** forgatták.

ria

Címoldali fotó: Ótos András

A csantavéri iskola büszkeségei

A Hunyadi János Általános Iskola Akkreditált Kiváló Tehetségpont címmel büszkélkedhet

Három vajdasági általános iskola kapta meg az Akkreditált Kiváló Tehetségpont címet, köztük a csantavéri Hunyadi János Általános Iskola. Az intézmény diákjai egyaránt jeleskednek természet- és társadalomtudományokban. Az iskolának saját zenekara, magyar és angol nyelvű színjátszó-csoportja, valamint néptáncsoportja is van. Ebből az alkalomból látogatunk el az iskolába, ahol a jeles tanulmányi eredményt felmutató felsős tanulók fogadtak bennünket.

Tóth Bagi Kincső hetedikes diák igen aktív, hiszen nagyon sok tanulmányi versenyen megmérettette magát.

– Részt vettem a helyesírási, nyelvhelyességi, kémia-, biológia- és földrajzversenyen is. Az ilyen megmérettetések előtt megvan bennem a versenyszellem, de nem szoktam izgulni. A legjobban a nyelvhelyesség és helyesírás, valamint a biológia érdekel. Sikertől továbbjutnom a köztársasági magyar nyelvtanversenyre, tavaly pedig eljutottam a helyesírási verseny Kárpát-medencei fordulójára. Biológiából és földrajzból is szép eredményeim vannak. A kémiai-fizikai kísérletek versenyén első helyezést nyertünk, a Curie-versenyen pedig különdíjas lettem. Gimnáziumban szeretnék továbbtanulni – mondta Tóth Bagi Kincső.

Csikós Gergely nyolcadikos tanuló is több tantárgyból jár versenyekre, ezek között van a kémia, a biológia és a földrajz. Emellett tagja az iskola zenekarnak, a Hunyadi János Udvari Zenekarnak.

– Szinte minden tantárgyból járok versenyre. Tavaly több második helyezést is sikerült szerezni. Köztársasági versenyen még nincs dobogós helyezésem. Legjobban a kémiát szeretem, ebből a tantárgyból több versenyen is részt vettem. A csapattal eljutottunk Egerbe, a Kárpát-medencei Kémiaversenyre. Én is gimnáziumban szeretnék továbbtanulni – tudtuk meg Csikós Gergelytől.

Gergelyhez hasonlóan **Nagy Ákos** is zenél a Hunyadi János Udvari Zenekarban. Erről a következőket mesélte:

– Néhány éve, 2015-ben elkezdtem furulyázni, és 2016-ban második lettem a Szólj, síp, szólj! vetélkedőn. Ezután 2017-ben megalakult az iskola zenekara, a Hunyadi János Udvari Zenekar. Abban az évben versenyre mentünk, ahol első helyezettek lettünk. A furulyán kívül tamburán és kontrán tudok játszani. Az iskolai zenekarral több helyen vendégszerepeltünk – mondta Nagy Ákos. Hozzátette, hogy rajta kívül még négy tagja van a zenekarnak. **Bakos Árpád** zenetanár kobzon és tamburán, **Hajdú Sándor** hegedűn, Csikós Gergely pedig dobon játszik. A zenekarban **Huszár Andor** énekel. Ákos az iskola befejezése után is folytatni fogja a zenélést. A jövőben szeretne elektrotechnikai szakra járni.

Az intézmény tanuló nemcsak a zenében és a különféle tantárgyakból rendezett tanulmányi versenyeken, hanem sportban is jeleskednek. Közéjük tartozik **Oláh Tibor** nyolcadik osztályos tanuló, aki dzsúdózik.

– Szép eredményekkel tértem haza a vajdasági, az országos és az európai szintű versenyekről. Arra vagyok a legbüszkébb, hogy első helyezést értem el a horvátországi Európa-bajnokságon. A szabadkai Ivan Sarić Műszaki Iskolában vagy a topolyai Mezőgazdasági Iskolában szeretnék továbbtanulni – osztotta meg velünk Oláh Tibor.

A Csipetkék néptáncsoport

Az iskola nyolcadikos diákja, **Bozsik Violetta** már több szavalóversenyen megmérettette magát.

– Voltam a Himnusz és Szózat Szavalóversenyen, amelyre romániai és magyarországi résztvevők is eljöttek. Ezen a korosztályomban második lettem. Bécsben is részt vettem egy nemzetközi szavalóversenyen, és nagy öröm számomra, hogy itt is előadhattam a Szózatot. A legtöbbször én vezetem az iskolai műsorokat. Ilyenkor nem szoktam lámpalázás lenni. A makói gimnáziumban fogok továbbtanulni, humán szakon – mesélte Bozsik Violetta.

A Csipetkék néptáncsoport nemrég arany minősítést szerzett az öbencei Kőetáncan. A hatodikos **Horváth Kávai Anna** már három éve tagja a csapatnak.

– Minden évben elmegyünk a Kőetáncra, ahol tavaly és az idén is arany minősítést nyertünk. Huszonhatan vagyunk a csoportban. Több korosztály jár néptáncra, a negyedik osztályostól a harmadikos középiskoláig vannak tagjainak. Kiskoromban sokat táncoltam, és anyukám beíratott hiphopra. Mivel nem tetszett, elkezdtem néptáncra járni. Kezdetben lámpalázam volt a fellépésekkor, de aztán, amikor megismerkedtem a többiekkel, minden könnyebbé vált. Az iskolai színjátszó csoportnak is tagja vagyok. Nemrég harmadikak lettünk az Általános Iskolások Művészeti Vetélkedőjén. Az a célom, hogy a családom többi tagjához hasonlóan én is Vuk-diplomás legyek – mondta Horváth Kávai Anna. Megtudhattuk azt is, hogy ÁMV-n az iskola zenekara kísérte a színjátszókat, így Csikós Gergely és Nagy Ákos is első díjban részesült. A nyolcadikos **Januskó Julián** műszaki oktatásból szokott versenyekre járni.

– Arra vagyok a legbüszkébb, hogy már háromszor jártam a köztársasági versenyen műszakiból. Helyezést még nem értem el. Azért választottam ezt a tantárgyat, mert ez érdekel a legjobban. A Székelykapuk-ZöldKapuk ökológiai versenyen voltam Kincsővel és Violettával, és első helyezést értünk el. A szabadkai Svetozar Marković Gimnázium természettudományi szakára szeretnék iratkozni – osztotta meg velünk a nyolcadikos fiú.

Szalma Brigitta

Fazekas Zita tanárnő Budapesten átveszi az emléklapokat

A csantavéri iskola kiváló tehetségei

Azt álmodtam...

Az óbecsei Petőfi Sándor Általános Iskola legsikeresebb ÁMV-díjazottjaival

Sok éve kiválóan szerepelnek az Általános Iskolások Művészeti Vetélkedőjén az óbecsei Petőfi Sándor iskola tanulói, méghozzá több kategóriában. Idén egy autóbusznyi versenyző ment a megmérettetésre, összesen 33-an.

Nyolc díjazottal beszélgettünk el. A hetedik **Ördög Tímea**, a hatodikos **Tallós Kinga** és a nyolcadikos **Lázár Lea** különdíjas, a hatodikos **Deák Evelin** és a harmadikos **Kisutcai Ivett** harmadik, a negyedikes **Hódi Lúcia** második, a másodikos **Bátori Simon** és a hatodikos **Koncz Antónió** pedig első helyezett lett Szabadkán.

Lea a szép beszéd kategóriában ért el dicséretre méltó eredményt.

– Harmadszor mentem erre a versenyre, s jó érzés volt újra ott lenni, mivel már szép emlékekkel tértem onnan vissza. Most egy választott szöveget kellett elolvasni, majd egy ott kapottat, végül húztunk egy témát, amiről mesélhettünk. Mit jelent számomra a zene? Ezt a témát húztam ki. Arról meséltem, hogy amikor zenét hallgatok, jó a hangulatom... Zene nélkül egyhangú lenne az életem...

Tímea erre a vetélkedőre verset írt. Azt is elmesélte, miről szól a vers:

– Azt álmodtam, hogy – volt a versem címe. Leírtam, hogy meseországban jártam, és hogy mi mindenben segítettem. Ünnepségre készültünk kint a természetben, ahol sok virág, fa vett minket körül. Jó érzés volt ott lenni a vetélkedőn. Amikor kihirdették, hogy különdíjas lettem, mindenki gratulált. Nagyon jó szép eredményt elérni. Még a zsűri is megdicsért, azt mondták, hogy különleges a versem. Ezután is írok majd a természetről, a májusról...

Kinga már többször volt az ÁMV-n:

– Negyedszer mentem e versenyre, kétszer énekeltem, egyszer prózát mondtam. Most először szavaltam, mégpedig Reményik Sándor: Eredj, ha tudsz című versét mondtam, melyet a magyartanár, Kéring Pirokska ajánlott. Egyedül tanultam meg, otthon anyukám is segített, az iskolában a tanár is meghallgatott. Jó az ilyen vetélkedőkre menni, megmutathatom, hogy mit tudok, s az sem elhanyagolható, hogy találkozni lehet a különféle táborokban megismert barátokkal. Öröm díszoklevelet kapni.

Ivett már harmadszor ment erre a vetélkedőre, most prózát mondott.

– Janikovszky Éva Családlátogatás című elbeszélését adtam elő, melyet a tanítónénim, Csernyák Szilvia ajánlott. Anyukám és a tanító néni is segített, hogy minél szebben hangsúlyozzam. Nagyon tetszett, mert egy kiskutyáról szól, kizavarták a konyhából. Sokat tanultam ezen a versenyen: a helyes kiállást, a hangsúlyozás és az arcjáték fontosságát, hogy ne csak a hangunkkal mondjuk a szöveget, hanem az arckifejezéssel is.

S az öltözék is fontos: én fehér blúzban és fekete nadrágban léptem föl a versenyen. Szeretek versenyezni, megmutatni, mit tudok. Máskor is el szeretnék jutni az ÁMV-re.

Evelin nevével már találkozottak lapunk hátsólapján, sőt a címlapon is szerepelt.

– Most prózát mondtam, mégpedig Bence Erika: Anya szótára (valahogy így éltünk) elbeszélését mondtam, melyet a tanár úr, Szűcs Budai Engelbert ajánlott. Én is csinosan léptem föl a zsűri és a közönség előtt. Különben kétszer énekeltem, egyszer szavaltam is már az ÁMV-n.

Lúcia nemcsak szépen énekel, hanem nagyon szépen zongorázik, a Fantast kastélyszállóban megrendezett zenei versenyen nemrégiben első díjat kapott.

– Én már harmadszor mentem az ÁMV-re, népdalokat adtam elő. A tanító nénim, Molnár Sóni Irén segítségével gyakoroltunk a vetélkedőre. Mivel a kultúrkörben néptáncok, van néptáncos ruhám, s abban léptem föl. Én is tanultam a zsűritől, mégpedig azt, hogy mindig úgy álljak ki énekelni, hogy azt gondoljam, én tudom a legjobban, tehát hogy legyen önbizalmam.

Simon először lépett föl ezen a versenyen, s mindjárt győzött!

– Lackfi János Világvége című versét mondtam el. Nagyon sok könyvem van, s egyszer, amikor Szegeden jártunk, éppen Lackfi János verseskötetét választottam, mert azzal járt egy plüssállatka. Úgy megszerettem a költő verseit, hogy azóta a szüleimnek minden kötetét meg kellett rendelniük, mert 14 kötetből áll ez a sorozat. Megörültem, amikor a tanító néni, Vastag Géber Judit ajánlatai közt a kedvenc költőm verse is ott volt.

Antónió már ötször ment erre a megmérettetésre, s minden alkalommal győzött szolónéklésben.

– Először népdalokat énekeltem, és hegedűn kísértem magam, aztán kétszer zongorán, egyszer újra hegedűn, most megint zongorán kísértem magam. Most Máté Péter dalát, a Most élsz címűt adtam elő, melyet anya ajánlott, s a tanár is jóváhagyott. Nagyon szeretek énekelni, én úgy éneklek, ahogy én érzem. Nem akarok énekeseket utánozni, habár meghallgattam Máté Pétert is. Én is tanultam a zsűritől, azt mondta Dudás Beáta, hogy az akkordokat sűríteni kell, mert szerinte ritkák voltak. Jó volt ott lenni, szolónéklésben sokan jól szerepeltek, nem gondoltam, hogy újra első leszek.

Hogy mi a véleménye az első díjas tanítványáról **Kollár Boglárka** zenetanárnőnek és **Vastag Géber Judit** tanítónőnek?

A tanárnő szerint Antónióval könnyű dolgozni, mert felkészülten érkezik az iskolába. Hozzáfűzte:

– Nagyon kevés gyerek van, aki önmagát követi zongorán. Ez már magas szintű tudás. A zsűri is mindig elégedett.

A tanítónő szerint Simon nagyon szépen szaval, több szavalóversenyen vett már részt.

– Amikor meghallotta, hogy kedvenc költője versét is ajánlottam, nagyon boldog volt. Az iskolai szavalóversenyen a zsűri őt választotta, így mehetett az ÁMV-re.

Mondhatjuk, hogy az általános iskolások megmérettetése méltán lépett a KMV nyomába. Reméljük, hogy az ÁMV-n vetélkedő diákok az óbecsei KMV-n is rendszeres versenyzők lesznek.

MEGHÍVÓ Kedves Rigó!

Azért írom ezt a levelet, hogy meghívjalak a tavaszváró partimra. A Fészek utcai réten tartjuk, este hatkor. Almaharapó, kötélhúzó és íjá-szati verseny lesz. A nyertes csapat ingyenes hullámvasutazásban részesül. Cinegével és Fekete rigóval leszel egy csapatban. A parti végén vár egy meglepetés!

Remélem, hogy 25-én találkozunk!

Tisztelettel: a szervezők

Óbecse, 2019.05.21.

**Beretka Glória, Farkas Larissza, Gondos Réka, Becsei Bence,
3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse**

Kedves Vörösbegy család!

A Petőfi Sándor Általános Iskolából írjuk nektek ezt a levelet.

Kedvenc madárfajunk a vörösbegy. Nagyon szeretnénk benneteket meglátogatni! Az iskolában is mindig a Vörösbegy csapatnevet használjuk. Születési napjaink is ti vagytok rajta. Mindent tudunk rólatok: jó énekesek vagytok, természetek középnyagyságú, kisebb tojásból keltek ki.

Reméljük, hogy a levél eljut hozzátok a fenyves erdőbe.

Üdvözléssel: A vörösbegyimádók: Ivett, Szandi és Enikő

Óbecse, 2019. május 21.

**Kisutcai Ivett, Bihari Alexandra, Lázár Enikő,
3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse**

Magyarázom a bizonyítványom

Történt egyszer, hogy a mamánál voltam az udvaron, és próbáltam dekázni a labdával, majd rúgtam egyet, és a labda nekiszállt az ablaknak.

Persze, az ablak ripityára tört. Egyszer csak ordít a mama:

– Teó, gyere azonnal! – Oké. Odamentem, ráfogtam a kereszttestvéremre, de nem hitt nekem.

Akkor elkezdtem a magyarázkodást:

– De ez csak véletlen volt, a labdának számításaim szerint pont derék-szögben kellett volna szállnia, ez fizikai képtelenség! – magyarázkodtam.

– A labdához pedig csak hozzányúltam, nem lehet igaz, hogy ez ilyen erős volt, meg azt is mondtad, hogy ez az ablak sok rétegből áll!

Végül megbocsájtott, de az ablakot ki kellett fizetnem.

– De jó! Így már a zsebpénzemtől is megszabadultam! – mondtam.

László Teodor, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

MESEÍRÁS

A kismalac és a farkasok (A kismalac szemszögéből)

Egy szép téli napon farkas barátom bekopogott hozzám. Így szólt:

– Ereszd be legalább az egyik lábamat! Nagyon hideg van kinn.

Mielőtt beeresztettem volna, odatettem egy zsákot, s kinyitottam az ajtót. A farkas belement a zsákba, én meg jól becsomóztam. Ezután ráöntöttem egy lábas forró vizet. A farkas segítségért kiabált. Gyorsan kikötöttem a zsákot, ő meg elrohant a házból. Azt gondoltam, hogy megmenekültem a farkastól. Sajnos, tévedtem!

Később láttam, hogy jön a farkascorda. Gyorsan felmászta a fára. Mivel el akartak kapni, egymás hátára kezdtek mászni. A kopasz volt a legalsó. Ekkor elkiáltottam magam:

– Forró vizet a kopaszra!

Erre ő világgá szaladt, a többi farkas meg lezunt a földre.

Babcsányi Léna, 1. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

(A farkas szemszögéből)

Amikor még fiatal farkas voltam, megéheztem malachúsrá. A szomszédomban lakott egy kismalac. Egyik nap egyedül volt otthon. Bekopogtam és így kérleltem:

– Kismalac, engedj be, egy újjal sem nyúlok hozzád!

A kismalac okos volt. Felforralt egy nagy fazék vizet, s zsákot tett az ajtó elé. Amikor beléptem a házba, hirtelen sötét lett. Éreztem, hogy egy zsákban

vagyok, és forróság öntött el. A kismalac rám öntötte a forró vizet. Kiabálni kezdtem:

– Jaj,jaj, jaj, engedj ki!

Kiszaladtam a házból, és segítségül hívtam a barátaim. A kismalac kiszaladt a házból, s felmászott egy fára. Mi, farkasok egymás hátára álltunk a fa alá. Én kerültem legalulra. A kismalac elkiáltotta magát:

– Forró vizet a kopaszra!

Én kiugrottam alóluk, és a pajtik leestek. Ki nyakát, ki lábát, kezét törte.

A kismalac elmenekült, nekem meg nagyon elment az étvágyam.

Nagy Kanász Kata, 1. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Jó gyereknek lenni

Amikor még kisebb voltam, sokszor irigyeltem a felnőtteket, mert azt hittem, hogy sokkal több szabadidejük van, és nem mondják meg nekik, hogy mit csináljanak. Hát, tévedtem.

Mivel nekem csak iskolába kell járnom, és délután megyek valamilyen foglalkozásra, még így is marad egy kis időm a tanulásra, és persze, egy kis játszás is bele tud férni. Viszont édesapámnak, ha valami sürgős elintéznivalója van a munkahelyén, akkor később ér haza, és még otthon is vannak munkái. Édesanyám pedig a mosásért, a takarításért, az ebédért és a többi háztartási munkáért is felelős. Én, miután kész van a házi feladatom, kedvemre játszhatok, még akár a barátaimhoz is elmehetek. Hétvégén ellátogathatok a nagyatámhoz, és ott mindig vár egy kis meglepetés. Ha jó idő van, akkor elmegyünk fagyizni, biciklizünk vagy sétálunk. Ha pedig esik az eső, akkor a házban játszunk valamit.

Jeles ünnepekkor mindig kapok néhány apróságot szüleimtől, nagyszüleimtől.

Szerintem nagyon jó gyereknek lenni, mert gondoskodnak rólam, és vigyáznak rám. Néha azt kívánom, bárcsak gyerek maradhatnék örökre!

Tóth Dalma, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

A testvérem és én

A testvérem neve Petra. Ő lány, és kisebb nálam. Mindig megosztozunk egymással. Sokat játszunk. A hugi mindent elvesz tőlem, de én azért is szeretem az én testvéremet. Szerintem mindig szeretni fogjuk egymást. Szeretek vele játszani akkor is, ha néha összeveszünk. A télen sokat játszottunk. Az a baj, hogy sokat sír.

Huzsvár Áron, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarokizsa

A szünet

A gyerekek lovagolnak,

Hajuk száll a szélben.

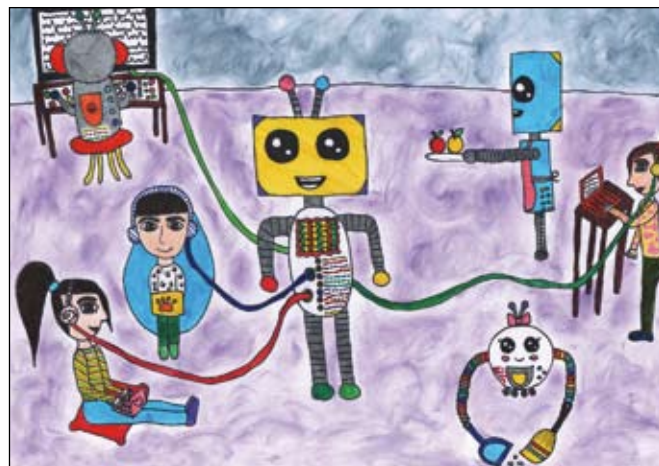
A bogár is tánra kapott

a nyár örömére.

Nagytata és Nagymama

sütivel vár minket.

Míg mi játszunk, ők heverésznek.

Az iskola száz év múlva

Berényi Dorina, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

*Elmegyünk a játszótérre,
játsszunk és fagyizunk
ennek öröme.
Sokat beszélgetünk, nevetgélünk,
elmegyünk a fürdőbe meg focimeccsre,
tatámmal és bátyámmal
szurkolunk a TSC-nek.
Nagyon várom a szünetet,
amikor sulí nincs.
Örülhetek a szünidőnek
és kisöcsémekkel lehetek.*

**Égető Dorina, 5. osztály,
Moša Pijade iskola, Pacsér**

Családi bringázás

A családi bringázás elég gyorsan telt, ugyanis az úgy volt...
Azt terveztük, hogy egy héten át kerékpározunk a hegyekben, de közben a testvérem bicaja szétesett, én pedig rosszul lettem. Nagyjából ennyiről szolt a történet, de részletesebben is elmesélem.

- Indulunk már? – kérdeztem anyát.
- Mindjárt – válaszolta, aztán pár óra múlva útra keltünk.

Végre elkezdődött a biciklitúra. Szép, napos időben nyomtuk a pedálokat. Estére a táborhelyünkre értünk. Felállítottuk a sátrunkat, és annyira fáradtak voltunk, hogy azon nyomban el is aludtunk. Másnap hosszabb távot tűztünk ki magunk elé. Mivel kerékpárúton közlekedtünk, autósokkal, teherautókkal nem találkozunk. Biztonságban éreztük magunkat. Ám az egyik pillanatban testvérem bicájának leesett a lánc. Félreálltunk, apukám munkához látott, és hosszas küszködés után sikerült megjavítania Csenge járművét. Utunk során gyönyörködtünk a tájban. Fáradtan tértünk vissza a sátorba, és álmomba zuhantunk. Reggelre megbetegedtem. Miattam véget ért a kirándulás, és hazamentünk.

Amíg egészséges voltam, nagyon jól éreztem magam. Remélem, máskor is elmegyünk ilyen túrára, és ha szerencsém lesz, egészségesen megúszom a kirándulást.

Papp Mária Magdolna, 3. osztály, Emlékkiskola, Zenta

Legyek talán radiológus?

Tatai Andrea radiológussal készítem a riportot. Kis korom óta ismerem, és mindig nagyon érdekelt, mit csinál. Sokszor voltam nála a kórházban, és mindig csodálkoztam, hogy készül a röntgenfilm. Gondolkodtam azon, hogy lehet, én is szeretnék radiológus lenni.

Andrea, te milyen középiskolába jártál?
– Én az Egészségügyi Középiskolát fejeztem be.

**Lepke szárnyán
Tóth Anita,
1. osztály,
Kókai Imre iskola,
Temerin**

Csak Egészségügyi Középiskolával írható be a radiológiai főiskola?

– Manapság már gimnáziummal is be lehet írni, de régebben kizárólag egészségügyivel lehetett.

Milyen iskolai eredmény szükséges, hogy beiratkozzon valaki az egészségügyibe?

Kitűnő, majdnem hogy színikitűnő. Ez azért van, mert rengetegen szeretnének ebbe az iskolába iratkozni, de csak a legjobbakat veszik fel.

Volt-e középiskolában gyakorlatod?

– Természetesen a középiskolai gyakorlaton nagyon sok praktikus tudást szereztem.

Ha valaki fél a vértől, indulhat-e egészségügyibe?

– Igen, én is ezek közé tartozom, de ha az ember sokat foglalkozik vele, egy idő után megszokja. Ez csak az elején jelent gondot.

Mikor gondoltad el, hogy radiológus leszel?

– A középiskola befejeztével. Ekkor kezdett igazán érdekelni ez a szakterület.

Ha nem iratkozol főiskolára, mivel foglalkozhatnál?

– Radiológiához kötelező a főiskola, de kórházban azért dolgozhatnék ápolóként.

Miből kellett felvételizni a főiskolára?

– Fizikából, valamint biológiából. Ezért fontos, hogy ha valaki radiológus szeretne lenni, a fizikát és a biológiát keményen tanulja.

Úgy hallottam, te Belgrádban jártál iskolába, de most már Újvidéken is van erre lehetőség.

– Igen, van. Az Orvosi Karon megnyílt a radiológiai szak is, mint főiskola.

Melyik tantárgy volt a legnehezebb?

– Első évben a tiszta fizika, második évben pedig a radiológiai fizika.

Ha valaki radiológus, kell-e félnie attól, hogy káros sugárzás éri?

– Nem, ha jól végzi munkáját és betart minden biztonsági szabályt, nem lesz semmi baj.

Mivel sokféle technikát használtak, sokat változik-e a radiológus munkája a technika változásával?

– Természetesen. Például amikor én jártam a főiskolára, csak Amerikában létezett néhány mágneses rezonanciás gép, manapság pedig Újvidéken is van több.

Ajánlanád-e, hogy valaki ezt válassza hivatásnak?

– Ajánlanám, mivel nagyon izgalmas szakma, köze van a fizikához, biológiához, informatikához, egy mindent összefogó szakma.

Remélem, sikerült bemutatnom, hogy ha valaki radiológus szeretne lenni, mire lesz szüksége, és egy kicsit bemutatni ezt a hivatást, mely sokat segít az orvostudományoknak.

Karvák Ádám, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Testvérem

Az én kishúgom neve Viola. A haja barna, a szeme pedig meglepő módon kék, mivel a családomban csak ő kék szemű.

Már nemsokára hatéves lesz, és jövőre kezdi az iskolát. Sokat szoktunk együtt játszani. Legtöbbször azt akarja velem játszani, hogy én vagyok az ő kutyája, ő pedig az én gazdám. Néha szoktunk x-boxozni is, viszont akkor a legegyszerűbb játékokat játszunk, mivel még kicsit ügyetlen a kontroller kezelésében. Amikor unatkozom, akkor ahelyett, hogy szenvednék, inkább leülök mellé, és együtt nézzük a Mása és medvét. Annak ellenére, hogy oroszul van, néha egész szórakoztató tud lenni. Viszont, amikor nincs túl jó kedvében, akkor elküld maga mellől, és ha nem megyek el onnan, már egyből kiabálni kezd. Ennek ellenére szeretek vigyázni rá, amikor a szüleink nincsenek otthon. Olyankor általában mindig megcsinálom, amit kér, nehogy veszekedés legyen a vége. Amikor viszont az öcsém, Csongor is és én is elmegyünk otthonról, akkor a mama szokott vigyázni rá. Vele iskolásat szoktak játszani, így majd Violának az igazi iskola is könnyebb lesz. Néha Csongi és én is szoktunk vele iskolásat játszani, viszont mi nem pont úgy, mint ahogy a mamával játssza. Például azt mondjuk, hogy szünet van, és ellopjuk a sapkáját, neki pedig vissza kell szereznie. Amikor anya vagy apa megkérdezi, hogy miért játszunk ilyet, mi azt szoktuk mondani, hogy az iskola nemcsak a tanulásból áll, az ott történő többi dologra is fel kell készülnie.

Ezeket kívül még jó sok mindent szoktunk együtt játszani, és remélem, hogy sokat is fogunk. Bárhog is alakul, én így is, úgy is nagyon szeretni fogom a kishúgom.

Világos Balázs, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada **9**

Jól szerepeltek a zentaiak a honismereti vetélkedőn

A zentai Emlékkiskola csapata 2. helyezést ért el a *Négy határon át* vetélkedő döntőjében. Az általános iskolás felsős tanulók több mint féléves kutatómunka és felkészülés után jutottak be a döntőbe.

A *Négy határon át* vetélkedő végső megmérettetése május 20-án volt Lakiteleken. A Kárpát-medencei szintű műveltségi versengés utolsó fordulójában 12 csapat vehetett részt. A döntő

feladatai között volt hungarikumokkal kapcsolatos igaz-hamis játék, puzzle-kirakó, dramatizációs játék, kvízzjáték. A csapatoknak 5 perces prezentációban egy-egy helyi értéket is be kellett mutatniuk. Az egész napos verseny után a zsűri pontozása szerint az első három helyet a felvidéki, a vajdasági és a muravidéki csapat érdemelte ki. A vajdaságiak a zentai Emlékkiskola diákjai voltak, és a Tiszavirág nevet viselték. A csapattagok **Barna Emília**, **Csáki Márton**, **Szarka Kitti** és **Bognár Anka** voltak. Felkészítőjük **Kormányos Katona Gyöngyi** magyartanár. A második és harmadik helyezettek rengeteg tárgyjutalommal térhettek haza, ráadásul egy erdélyi táborozás is vár még rájuk. (vajdasagma.info)

Fehéroroszországi siker

A Fehéroroszországban meghirdetett nemzetközi rajzpályázaton díjban részesült **Erdélyi Pataki Máté** és **Varga Polyák Boglárka** (a szabadkai J. J. Zmaj iskola 1. osztályos tanulói) képzőművészeti alkotása

Lénával a mese világába repülünk

A zentai XXV. Kálmán Lajos Népmesemondó Verseny vajdasági döntőjén Babcsányi Léna (a szabadkai J. J. Zmaj iskola 1. osztályos tanulója) Geréb Klára-díjat kapott képzőművészeti munkájáért. Léna tehetsége már eddig is megmutatkozott.

Ministráns- és lektortalálkozó Temerinben

A Szabadkai Egyházmegye szervezésében május 25-én ministráns- és lektortalálkozót tartottak Temerinben, a Szent Rozália-templomban. Ez volt a negyedik ilyen jellegű találkozó. A program szentmisével kezdődött, majd kvízben és ügyességi játékokban is összemérték képességeiket a résztvevők, végül zsolozsmázás következett. A találkozót a korábbi években Óbecsén, Horgoson, Zentagunarason szervezték meg. Átlagban kilencven-száztíz fiatal jön össze egy-egy alkalommal.

T. O.

Helyesírásból kitűnőek!

A **Simonyi Zsigmond helyesírási verseny XXII.** Kárpát-medencei döntőjét május 25-én tartották Budapesten az Eötvös Loránd Tudományegyetemen, a Magyar Nyelvtudományi Társaság szervezésében az ELTE BTK szakmai támogatásával. A budapesti versenyen Magyarország és négy határon túli magyarlakta terület felső tagozatos tanulói vettek részt. A megmérettetésen a felkészítő tanároknak szakmai előadásokat, a gyerekeknek választható kulturális programokat is szerveztek.

Vajdaságot 5 általános iskolás tanuló képviselte ezen a megmérettetésen, a diákok két vajdasági (körzeti és tartományi) forduló után szerezték jogot a döntőben való részvételre. A zsűri tagjai neves magyarországi egyetemi tanárok és nyelvészek voltak.

A Simonyi Zsigmond helyesírási verseny délvideki tartományi versenyét az újvidéki Módszertani Központ szervezte.

A vajdasági kisdíjak közül **Katona Noémi**, a zentai Emlékkiskola 5. osztályos tanulója (felkészítő tanára: **Kormányos Katona Gyöngyi**) és **Virág Borbála**, az adai cseh Károly Általános Iskola 7. osztályos tanulója (felkészítő tanára: **Könyves Csilla**) különdíjas lett.

A Simonyi Zsigmond helyesírási verseny 2017-ben ünnepelte indulásának 20. évfordulóját. Ettől az évtől Simonyi Zsigmond-éremmel tüntetik ki a verseny kiemelkedő szakmai munkát végző közreműködőit és a legeredményesebb felkészítő tanárokat, versenyzőket. Az idén **Körmöndi Aranka**, a szabadkai Október 10. Általános Iskola magyartanára vehette át a Simonyi Zsigmond-érmet magas színvonalú oktató-nevelő munkájáért.

Minden diák és felkészítő tanár értékes könyvecsomagot és oklevelet kapott.

Jobbról balra: Capár Valéria, az Újvidéki Módszertani Központ elnöke, Zakinszky Regina (Temerin, felkészítő tanár: Nemes Ildikó), Körmöndi Aranka tanár, Dudás Réka (Szabadka, felkészítő tanár: Körmöndi Aranka), Burátony Imola (Zenta, felkészítő tanár: Kormányos Katona Gyöngyi), Katona Noémi (Zenta, felkészítő tanár: Kormányos Katona Gyöngyi), Virág Borbála (Ada, felkészítő tanár: Könyves Csilla), Könyves Csilla és Kormányos K. Gyöngyi tanár

Egy híján száz éve, hogy 1920. június 4-én aláírták az I. világháború győztes hatalmai Magyarország képviselőivel a versailles-i Nagy Trianon kastélyban a háborút lezáró magyar békeszerződést. A békediktátum területe kétharmadával megcsonkította a történelmi Magyarországot.

Hogyan is történt? A győztes felek az I. világháborút követően Európa új rendjét kívánták biztosítani. **Apponyi Albert**, a magyar küldöttség vezetője csak 1920. január 16-án fejthette ki a magyar álláspontot, dokumentumok és térképek segítségével mutatva be a népességföldrajzi helyzetet, történelmi és jogi érveket is hangoztatva, de teljesen hatástalanul.

A békefeltételeket 1920 májusában adták át, ezek olvastán az eredeti küldöttség lemondott, így a szerződést magyar részről **Benárd Ágost** népjóléti és munkaügyi miniszter, valamint **Drasche-Lázár Alfréd** rendkívüli követ és megbízott miniszter írta alá 1920. június 4-én. Az aláírás percében Magyarországon megkonduktak a harangok, tíz percre leállt a közlekedés, bezártak az üzletek. Az ország gyászba borult. A 14 részből, 364 cikkből és több függelékből álló szerződés első része a Nemzetek Szövetségének Egyezségokmányát tartalmazta, amely minden szerződésben helyet kapott. A szerződés kimondta az ország függetlenségét, meghatározta határait, és megtiltotta, hogy a Népszövetség engedélye nélkül bárkivel államszövetségre lépjen. A haderó létszámát 35 ezer főben maximalta, megtiltotta az általános hadkötelezettséget és a nehézfegyverzetet, s korlátozta a fegyvergyártást.

A nemzeti összetartozás napja

A nemzeti összetartozás napjáról 2010. május 31-én döntött a magyar Országgyűlés, s azóta június 4-én a trianoni békeszerződés 1920. június 4-ei aláírására emlékezünk. Magyarország ekkor mint háborús vesztes elvesztette területének kétharmadát, iparának 38, nemzeti jövedelmének 67 százalékát, lakosságának egyharmada pedig az új határokon túlra, kisebbségi sorsba került, így a vajdasági, délvidéki magyarok is.

Az országnak 1921. május 1-jétől 30 éven át jóvátételt kellett fizetnie az általa okozott háborús károkért (ennek összegét később határozták meg), zálogul lekötötték az állam minden vagyonát és bevételét. A nemzetközi kereskedelemben Magyarországnak meg kellett adnia a győztes hatalmak számára a legnagyobb kedvezményt. A békeszerződés betartását nemzetközi katonai ellenőrző bizottság felügyelte. A szerződés kimondta: az Osztrák–Magyar Monarchia felbomlott, ennek következményeként Magyarország (Horvátország nélküli) területét 293 ezer négyzetkilométerről 93 ezerre, lakosságát 18,2 millióról 7,6 millióra csökkentették. A Felvidék, a Kálsófdél északi fele és Kárpátalja Csehszlovákiához, Erdély, az Alföld keleti pereme és Kelet-Bánát Romániához, Horvátország,

Gyászba borult az ország

Mi maradt az országból?

Bácska, Nyugat-Bánát, Zala megye nyugati pereme, a Muraköz és a baranyai háromszög a Szerb-Horvát-Szlovén Királysághoz, Nyugat-Magyarország egy sávja Ausztriához került, Lengyelország Szepes és Árva megyékből kapott területeket. Ezzel a magyar állam elvesztette területének mintegy kétharmadát, iparának 38, nemzeti jövedelmének 67 százalékát. A szerződés az etnikai helyzetet, az 1910-es népszámlálási adatokat sem vette figyelembe, így mintegy 3,2 millió magyar, a magyarság egyharmada az új határokon túlra került.

A békeszerződés tartalmazott a kisebbségek jogaira vonatkozó előírásokat is, eszerint az ország lakosait egyenlő jogok illetik meg nemzeti-ségi, faji, vallási hovatartozásuktól függetlenül, a törvény előtt egyenlő bánásmódban kell részesíteni őket, és biztosítani kell kulturális, vallási életük zavartalanságát. Az 1921. december 14–16-i népszavazás nyomán Sopron és környéke az ország része maradt.

A döntés sokkolta a magyar társadalmat, a két világháború közti években az ország meghatározó külpolitikai célja Trianon módosítása lett. Magyarország 1938-ban az első bécsi döntéssel visszakapta Szlovákia csaknem kizárólag magyarok lakta déli részét, majd 1939-ben Kárpátalja fennmaradó részét, 1940-ben a második bécsi döntés révén Észak-Erdélyt és a Székelyföldet. 1941-ben, Jugoszlávia nyelvet megszállása után visszakerült a Délvidék is. Akkorra Magyarország Trianonban megállapított területe közel kétszeresére nőtt, s a Kárpát-medencében élő magyarság túlnyomó része ismét a határok közé került – de ennek ára a háborús részvétel volt a náci Németország oldalán. Az 1947. február 10-én aláírt, a II. világháborút lezáró párizsi béke lényegében a trianoni határt állította vissza, semmisnek nyilvánítva a bécsi döntéseket, sőt Csehszlovákia megkapott három Pozsony környéki falut a Duna jobb partján. (múlt-kor)

Vesztesek és győztesek békeszerződése a versailles-i Trianon kastélyban

Kollár Árpád

A Völgy, írta Tárkony

(Részletek)

Tárkony és az ébredés

Tárkony, a nemköltő költő a hideg konyhában gubbasztott, és nagyon sajnálta magát. Olyannyira sajnálta, hogy még nyafogni sem volt kedve. Igaz, nem tudta, miért is kellene nyafognia, csak érezte, hogy valamiért nagyon, de nagyon-nagyon.

Ásítva számba vette hát a tragikus lehetőségeket.

Első tragikusság: reggel van.

Második, egyben a legfőbb tragikusság: nem jutott eszébe a legfőbb tragikusság.

A reggeli kávéja nélkül képtelen volt gondolkodni. Még az asztaltól sem tudott fölállni, pedig egész éjjel ott aludt, hogy kéznél legyen a kávéfőző. Az első tragikusságban viszont nem talált semmi szokatlant: minden reggel borzasztóan rosszul esett neki, hogy föl kellett kelnie.

Még horkolt a lelke. Meg az agya. Meg minde. Még a kisujja is. Sőt, a kisujjkörme alatt lévő piszok is.

Bekapcsolta Szörnyet, az ócska kávéfőzőt, aki olyan hangos csörömpöléssel köszöntötte, hogy beleremegett az ablak.

– Egy presszó lesz, de gyorsan – mondta sírós hangon Tárkony.

– Brrr! Egész véletlenül nem akartál még valamit mondani? – mordult föl Szörny.

– Ja, dehogynem, legyen mindjárt egy dupla! Nem is, inkább egy dupla-dupla! Tudod, ma különösen rossz napom van. Egyenesen tragikus, csak még nem jöttem rá, hogy miért...

– Brrr! Először is: jó reggelt! Másodszor meg: kérek szépen! – szakította félbe Szörny a szokásos reggeli siránkozást.

– Mi, izé, mit kérsz szépen?

– Én ugyan semmit, te viszont egy kávé!

– Igen, igen, na, pont azt kértem!

– De nem kértél.

– Dehogynem, most mondtam, hogy.

– De nem mondtad, hogy kérek, te nyavalyás fűzfapoéta! – dörögte Szörny.

– Jóvanjóvan, jóreggeltéskérékszépen – hardarta egy szuszra Tárkony.

– Na, így már mindjárt jobb. De így se kapsz semmit, mert kifogyott belőlem a víz – vigyorgott Szörny.

– Jaj – jajdult föl fájdalmasan Tárkony, szóval lefekvés előtt elfelejtette a vizet.

Ördögi kör! Kávé nélkül képtelen fölállni és vizet tölteni Szörnybe, hogy az kávéfőzzön neki, hogy ő fölálljon és vizet töltsön belé, hogy...

...hogy is van ez? Teljesen összezavarodott.

Mindegy is, az az egy biztos, ha most nem kap kávé, nem tud fölállni az asztaltól. Ha nem tud fölállni az asztaltól, akkor nem tud elmenni Csücsökhöz, pedig halálosan megígérte neki.

Ennek az otromba Szörnynek is pont most kellett cserbenhagynia őt! Kár volt megvenni Hentes Kopasztól, a világhírű kétjobblás balhátvédtől.

Tárkony nagyon utálta a kávé, de nagyon szeretett találkozni Csücsökkel. Mert az egész földkerekségen vele tudott a legeslegjobbban unatkozni. Vagyis szeretett volna, de sajnos néha megszállta őt az ihlet, amitől mindig rettenetes álmokörbe zuhant.

Egyedül még unatkozni is sokkal, de sokkal unalmasabb. Miközben Tárkony napokig, hetekig, hónapokig otthon hortyogott ihletett állapotban, szegény Csücsök végtelenül szomorúvá unatkozta magát.

Ezért aztán, amikor végre jól kialudta a költészetet, Tárkony megesküdtött Csücsöknek, hogy soha, de soha többet nem hagyja őt cserben. Hogy egyszer és mindenkorra megváltozik, legalábbis megveszi Hentes Kopasz kávéfőzőjét. Szörny pedig olyan erős kávéfőző, hogy attól még a legerősebb ihlet idején sem aludt vissza.

De jaj, ha reggelre kifogyott belőle a víz, akkor vége volt mindennek.

– Ó, Csücsök – sóhajtott Tárkony a hideg konyhában, és újraértékelte a tragikusságokat.

Első és legeslegfőbb tragikusság: Csücsök!

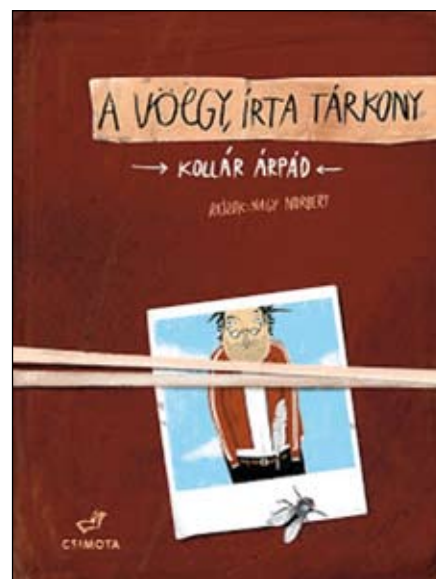
Ha ma is cserben hagyja őt, soha többet nem fog szóba állni vele.

– Sírva könyörgök, Szörny, tölts magadba vizet, és főzz nekem egy akármilyen kávé!

– Hahó, te nyámmilya rímetyár! Én csak egy kávéfőző vagyok! Se kezem, se lábam, hogy a túróba tudnék vizet tölteni magamba?

Tárkonynak most már rendesen megjött a kedve a nyafogáshoz.

– Jaj, jaj, jaj, mégis csak egy nyavalyás, semmirekellő, aluszekony nemköltő költő vagyok

– pofozta magát, hogy még véletlenül se aludjon vissza.

De sajnos a költészetnek nem lehet ellenállni.

Hiába pofozta, csipkedte, bökölte magát. Hiába húzkodta a szemhéjait. Hiába verte a fejét az asztalba, képtelen volt ébren maradni.

Rábukott a zsíros deszkára, és már hortyogott is boldogan tovább.

Tárkony és a cserje

Tárkony, a nemköltő költő gyerekkorában borzasztóan szeretett volna egy kutyát. Egy loncos, morcos, loboncos kutyát. Egy harapós kutyát, aki megvédi őt a komiszoktól, hogy ne lógassák bele a bokájánál fogva a zúgóba.

Éjjel-nappal a kutyával nyaggatta szüleit. Ha az anyukája kitergette a frissen mosott ruhákat, kibukkant a szélfütt lepedő mögül, és lebiggyesztette az ajkát. Ha az apukája föltette a füstre a szalonnát, kibukkant a fehéren gomolygó füst mögül, és lebiggyesztette az ajkát.

Kutyát akarok, kutyát akarok, kutyát akarok, visszhangozta a ház, a kert, a faskamra.

De a szülei nem akartak kutyát. Mert a kutyát etetni kell, sétáltatni kell, beoltani kell, csutakolni kell, beporozni kell. Meg kúrálni, ha belefúrja magát a toklász a mancsába.

Mert a kutya egy loncos, morcos, loboncos felelősség. Egy harapós felelősség, akiről muszáj gondoskodni. Inkább vettek neki a születésnapjára egy aranyhalat.

De az aranyhal nem tudott vicсорogni, nem védte meg őt a komiszoktól.

Nem volt abban semmi érdekes, csak tátozott és nézett kifelé a bezöldült dunsztosüveg-ből. Tárkony sokkal jobban érezte magát, miután lehúzta a vécén.

Később talált egy kóbor kutyát a patakparton. Loncos volt és morcos. Loboncos volt és harapós. Büdös volt és habzott a szája. Pont, amilyet mindig is szeretett volna. Haza is rángatta a farkánál fogva. De hiába könyörgött, hiába nyafogott, hiába toporzékkolt. A szülei nem engedték, hogy megtartsa azt a veszett kutyát.

Tárkony azóta már nem szeretne kutyát. Úgysem tudna gondoskodni róla, hiszen még az aranyhálról sem tudott. Mert ő délben szokott kelni, akkor is csak azért, hogy visszafeküdjön. Talán még egy kaktuszt is képes lenne kiszárítani.

Ezért figyelte egy ideje gyanakodva az ablakpárkányt.

A párkányon a tavaszi szél összefújta a tél összes mocskát. A délutáni semmittevés közben Tárkony egyszer csak észrevett a szürke porkupac tetején egy zöld pöttyöt.

Ez a délutáni semmittevés különben egy borzasztóan nehéz dolog. Sokat kell gyakorolni. Úgy kell csinálni, hogy bámulni kell kifelé az ablakon, de közben nem szabad semmire sem gondolni, mert akkor lóttek annak a jó kis semmittevésnek.

Másnap a zöld pötty kidugta fejét a porkupacból. Aztán a pöttyből idővel csíra lett, a csírából hajtás, a hajtásból szár, a szárból rügyek, a rügyekből ágak, az ágakból pedig egy egészen csinos kis cserje.

Tárkony hosszú hetekig mást sem csinált, csak gyanakodva figyelte a cserje növekedését.

Egyszer csak azon kapta magát, hogy fölolvassa neki a legújabb verseit, és azok nagyon tetszettek a cserjének. Az irigy emberekkel ellentétben ő csendben végighallgatta az előadást. Nem gúnyolódott, nem fogta be a fülét, nem vágta hozzá a cipőjét.

Az egyik különösen jól sikerült fölolvadás után Tárkony elnevezte a cserjét Cserjének.

Másnap viszont aggodalom költözött a szívébe, mert Cserje kókadózni kezdett a tűző napon.

Éjszaka nehéz gondok gyötörték, átizzadt a lepedője, hevesen vert a szíve. Reggel tenyerének élével óvatosan Cserje alá nyúlt, bevitte a szobába, és elültette a legnagyobb bögréjébe.

Öntözte, metszette, táplálta, babusgatta.

Cserje pedig százaszorosan is meghálálta a gondoskodást. Gyönyörű göcsörtös ágakat hajtott. A gyönyörű göcsörtös ágakon gyönyörű tojásdad levelek fakadtak és gyönyörű piros bogók teremték.

Tárkony jutalomból mindennap megsétáltatta őt a zúgónál.

De borzalom, egy szeszélyes tavaszi napon Cserje zsenge hajtásain millió parányi vérvörös ízé jelent meg. Tárkony sikoltozva rohant el a gazdaboltba, és fölvásárolta az összes permetet. Otthon aztán az egészet jól összekotyvasztotta a fürdőkádban, és belenyomta Cserjét.

A hajtásokat habzsoló vérvörös ízék mind kinyuvadtak a sok permettől.

De jaj, az esti fölolvadásakor észrevette, hogy elsárgult levelek szállingóznak a padló felé. Sikoltozva rohant el az állatorvoshoz. Onnan sikoltozva rohant haza, mert az állatorvos azt mondta, hogy ő ugyan csak egy állatorvos, de szerinte a sok méreg miatt nem ártana átültetni Cserjét.

Tárkony azonnal friss földbe tette, levelét harmatvízzel mosta, a törzsét is jól lecsutakolta. Simogatta, babusgatta, a legesleghosszabb versekkel traktálta.

Mindhiába.

Hozott ugyan néhány nyavalyás rügyet, termett ugyan néhány rappancsos bogyót, de egykor volt gyönyörű göcsörtös ágai végleg kopaszok maradtak.

Tárkony vigasztalhatatlan volt. Nem öntözte, nem mosdatta, nem babusgatta többet. Égette a szemét, amivé lett, rá sem bírt nézni arra a cse-nevész csonkra.

Először kitette az előszobába, hogy ne legyen szem előtt. Aztán a gangra. Aztán az udvarra. Aztán kidobta az egészet a ház mögötti szemétdombra.

Majd napokig és hetekig és hónapokig és évekig csak kifelé bámult az ablakon.

Napokig és hetekig és hónapokig és évekig nem írt egyetlen verset sem. Már teljesen elfelejtette Cserjét, ahogy elfelejtette az aranyhalat vagy a kóbor kutyát is. Borostás volt az arca, csatagos a haja, hagymaszagú a lehelete.

Nagyon jól ment neki a semmittevés, annyira jól, hogy nem gondolt soha semmire.

Nem tudni, odakinn a fák hányszor hullajtották le lombjukat, mígnem egyszer nagyon furcsa dolog történt.

Egy rigóra gondolt.

Egy izgága feketerigóra, aki gondolatokat csempészett a fejébe. Gyorsan elhessegette a rigót, de kettő jött helyette. Elhessegette azokat is, de száz meg száz jött helyettük.

Olyan hangosan füttyörésztek, hogy képtelen volt folytatni a semmittevést.

Dühösen kicsörtetett a verandára, hogy elkeresse a madarakat, de kikerekedtek a szemei, de leesett az álla. De égnek állt a szőr a hátán örömeiben, amikor meglátta, hogy a ház mögötti szemétdombból egy gyönyörű ostorfa sarjadt. Göcsörtös ágain száz meg száz rigó trillázott, száz meg száz rigó falta a piros bogyókat.

Tárkony, a nemköltő költő elővett a zsebéből egy összegyömösölt papírlapot. Kisimíttatta, leült a fa alá, hátát a rappancsos törzsnek vetette.

Megköszörülte torkát, és hangosan olvasni kezdett.

Költők és nemköltők

Kollár Árpáddal már találkozhattál a Jó Pajtás hasábjain. A Mi-lyen madár költője jelenleg éppen a rejtélyes nyuca nevű állat után kutat Vajdaság őserdeiben, míg hőse, Tárkony, a nemköltő a reggeli ébredés folyamatával küzd meg...

A Völgy, írta Tárkony (rövidebben csak Tárkony) nem tökéletes könyv. Persze szándékosan lett ilyen: a szöveg lételemévé emeli a csorbaságot, csempeséget, kuszaságot és tökéletlenséget, csetlést-botlást. Szakkifejezéssel szólva azt is mondhatnánk, hogy csempe-poétika jellemzi, de azért egy vakációra ajánlott könyv esetében ennél tovább nem merészkednék az irodalomtudomány mélységeibe. Főleg, hogy ez a könyv valóban igazi vakációs olvasmány: jó megfogni, nem is hosszú, és a történetek egy része pontosan onnan indul ki, mint a legjobb vakációs regények egy része is: az unalomból. Hiszen mikor születnek a legjobb ötletek, ha nem egy kiadós unatkozás közben?

A regény helyszíne, a Völgy sem vénnek való vidék. Lakói sem mind normálisak, hiszen Tündérbe fikarcnyi tündérség sem szorult,

de nem csupán őt tudnánk úgy jellemezni, hogy „hibbanatlan”, hanem a Völgyben élő egész díszes kompániát. Mindenkinek megvan a saját bogara, ahogyan egy remekbe szabott meseregénytől ez el is várható. A nyelv pedig, amelyen beszélnek, keresetlen, olykor durva, ebben arra is hasonlít, ahogyan a hétköznapi életben kommunikálunk egymással. Most biztosan felkiáltanak néhányan: de hiszen mivé lett az irodalom fennköltisége? Nekik megsúgom: az irodalom nem tankönyv, nem erkölcsi példa, inkább olyan, mint maga az élet: sokarcú. Ezeknek az arcoknak a mind teljesebb megmutatása pedig pátosszal, emelkedettséggel soha nem jönne össze.

Mai ajánlatom egyben búcsúzás is: egy vaskos és szórakoztató vizsontlátásra, hiszen őszi nélkülözni kell az Iránytűt és az együtt olvasás örömet. Utóbbi helyére lép majd a napsütés, az élmények és más, bizonyára rettentően izgalmas olvasmányok.

Vakáció mód: bekapcsol!

Herédi Károly

A nyár tündérei

A hernyó lepkévé válása a természet legnagyobb csodáinak egyike

„Két-három hernyót el kell túrnöm, ha meg akarom ismerni a pillangókat” – ezt a bölcs mondatot egy rózsza mondja, a világirodalom egyik leghíresebb regényében. A mű címe A kis herceg, írója pedig *Antoine de Saint-Exupéry*.

Hétköznapi értelemben, illetve irodalmi szövegekben a lepke és a pillangó szót egymás szinonimájaként használjuk. Tudományosan azonban a kettő nem egészen ugyanazt jelenti – pillangónak szakszerűen a lepkék egyik, többnyire nagy testű és színes fajokból álló családját nevezik, tehát minden pillangó lepke, de nem minden lepke pillangó. Valamit a köznyelv is érzékel ebből, hiszen az apró, szürke molyokat például eszünkbe sem jut pillangónak nevezni.

Viszont a pompás nappali pávaszemnek már szívesen megadnánk ezt a titulust, holtott a rendszertan máshová sorolja. A lepkék sajátossága a két pár nagy felületű, pikkelyes szárny, amely éppen olyan hártyás szerkezetű, mint más rovaroké, de apró, mikroszkopikus lemezek, pikkelyek borítják, mint a tetőt a zsindelek. Ezt a pikkelyréteget nevezik himpornak. Ennek köszönhető a pillangók csodálatos színpompája, de egyben csapongó röpte is, hiszen a színes réteg nehezíti a szárnyat, nem lehet olyan gyorsan rezgetetni, mint teszi azt a légy, a méh vagy a szitakötő. Számos lepke szárnyán látható szem alakú mintázat, amelyet szétártva-összecsuksa még „pislog” is. Ez az ellenség megtévesztését szolgálja: ekkora szempár a lepke tényleges méreténél jóval nagyobb állatot sejtet, amely ráadásul

Fecskefarkú lepke...

... és hernyója

éppen szembenéz. Vannak aztán olyan fajok is, amelyeknek szárnyáról hiányzik a himpor: veszedelmes, szúrós darazsaknak álcázzák magukat! Ahhoz, hogy lepkéként szállhass, meg kell tanulnod, milyen hernyónak lenni. Míg a pillangókat kifejlett állapotukban mindenki szereti, addig lárváikkal, a hernyókkal kevesen rokonszenveznek.

Pávaszem

Tény persze, hogy számos hernyó mezőgazdasági kártevőnek számít, s ha sok van belőlük, komoly pusztítást vihetnek véghez a veteményesben. A felnőtt lepkével ellentétben ugyanis a hernyó rág, méghozzá többnyire a növények leveleit. Mászor belülről pusztítja a gyümölcsöt, hiszen a cseresznyében, almában, dióban fellelhető kukacok is különféle molylepkék lárvái. Egészen speciális ízlésű molyok is léteznek – ezt mindenki tudja, aki próbálta már hosszú szünet után újra elővenni

a szekrényből helytelenül tárolt bundáját vagy gyapjúpulóverét...

A hernyó lepkévé válása a természet legnagyobb csodáinak egyike. A csúnyácska, szárnyatlan kukac egy szép napon burkot fejleszt maga köré, azaz bebábozódik. Hogy mi megy végbe a gubó belsejében, az emberi ésszel szinte felfoghatatlan. Mindenesetre, amikor eljön az ideje, a burokból az egykori hernyó helyett

Admirális lepke

kész lepke kel ki, légiesen szálldos bokorról bokorra, csápjait billegtetve, s rugószerűen feltekeredett pödörnyelvét bele-belefúrja a virágok kelyhébe. Ekkor már nincs sok ideje hátra, hiszen a legtöbb lepke a párzás után rövid idővel elpusztul. Némelyik faj azonban előbb még hosszú vándorlásba kezd, amelynek során a Földközi-tengertől eljut Közép-Európaig vagy akár Mexikótól Kanadáig, színes szárnyát lebegtetve, nektárt szívogatva, mint a nyár tökélyen, mulandó tündére.

Nahát! Nem hitted volna!

A jegesmedve fekete orrát már messziről jól lehet látni, ám amikor a medve vadászik, ezt a mancsával eltakarja.

A ragadozók közül az óriáspandának a legerősebb az állkapcsa.

A rókáknak nem csak az orruk van „bajszuk”. A lábukon is található, az a tájékozódásban segít nekik.

A koala sohasem iszik. A nedvességet az eukaliptusz leveleivel táplálkozva nyeri.

A zsiráfnek is csak 7 nyakcsigolyája van, mint az embernek.

A szurikáták kibírják az emberre veszélyes skorpió- és kígyómarásokat.

A sarki róka csak –70 fokon kezd fájni.

A nilusi krokodilok nemét a hőmérséklet határozza meg. Harminc fok alatt csak nőstények születnek.

A polip távoli rokona a közönséges kerti csigának.

Hány éves a fa?

Ha egy kidöntött fa törzsét fűrészszel lapokra vágjuk, előtűnnek az évgyűrűk. A jellegzetes karikák évente fejlődnek ki, minden évben egy, ezért lehet róluk a fa korára következtetni.

Az évgyűrűk nem egyformák. Meleg és esős években vastagabbak, a hideg és száraz időben pedig vékonyabbak. Így az évgyűrűk nemcsak a fa koráról, hanem az időjárásról is árulkodnak.

Nem minden fának vannak évgyűrűi. A trópusokon, ahol az időjárás nem változik olyan szélsőségesen, mint Európában, a fának nincsenek évgyűrűi.

Harapós rózsaszirmok

Peyssonnel francia orvost kinevették, amikor az akadémia elé terjesztette felfedezését: a koralon vagy sziklán horgonyzó tengeri rózsza nem vázába való. Ez a színpompás virág – néhány centimétertől akár több mint egy méter is lehet a hossza, és valójában krizantémra hasonlít – ugyanis a korallpolipok rokona, és igencsak harapós állat. Teste szívós, bőrnemű, gyakran

A mélység virága: tengeri rózsza

szemölcsök borítják, de szilárd váza nincs. Talpkorongjaival ragadós „cementet” termel, ezzel rögzíti magát. Még a legerősebb hullámverés sem tudja leszakítani. Kudarcot vall, aki arra szánja rá magát, hogy virágot hozzon emlékébe, mert inkább kettészakad, semhogy leválják a szikláról. Baj esetén azonban kerekét old, igaz, lassan, centiről centire halad.

Miért sző hálót a pók?

A háló nemcsak a pók lakása, hanem csapda is a legyek, a szúnyogok és apró lepkék számára. A rovarok gyanútlanul röpködnek, amikor hirtelen fennakadnak a szinte láthatatlan, finom szálak között. Menekülnének, vadul rugdalóznak, de éppen ezek a finom rángások figyelmeztetik a pókot: zsákmány akadt a hálóba. Gyorsan odaszalad, és a legyet még jó alaposan körülfonja. Csak azután lát neki a lakomának.

Nem minden pók sző hálót, vannak olyan fajok, melyek a fű között szaladgálva vadásznak apró rovarokra.

A tengeri rózsza medúzát fogyaszt

A bíbor rózsza dagály idején az oxigénben és táplálékban gazdag vízben fürdik, kinyílik, apálykor pedig összekuporodva várja a kedvező alkalmat. Annakra megszokta már a szárazra kerülést, hogy időnként az akváriumban is kimászik a vízből. Felépítése egyszerű: egy belső és egy külső sejtrétegből áll. A belső réteg központi testüreget borít, melynek egyetlen nyílása van a külvilágra. Itt érkezik be a táplálék és távoznak az anyagcseretermékek. A külső rétegen nagyszámú húsos, a „száját” körülvevő tapogató helyezkedik el. Ezeket a védekezés és a támadás céljait egyaránt szolgáló csalánozó sejtek borítják. A tengeri rózsza szétárt karokkal csapkodva szerzi meg az élelmét. Ha az áldozat az egyik kar közelébe keveredik, a szomszédos karok odahajlanak, hogy a zsákmány elejtésében részt vegyenek.

Fahéjszínű bohóchalak

Szépségének, virágszerű szerénységének senki ne adjon hitelt, mert ez csak leplezi roppant falánkságát. Amikor éhes, minden emészthetőt és emészthetlent elnyel. Az akváriumban élő akár húslevesrel átítatott papírral is jóllakathatjuk, ha viszont tele a bendője, már nem lehet becsapni: csak az ingyencségeket ragadja meg és küldi le a gyomrába. Sőt, az idők folyamán olyannyira kiművelte magát, hogy a mohón lenyelt papírt azonnal visszalöki a garatjából. A tengeri rózsának kevés ellensége van. Csalánsejtjeivel csaknem minden állatot távol tart magától, csupán néhány rákfaj és a bohóchal nem érzékeny a mérgére. Ez a halacska veszély esetén

a tengeri rózsza tapogatói közé menekül. Cserébe a „virág” vadászhat azokra az oktondi támadókra, amelyek túl messzire követik a zsákmányként kiszemelt bohóchalat. A tudósok szerint a két lény egymás nélkül már meg sem lehet.

Lencsevégre kapott tengeri rózsza az Adriában

Van olyan tengeri rózsza, amelyik közvetlenül a rák hátára ül fel, és a „ló” egyáltalán nem igyekszik megszabadulni gazdájától. Az ingyenfuvarral a rózsza mindig új vadászterületre jut el, ráadásul a rák lakomájából is csurran-cseppen neki. Az együttélést bőségesen meghálálja, mert veszedelmes csalánütegjeitől még a legnagyobb rákrablók, a tintahalak is félnek. A házasságot a véletlen szülte: a rák mindenféle algát, spongyát pakol magára, hogy elrejtőzzék ellenségei elől. Egyszer egy tengeri rózsát csíphetett nyakon és helyezhetett a hátára. Ugyanígy kölcsönös előnyökkel jár, ha a rózsza a remeterák által lakott csigaházra telepszik. Igyekszik is minden rák beszerezni magának egy ilyen őrzővédő élettársat. Ha nem talál, akkor kitérja otthonából a riválist. Szabályos háború dúl, mindenki mindenkit püföl, amikor egyszerre több „hajléktalannak” fáj a foga a rózsás csigaházra.

Miért púpos a teve?

Valamikor régen óriási tevekaravánok járták a nagy sivatagokat, de még ma is biztosabban lehet közlekedni a puha és forró homokban teveháton, mint autóval.

A hosszú út alatt az állatok alig jutnak vízhez, de a púpjuk olyan, mint a szomjas ember kulacsa, csak éppen zsír halmazódik fel benne. A teve szervezete ebből készít vizet, és így minden baj nélkül jut el a legközelebbi oázisig, ahol aztán végre igazi vízzel is teleíhatja magát.

A magyar történelem legnagyobb csatái (16., befejező rész)

A magyar történelem háborúkban és csatákban gazdag ezer esztendejét számtalan ütközet határozta meg. A magyarság harcolt már rögtön honfoglalása után a németekkel, később az ázsiai támadókkal, így a besenyőkkel, tatárokkal, törökökkel, majd a függetlenségét fenyegető osztrák és orosz hadakkal is. Volt, amikor győzött, volt, amikor veszített. E tanulmány 20 csata bemutatásával igyekszik egy összefoglaló áttekintést adni a magyarok ütközetéről a honfoglalás korától egészen a második világháborúig. A történelemcikkek.hu alapján ebben a félévben bemutatunk a következő csatákat: pozsonyi (907), muhi (1241), rozgonyi (1312), nikápolyi (1396), várnai (1444), rigómezei (1448), mohácsi (1526), mezőkeresztesi (1596), szentgotthárdi (1664), nagyharsányi (1687), trencsényi (1708), győri (1809), pákozdi (1848), segesvári (1849), temesvári (1849), königgrätzi (1866), isonzói (1915), gorlicei (1915), alföldi páncéloscsata (1944), balatoni csata (1945). Íme a befejező rész.

A második isonzói csata

A csata ideje: 1915. július 18. – augusztus 3.

A csata helyszíne: Olaszország keleti határszélén, az Isonzó folyó mentén.

Harcoló felek: Az egyik oldalon az antant hatalmakat támogató Olaszország hadserege állt Luigi Cadorna és Emanuel Filiberto vezetésével, velük szemben Jenő főherceg vezetésével az Osztrák–Magyar Monarchia seregei sorakoztak fel.

A összecsapó erők nagysága: Az olaszok 260 zászlóaljat vonultattak fel, ami 150–180 ezer főt jelentett, 600–700 fős zászlóaljak esetén. A Monarchia 130 zászlóaljjal rendelkezett (80 ezer fő).

A csata lefolyása: A hadműveletek főparancsnoka, Luigi Cadorna tábornok két lépésből álló tervet dolgozott ki, mely alapján csapataival át akart kelni az Isonzó folyón, hogy ezt követően egyszerre indítson offenzívát az Isztriai-félsziget és a Dráva vonalának irányában. Caporetto elfoglalása után így a Svetozar Borojevics von Bojna által irányított osztrák–magyar védelem kiépíthette állásait a Karszt-fennsíkron. Bár a Monarchia megúsza az inváziót, az olasz fronton 1915 júniusában így is kétszeres túlerővel kellett szembenéznie. Az olasz támadás azonban hamar megtorpan Caporetto elfoglalása után, így a Svetozar Borojevics von Bojna által irányított osztrák–magyar védelem kiépíthette állásait a Karszt-fennsíkron. A június 23-a és július 7-e között vívott első isonzói csatában Cadorna három ponton – Görznel, Tolmein mellett és

a katonadalokból jól ismert Doberdo fennsíkján – megkísérelte frontális támadással áttörni a védelmi vonalakat. Öngyilkosnak bizonyuló taktikát dolgozott ki, miszerint a harcoló alakulatok rohama közben egyes osztagok megtisztították volna a harcmezőt az osztrák–magyar hadsereg által felhúzott akadályoktól – főleg a szögesdrótoktól – így az olaszok érvényesíthették volna túlerőjüket. A tábornok hadterve az első csata két hete alatt katasztrofális eredményt hozott, a támadók ugyanis minimális előrejutás mellett mintegy 16 000 katonát veszítettek. Cadornának ezt követően gyorsan kellett lépnie, mert a Monarchia folyamatosan küldött erősítéseket az isonzói frontra. Az olaszok mindenképpen át akarták törni az ellenséges vonalakat, ezért július 18-án megindították második offenzívájukat, mely a világháború egyik legvéresebb csatájához vezetett. Bár – az első csatához hasonlóan – a küzdelem mindhárom hídfőnél zajlott, a harcok súlypontja ezúttal a doberdói fennsíkra tevődött át, mivel az olasz erők célja első lépésben Görz – ma: Gorizia – bekerítése és elfoglalása volt. Az olasz támadások során Caadornának egyedüli sikere július 25-én a Monte San Michele-magaslat elfoglalása volt, ahonnan a nehéztűzesség jóval nagyobb hatósugárral tudta lőni az osztrák–magyar állásokat. Lényegében ennek a magaslati pontnak a visszafoglalása okozta a Monarchia veszteségeinek nagy részét.

Halottak száma: Mindkét oldal legalább 40–40 ezer katonáját veszítette el a csata során!
Győztes fél: Döntetlenül végződött a csata, de a Monarchia javára billenti a mérleget, hogy a túlerőben lévő olasz sereget fel tudta tartóztatni.

A csata jelentősége: A második isonzói csata döbbenetes veszteségei mindkét harcoló fél számára tanulságot tartogattak: az olaszok a kudarc nyomán lemondtak arról, hogy egyetlen rohammal törjék át az erősödő osztrák–magyar állásokat, és hosszú háborúra rendezkedtek be az Isonzónál. Cadorna egészen 1915 októberéig nem próbálkozott újabb offenzívával, és a frontális gyalogsági rohamok helyett a tüzérvő növelésére fordította figyelmét. Borojevics és Habsburg Jenő főherceg számára az olasz tűzesség hatalmas pusztításai szolgáltattak tanulságot arra nézve, hogy a Karsztban komolyabb védműveket kell kiépíteniük, mint a korábbi hadszíntereken. A főherceg utasítására hamarosan megkezdődött a mészakőbe vájt lövészárkok kiépítése, melyek több mint két évig szolgáltak menedékkül a fronton harcoló katonák számára. 1917 decemberéig, a caporettoi áttörésig összesen 12 véres ütközetet vívtak meg itt, miközben Isonzó özvegyek és árvák százezreinek könnyeivel írta be magát a történelemkönyvekbe.

Hortobágyi vagy alföldi (debreceni) páncéloscsata

A csata ideje: 1944. október 9–26.

A csata helyszíne: Magyarország, Debrecen környéke.

Harcoló felek: Az egyik oldalon a Magyarországra előzönlésére készülő Szovjetunió hadserege állt Rogyion Malinovszkij marsall vezetésével, velük szemben Németország és Magyarország erői sorakoztak fel Heszlényi József vezérezerdes (3. magyar hadsereg) és Maximilian Frettes-Pico tábornok vezetésével.

Az összecsapó erők nagysága: A szovjetek 260 ezer fővel és 750 páncélossal rendelkeztek a csatában, a német–magyar erők pedig 80 ezer katonát vonultattak fel.

A csata lefolyása: Az események 1944. október 6-án Nagyvárad térségében kezdődtek. A szovjetek – egészen pontosan az Alföldön támadó 2. Ukrán Front, valamint a Keleti-Kárpátokban nagyon lassan előrenyomuló 4. Ukrán Front egységei – azt szerették volna elérni, hogy a sík, alföldi terep adottságait kihasználva, Debrecen és Nyíregyháza érintésével minél előbb elérjék a tiszai átkelőhelyeket, elvágva ezzel az Észak-Erdélyben harcoló német és magyar csapatok visszavonulási útját. A szovjetek tervezetéseiben azonban október 19-én a németek a szolnoki hídfőből egy ellentámadást indítottak azzal a céllal, hogy elvágják a Debrecen előterében elakadt szovjet csapatok utánpótlását. Ez a támadás azonban későn indult meg, így a szovjetek október 20-án elfoglalták Debrecen, 21-én délután pedig Nyíregyházát is. Elvágva ezzel az Erdélyben küzdő német és magyar csapatok visszavonulásának útját, s a megsemmisítés szélére sodorva az egységeket. Ezt felismerve a Magyarországon harcoló német Dél Hadseregcsoporthoz így döntött: az Erdélyben harcoló csapatok nem egyszerűen visszavonulnak, hanem nyugati irányban támadásba mennek át, s az Alföldön harcban álló magyar–német alakulatokkal együtt közösen megpróbálják harapófogóba szorítani azokat a szovjet csapatokat, amelyek október 21-e után érték a tiszai átkelőket. A kitűzött célt október 23-ig sikerült is megvalósítaniuk, sőt október 25-én a magyar–német csapatok visszafoglalták Nyíregyházát is. Ezzel azok a szovjet csapatok – elsősorban kozák lovas hadtestek –, amelyek korábban igen jelentős eredményeket értek el és gyors ütemben haladtak a tiszai átkelő felé, csapdába kerültek, s innen csak jelentős veszteségek árán, valamint felszerelésük döntő többségének hátrahagyásával tudtak kiszabadulni. Dél felé – a közeledő szovjet csapatok irányába – végrehajtottak egy kitérést, ám csak a hadtestek maradványai érték el a saját csapatokat. Az október 15–16-i fővárosi magyar kiugrási kísérletnek is volt kihatása az alföldi páncélos csatára. A németek terve ugyanis az volt, hogy Budapest térségéből az Alföldre irányítanak át egy páncélos hadosztályt, valamint egy nehézpáncélos egységet (utóbbi a legmodernebb harckocsikkal volt felszerelve), ám az egységeket politikai okok miatt október 17-ig visszatartották, így csak ezután tudtak elindulni a szolnoki hídfő felé – ahonnan 19-én megindult az ellentámadás –, és csatlakozni a harcokhoz. Az alföldi páncélos csata végül a szovjetek győzelmével ért véget.

Halottak száma: A szovjetek 95 ezer katonát (halottak, sebesültek, eltűntek, hadifoglyok összesen) és minimum 525 páncélost veszítettek, míg a német–magyar erőknek „csak” 25

ezer katonája esett el (15 ezer német, 10 ezer magyar) és 270 páncélosa lett harcképtelen.

Győztes fél: Szovjetunió

A csata jelentősége: Hadművelési szempontból azzal a következménnyel járt, hogy a teljes Alföld szovjet kézbe került. Ezzel Magyarország előzölése egészen a Dunáig lehetővé vált.

Balatoni csata, Tavaszi ébredés hadművelet

A csata ideje: 1945. március 6–16.

A csata helyszíne: Magyarország, a Velenicei-tó és Balaton közti terület.

Harcoló felek: Az egyik oldalon a náci Németország hadserege állt, a csatában Josef „Sepp” Dietrich tábornok vezetésével, velük szemben Fjodor Tolbuhin marsall irányításával a Szovjetunió katonái sorakoztak fel.

Az összecsapó erők nagysága: A szovjetek 465 ezer katonával és 400 harckocsival támadták a Dunántúl északi részét, a németek pedig 431 ezer katonával védekeztek és

indítottak ellentámadást, körülbelül 900 harckocsi (teljes tartalékuk) összehívásával.

A csata lefolyása: A német szárazföldi haderő utolsó nagy támadása a II. világháború folyamán a Balaton vidékén indult. A német vezetés a végsőkig ragaszkodott Magyarországon Dunántúlon lévő ásványkincseihez és élelmiszerkészleteihez. Utolsó esélyt láttak egy erős ellentámadásra, mely megakaszthatja az orosz előrenyomulást. Ugyanakkor Somogyban a 2. német páncélos hadsereg indított támadást Kaposvár irányába. Itt kisebb sikereket értek el, és néhány kilométerre visszaszorították az

oroszoikat. Az F hadseregcsoporthoz északra felé próbált nyomulni. A folyamatos német erőátcsoportosítások, valamint a kedvezőtlen időjárás és a 3. Ukrán Front által kiépített védőállások hamar összeválták a németek azt a tervét, hogy elérjék a Dunát. Március 14-ére az oroszok jelentősen visszaszorították mind a német páncélos, mind a lovas és egyéb motorizált alakulatokat az egész arcvonalon. Hitler mindenféle meghátrálást a gyávaság és árulás jeleként értelmezett, és megtiltott bármiféle visszavonulást. Március 15–16-án a szovjet haderő elsőprő erővel indította meg a Velenicei-tó felé északra a Bécsi hadműveletet, és ezzel egyidőben összeomlott a tavaszi ébredés. Néhány kisebb faluban (Mesztegnyő, Hosszúvíz, Böhönye) még néhány napig kitartottak ugyan a német alakulatok, de ők is hamar fölmorzsolódtak. A tavaszi ébredés hadművelet maximális kiterjedésekor a németek délen a Siófok–Mezőkomárom–Simontornya vonalat, északon pedig a Börgöndi térséget, a Sárkeresztúr vonalat érték el.

Halottak száma: A szovjetek 8500, a németek pedig legkevesebb 12 ezer katonát veszítettek.

Győztes fél: Szovjetunió

A csata jelentősége: A németek a csatában felhasználták páncélos tartalékaikat, még a nyugati frontról átcsoportosított tankjaik nagy részét is. A vereséggel lezárult a nagyobb német ellentámadások időszaka, és következett az állandó hátrálás a háborúból még hátralévő szűk két hónapban.

* Ezzel zárul sorozatunk, melyet Harmat Árpád Péter jelez.

Kovács Jolánka

Sánta mese

Élt egyszer egy sánta legény.

Lépett egyet, aztán felet, aztán megint egy és felet. Akkor kezdte újra.

Hát nem kijutott az útra!

Ott meglátott egy lányt. Az is sántikált. Kezében egy lepény.

– Kell-e lepény, legény? – kérdezte a lány.

– Kell bizony, ha lekváros! Messze van még a város.

A lány kettétörte a lepényt. Megkínálta a legényt.

– De jó lekvár, te lány! – ujjongott a legény. – Tán te főzted?

– Én ám!

– Ugyan miből?

– Egresből meg eperből, s tettem bele meggyet.

– Ki szedte le az egrest?

– Hát én!

– Sántikáltál közben?

– Bizony sántikáltam, míg a bokrot körbejártam.

– Hát az epret ki szedte le?

– Én e!

– Sántikáltál közben?

– Hogyne!

– Hát a meggyet ki szedte le?

– Én voltam az, nem más!

– Sántikáltál közben?

– A meggyfán? Ott nem. Míg a meggyet szedtem, lesántultam közben.

– Leestél a meggyfáról?

– A legfelső ágról.

– Aztán szedted az egrest?

A kiskutya neve

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer az Óperenciás-tengeren túl egy nagy fa, annak volt háromszázhatvanhat ága, minden ágán háromszázhatvanhat kányafiú. Aki az én mesémet meg nem hallgatja, csípje meg mind az éjszaka.

Volt egyszer egy királyfi, az elment a szomszéd király házához látogatába. Ennek a királynak volt három lánya. A legkisebbiknek volt egy szép kiskutyája. Ez a kiskutya olyan nagyon szép volt, hogy a királyfi nagyon megszerette. Meg is mondta a lányoknak, hogy sokért nem adná, ha a kiskutya az övé lehetne, de azok meg azt mondták, hogy ők is annyira szeretik, hogy semmiért oda nem adják.

De a királyfi a legkisebb királykisasszonnyal összebeszélt, s az odaadta neki a kiskutyát. Mikor már jó messzire volt a várostól, akkor jutott eszébe, hogy nem kérdezte meg, mi a kutya neve. Ő maga nem mert visszamenni, hogy megkérdezze, hanem a kocsist küldte.

Azt mondja neki:

– Eredj vissza, de okosan beszélj, mert mind a három királylány együtt lesz.

Visszamegy a kocsis, s azt mondja a legkisebbik királykisasszonynak:

– Felső királykisasszony, azt üzenté az, tudod már ki, mi a neve annak, tudod már kinek?

Azt mondja erre a királylány:

– Ahogyan vagy te, úgy vagyok én! Az a neve annak, tudod már, minek. Mondd meg ezt annak, tudod már, kinek!

A kocsis visszament a gazdájához, és megmondta, mit üzent a királylány. A királyfi ebből megértette, hogy Félzs a kutya neve, mert a lányok előtt se a kocsis, se a legkisebbik lány nem mert világosan szólni. (Népmese)

– Aztán.

– Utána meg az epret?

– Úgy ám!

– Szép lány vagy te, tudod-e?

– Így mondják.

– Meg ügyes is, úgy látom.

– Megélek a világon.

– Csak a lábad sánta.

– Neked ha nem tetszik, hát a fene bánja.

– Dehogynem, nagyon is! Sánta vagyok én is.

– No, mi legyen akkor tovább?

– Mondd meg, és én hallgatok rád.

– Töröld meg a szádát, még mindig lekváros.

– Jó hogy mondod, hisz már közel a város.

A legény megtörölte a száját.

– Figyelj ide, te sánta lány...

– Mondd már!

– Ha beérünk a városba, elmehetnénk a templomba.

– Imádkozzunk egyet?

– Az első az, de utána feleségül veszek.

– Ez lánykérés, vagy mi?

– No, akkor így: van-e kedved hozzám sántikálni?

– A válaszm ez, ni! – mondta a sánta lány, és közelebb sántikált a legényhez.

– Fogjál karon, kedves! – szólt a legény, és karonfogva a templomig bicegetek.

Bebicegetek a templomba, megesküdtek azon nyomba.

A lagzit másnap tartották. A sok vendég, ifjak, vénék, magasugrók, s a gyorsfutók, kocogók és lomhák, na meg persze a sánták, egytől egyig a csárdást ropták. Bor, pálinka mind elfogyott, sánta kutya tortát kapott. Lekváros bukta, ízes palacsinta annyi volt ott, hogy még...! Majd két dekát hízott minden vendég.

Az ifjú pár boldogan élt, kik nem sánták, így mesélték.

Öt gyerekük született, s mind magasugró lett!

Illusztrálta Móricz Ildikó

Döbrentey Ildikó

A hétdombi csodatevő szivárvány

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy kis növésű királyfi. Olyan alacsonyka volt a terme- te, hogy még az ebédlőasztalt is csak pipiskedve érte fel. Addig nyújtózkodott, addig pipiskedett, míg elnevezték Pipiskének.

Mindenütt pipiskednie kellett Pipiske király- finak. Pipiskedett a trónteremben, hogy elérje felséges apja trónusát. Pipiskedett a lóistállóban, hogy felérje a lovát. Pipiskedett a konyhában, hogy elérje a rézüstöt. Pipiskedett a kertben, hogy felérje a körtefa ágát. De akárhogy ágaskodott, akárhogy pipiskedett, csak nem lett nagyobb.

Bánatában, hogy ő ilyen kicsike, elhatározta, hogy megkeresi a hétdombi csodatevő szivár- ványt, és megkéri, hogy adjon neki daliás ma- gasságot.

Nekivágott mindjárt a hét dombnak.

Ahogy kapaszkodott az első dombon fölfelé, arra repült egy fekete varjú.

– De jó annak a fekete varjúnak! – gondol- ta Pipiske királyfi. – Az röptiben elér mindent, nem kell nyújtózkodnia!

A varjú megállt a levegőben, és azt kérdezte:

– Hová? Hová?

– A hétdombi csodatevő szivárványhoz, da- liás magasságot kérn!

– Jól beszélsz! Én meg tiritarka tollat szeret- nék! Megyek veled!

Együtt mentek tovább. Ahogy kaptattak a má- sodik dombon fölfelé, arra jött egy cifra ember.

– De jó annak a cifra embernek! – gondolta a varjú. – Az bezzeg színes, mint a virág! A cifra ember megállt, és azt kérdezte:

– Merre? Merre?

– A hétdombi csodatevő szivárványhoz, da- liás magasságot és tiritarka tollat kérn!

– Jól beszélték! Én meg pusztá egyszerűséget szeretnék! Megyek veletek!

Hárman mentek tovább. Ahogy baktattak a harmadik dombon fölfelé, arra gurult egy hasas gömböc.

– De jó annak a hasas gömböcnek! – gondol- ta a cifra ember.

– Azon aztán nincs fölösleges cifraság! A gömböc megállt, és azt kérdezte:

– Hová? Merre?

– A hétdombi csodatevő szivárványhoz, da- liás magasságot, tiritarka tollat és pusztá egysze- rűséget kérn!

– Jól beszélték! Én meg kecses karcsúságot szeretnék! Megyek veletek!

Négyen mentek tovább. Ahogy caplattak a negyedik dombon fölfelé, arra kapirgált egy re- kedt kakas.

– De jó annak a rekedt kakasnak! – gondolta a hasas gömböc.

– Azon nem reng a háj, az fürgén kapirgál!

A kakas abbahagyta a kapirgálást, és azt kér- dezte:

– Merrehová? Merrehová?

– A hétdombi csodatevő szivárványhoz, da- liás magasságot, tiritarka tollat, pusztá egysze- rűséget és kecses karcsúságot kérn!

– Jól beszélték! Én meg harsány hangot sze- retnék! Megyek veletek!

Öten mentek tovább. Ahogy fújtattak az ötö- dik dombon fölfelé, arra ment egy ordibáló.

– De jó annak az ordibálónak! – gondolta a rekedt kakas. – Neki bezzeg van hangja!

Az ordibáló megállt, és azt ordította:

– Hová-hová? Merre-merre?

– A hétdombi csodatevő szivárványhoz, da- liás magasságot, tiritarka tollat, pusztá egysze- rűséget, kecses karcsúságot és harsány hangot kérn!

– Jól beszélték! Én meg csöndes szelidséget szeretnék! Megyek veletek!

Hatan mentek tovább. Ahogy haladtak a ha- todik dombon fölfelé, elébük állt egy magányos tündérke:

– Jó, hogy jöttök! Játsszatok velem!

– Nem lehet! – válaszolták a vándorok.

– Mi a hétdombi csodatevő szivárványhoz igyekszünk, daliás magasságot, tiritarka tollat, pusztá egyszerűséget, kecses karcsúságot, har- sány hangot és csöndes szelidséget kérn!

– Ó, be kár! – szontyolodott el a magányos tündérke.

– Azt hittem, hogy szerettek ugrálókötelezni, és játszotok velem Piri, Feri, Sárit! Csöndesen szipogni kezdett. Még a könny is kipottyant a szeméből.

– Jól van, jól van, azért nem kell bőgni! – húzta ki magát Pipiske királyfi.

– Hol az az ugrálókötél? Hajtom én neked!

– Én is hajtom! Én is! Én is!

– károgták, dörmögték, bömbölték, suttog- ták és ordították a többiek.

– Hajtjuk, tündérke, csak ne bőgjél!

– De nektek a csodatevő szivárványhoz kell igyekeznetek...

– Majd megyünk aztán!

– Köszönöm, hogy játszotok velem! – tapsolt boldogan a magányos tündérke.

– Íme, az én ugrálókötalem!

Széttárta a karját, s lássatok csudát, feje felett felragyogott a hétdombi csodatevő szivárvány!

– Ez az én ugrálókötalem! Aki ezzel játszhat, annak teljesül a legtitkosabb kívánsága.

Megragadták a szivárvány-ugrálókötetet, s felváltva hajtották, felváltva ugráltak benne. Közben Pipiske királyfi úgy érezte, hogy szálas dalia lett belőle; a varjú, hogy megszínesedett; a cifra ember, hogy megszabadult a cifraságtól; a guruló gömböc, hogy megkarcsúsodott; a re- kedt kakas, hogy harsányan kukorékol; és az or- dibáló, hogy csöndeskén mosolyog.

Ha szerettek ugrálókötelezni, keressétek meg őket!

Őket is várják az EXIT-re

Idén is lesz EXIT fesztivál, mégpedig július 4-e és 7-e között, a megszokott helyen, Péterváradon. Ezúttal is fellépnek majd ismert fiatalabb előadók, például a Greta Van Fleet, a The Chasmokers, Lost Frequencies, de koncerteznek régebbi, metal, rock, alternatív zenei kedvencek is, akik már évtizedek óta népszerűek, és hűséges rajongótáboruk van. Az idei nagy nevek északról érkeznek.

jellegzetes kinézetével divatot teremtett alternatív körökben. Első lemezük Three Imaginary Boys címmel 1979-ben jelent meg. Ezzel együtt mindeddig tizenhárom albumot adtak ki, az utolsót 2008-ban 4:13 Dream címmel. A The Cure idén ősszel új lemezzel jelentkezik. Ez az év azért is jelentős az együttesnek, mert bekerültek a Rock And Roll Hírességek Csarnokába.

bi lemezeiken viszont a hard rock, a hardcore és a punk hatásai is felbukkantak. Nagy hatást gyakorolt rájuk egyebek közt a Slayer, a KISS, a Black Sabbath, a Misfits, a Motörhead és a Discharge. Debütáló lemezüket Left Hand Path néven 1990-ben adták ki, a svéd death metal alapműve lett, és a zenekart is elindította a siker útján. Utolsó albumukat 2007-ben adták ki, 2014-ben feloszlott a csapat, de 2016-ban újra összeálltak. A leállás idején a volt tagokból megalakult az Entombed A.D. Ezen a néven mindeddig két lemezt adtak ki, a harmadik Bowles of Earth címen vélhetően augusztus végén jelenik meg. Az EXIT-en minden bizonytalán új dalokat is játszanak majd.

Láthatjuk és hallhatjuk Tarját is

Jön a The Cure

A The Cure brit zenekar az alternatív és a gothic rock egyik legjelentősebb formációja. Azon zenekarok közé tartoznak, melyek nagy hatást tettek későbbi együttesekre. 1976-ban alakultak meg Easy Cure néven, de hamarosan The Cure-ra változtatták a nevüket. A megalakulás óta a felállás többször változott, az egyetlen állandó tag Robert Smith, az együttes énekese, gitárosa, dalszerzője maradt, és

Fellép az Entombed A.D.

Az Entombed A. D. története visszavezethető az Entombed zenekarra, amelynek kezdetei a Nihilist formációban gyökereznek. Az Entombed svéd death metal zenekar 1987-ben alakult meg Nihilist néven. Kezdetben több énekes fordult meg a csapatban, nézeteltérések is támadtak a tagok közt, ezért a nevüket Entombedre változtatták. A svéd irányultságú death metal egyik korai úttörői lettek, később-

A csodálatos hangú finn Tarja Turunen operaénekesnő a Nightwish szimfonikus metal együttes révén vált ismertté. Tarja az általános iskola alsó tagozatában kezdett zongora- és énekleckéket venni, felsősként zeneiskolában tanult fuvalózni, ezután a klasszikus magánénekes és a zenés színház szakokat választotta, majd pedig egyházi zene tanszakon tanult tovább. A Nightwish zenekarba 1996-ban alapító tagként került be. Öt lemezen őt hallhatjuk. Az együttes tagjaival azután romlott meg a kapcsolata, hogy férjhez ment. A zenekar felhívására végül 2005-ben elhagyta a csapatot, ezután pedig szólókarrierbe kezdett. 2006-ban egy karácsonyi lemezt adott ki, 2007-ben pedig My Winter Storm címmel megjelent az első rocklemeze is. Ezután a szopránénekesnő kiadott még három rockalbumot, egy karácsonyi és egy komolyzenei kiadványt. Új rocklemeze In the Raw címmel augusztus végén jelenik meg.

Összeállította: Lukács Melinda

Folytatódnak az űrbéli kalandok

A régi időkben számos nagy sikerű film készült, amelyekben a filmkészítők ma is látnak fantáziát, ezért arra töreksenek, hogy valamilyen módon továbbsszóják a történetek szálait. Az alábbiakban olyan filmekre térünk ki, amelyekben űrlényeket is láthatunk.

Érkezik a Men in Black-kiágazás

Több, mint húsz éve, 1997-ben mutatták be a Men in Black, azaz a Sötét zsaruk című filmet Will Smith és Tommy Lee Jones főszereplésével. A párost a nézők nagyon megszerették. Ezután 2002-ben elkészült a második rész is, majd pedig 2012-ben a harmadik. A Sötét zsaruk népszerűségére való tekintettel a filmkészítők úgy döntöttek, hogy ezúttal egy kiágazást mutatnak be. A Men in Black: International magyar címe Men in Black: Sötét zsaruk a Föld körül lett. A filmet a napokban kezdik el vetíteni a mozik. Az F. Gary Gary rendezésében készült alkotás-

ban azonban új szereplőket ismerhetünk meg. A főbb szerepeket ezúttal Chris Hemsworth, Tessa Thompson, Liam Neeson és Rebecca Ferguson alakítja. Miután tehát K és J ügynök elhagyta az ügynökséget, H és M ügynökre vár a feladat, hogy megtalálják a bolygókra érkező idegeneket, akik terveit homály fedi, elképzelhető, hogy rosszban sántikálnak. Az ügynökök azonban nem ismernek lehetetlen, semmi-

lyen idegen lény nem menekülhet előlük, és rettegést nem ismerve teljesítik küldetésüket. Amint a film címe sugallja, Föld körüli utazásra is kényszerülnek.

Decemberben jön a kilencedik

A Csillagok háborúja rajongóit a sorozat készülő, kilencedik része tartja lázban, amelyet idén decemberben mutatnak be a mozik. A filmet J. J. Abrams rendezi, az eredeti címe Star Wars: The Rise of Skywalker lesz,

magyarul pedig Star Wars: Skywalker kora. Az alkotás különös fontossággal bír, hiszen ez lesz a folytatást trilógia harmadik és egyben befejező része, valamint az utolsó számozott, Skywalker-történetet elmesélő Star Wars film. Az alkotás Az ébredő Erők és Az utolsó Jedik közvetlen folytatása, az utóbbi után megközelítőleg egy évvel játszódik, amikor az Ellenállás megmaradt tagjainak még egyszer szembe kell szállniuk az Első Renddel, miközben saját kételyeikkel, érzéseikkel is meg kell küzdeniük. A főbb szerepeket Daisy Ridley, Adam Driver, John Boyega, Oscar Isaac és Lupita Nyong'o alakítja. Megjelenik benne a Luke Skywalkert alakító Mark Hamill is, valamint a 2016-ban elhunyt Carrie Fisher, akit filmes megoldások segítségével ismét Leia hercegnőként láthatunk.

Készülőben egy újabb előzményfilm?

Ridley Scott rendezésében 1979-ben jelent meg A nyolcadik utas: a Halál című film, eredeti címén Alien, amely nagy népszerűségnek örvendett mind a tudományos-fantasztikus, mind a horrorfilmek kedvelőinek körében. Ennek a filmnek köszönhetően vált népszerűvé a főszereplőt alakító Sigourney Weaver. Ezután 1986-ban elkészült a film folytatása, A bolygó neve: Halál, amelyet már James Cameron rendezett, a harmadik rész 1992-ben A végső megoldás: Halál, David Fincher rendezésében, majd pedig 1997-ben a Feltámad a Halál, ekkor a rendező Jean-Pierre Jeunet volt. 2004-ben Alien megküzdött a Ragadozóval, azután 2007-ben ismét összecsaptak. Az eredeti rendező Ridley Scott 2012-ben tért vissza az Alien-történethez, a Prometheus című előzményfilmmel, folytatásaként pedig 2017-ben bemutatták az Alien: Covenantot. Nemrég arról röppentek fel hírek, hogy Ridley Scott írja és rendezi majd a harmadik Alien-előzményfilmet is, amelynek a forgatókönyvét már dolgozik.

JÚNIUS 5., KÖRNYEZETVÉDELMI VILÁGNAP

Csak egy bolygónk van!

Június 5-én tartjuk a Környezetvédelmi Világnapot. A Föld védelmében tett lépéseinket immár 46. alkalommal ünnepeljük, miközben bolygónkat csaknem elborítja a hulladék: naponta 3,5 millió tonna szemetet termelünk, melynek jelentős része bizony műanyag, évente 8 milliárd műanyag zacskó köt ki a szemétkorba csak az Európai Unió tagállama-

iban. Talán mind többen vannak tisztában azzal, hogy a negatív emberi hatás csökkentése elengedhetetlen bolygónk védelmében. Első lépésként kezdjük a legegyszerűbb és legkézzelfoghatóbb dolgokkal, hiszen már azokkal is óriási eredményeket érhetünk el. Például mérsékeljük a műanyag használatát!

A műanyag bomlása közben kioldódó anyagok ikomolyan veszélyeztetik a tengerek ökoszisztémáját. Ne feledjük: tengereink az általunk belélegzett oxigén felét biztosítják, és a kibocsátott szén-dioxid egynegyedét elnyelik, így nemcsak az ott élő fajok, hanem az emberek számára is rendkívül fontos szerepet töltenek be.

Bolygónk csak egy van.

A világ legnagyobb szárazföldi ízeltlábúja

A Csendes-óceáni-szigeteken sok helyütt találkozhatunk kókuszrákkal vagy pálmatorvajjal. A különleges színű rák a világ legnagyobb szárazföldi ízeltlábúja. A part menti erdőkben él, éjszakai állat, nappal csak véletlenül lehet rábukkanni. Alakja

eltér a többi rákétól, sokkal izmosabb, robosztusabb. Napjainkban a legnagyobb példányok lábfej-távolsága elérheti az egy métert, súlya a négy kilogrammot. Ezek a rákok éjszaka kapaszkodnak fel a pálmafák törzsén 4-5 méter magasságba, hogy hozzáférjenek a friss kókuszhoz. Az ollója olyan erős, hogy fel tudja vele törni a kókusz erős héját. A páncéljuk színe azúrkéék és csokibarna, több kilósra nőnek, és kókusz illatú a húruk. A kókuszrák mindenevő, de elsősorban húsos gyümölcsöket, dióféléket és magvakat eszik. Emellett szívesen elfogyasztja a kisebb madarakat, teknőskéket is.

KÖRNYEZETÜNK

A Duna a legszennyezettebb!

Egy Helsinki kutatásból nemrég kiderült, hogy a Duna Európa legszennyezettebb folyója, tele van antibiotikumokkal. A kutatók 72 országban 711 helyen vizsgálták, és azt találták, hogy a folyó ausztriai szakaszából vett mintában hétféle antibiotikum volt, például a tüdőgyulladás és hörghurut ellen is használt klaritromicin. A koncentráció a biztonságos szint négyszerese volt.

A Duna ilyen mértékű szennyezettsége azért megdöbbentő, mert Európában csak a tesztelt folyók 8 százalékánál haladta meg a határértéket az antibiotikumok szintje. Az antibiotikum sok esetben a nem megfelelően kezelt szennyvízzel és a trágyával kerül a folyókba. (g7.hu)

Ezer évig is szennyezhet egy kidobott nejlonzsztayor

A zacskókat átlagban 20 percig használjuk, 90%-ukat csak egyszer vesszük kézbe

Az emberiség egyik legnagyobb környezetvédelmi problémája a sok műanyag termék, kiváltképpen a műanyag zacskók. A fogyasztók java része minden egyes vásárlásnál új zacskót kér ahelyett, hogy a korábban megvett, otthon a szekrény alján lapuló bevásárlótáskát használná. Az Európai Unió friss irányelve szerint a tagországoknak 2019 végére meg kell felelniük a műanyag zacskók éves felhasználását, vagy fizettetniük kell a fogyasztókkal értük. A világban összesen gyártott műanyag zacskók 80%-át Európában használjuk, az Euroactive 2015-ös adata szerint Európában évente 100 milliárd műanyag zacskó kerül piacra. Az Earth Policy Institute kimutatásából az derül ki, hogy világszerte évente egymilliárd műanyag zacskót gyártanak, és 2 millió műanyag zacskót vásárolnak meg percenként. Mi a baj a műanyag zacskókkal? A műanyag zacskók leginkább azért veszélyesek, mert nem, vagy csak lassan bomlanak le, és mivel még mindig sokan a szemetesbe dobják ahelyett, hogy szelektív kukába tennék, a kidobott zacskók akár 200-1000 évig szennyezhetik a bolygónkat. Mit tehetünk azért, hogy ne kerüljön még több műanyag zacskó forgalomba? Mielőtt elmegyünk vásárolni, jusson eszünkbe, hogy rengeteg zacskó lapul már így is otthon. Az Európai Bizottság kimutatása szerint egy zacskót átlagban 20 percig használunk, és a zacskók 90%-át csak egyszer használjuk fel.

Amikor tehát bevásárolni mész, a következőkre figyelj:

- Vigyél magaddal bevásárlótáskát!
- Mindig legyen a táskádban összehajtható bevásárlótáska, amelyet már sok helyen lehet kapni, és fillérekbe kerül.
- Ha nincsen nálad táska, akkor se műanyag zacskót vegyél, hanem újrafelhasználható és újrahasznosítható, időtálló bevásárlótáskát!
- Ha mégis műanyag táskát veszel, és később már nincs rá szükséged, a SZELEKTÍV kukába dobd!

Nejlon helyett inkább többször használható vászonzsztayort válassz!

Nyári Z SENIKUSZ

Nyelvtörő

A pápua törzs főnökét úgy hívták, hogy Puapó. Puapó már nagyon öreg volt, meghalt, ezért a törzs tagjai elhatározták, hogy választanak egy pót Pápua Puapót. Ez a pót Pápua Puapó nagyon szeretett pónilovakra vadászni, a popójukat levágta, megsütötte és megette, ezért elnevezték Pónilópopót-lopó Pótpápua Puapónak. A sok póniló popótól már nagyon meghízott, ezért elnevezték, Puhapopójú-Pónilópopót-lopó Pótpápua Puapónak. Az elhízás már kezdett veszélyessé válni, ezért a törzs varázslója azt tanácsolta neki, hogy szopogasson pimpógyökereket. Ezért elnevezték Pimpógyökeret-szopó Puhapopójú-Pónilópopót-lopó Pótpápua Puapónak. Mivel a törzs a Limpopó környékén élt, a törzsfőnök teljes neve így hangzott: Limpopói Pimpógyökeret-szopó Puhapopójú-Pónilópopót-lopó Pótpápua Puapó.

Vetélkedő a Maradj talpon! mintájára

Találd ki, mire gondoltunk a megadott utalás és betűk alapján:

1. Melyik a hetedik kontinens?
_ _ T _ _ K _ _ _ Z
2. A XX. század egyik legnagyobb elméje:
A _ _ E _ _ E _ N _ _ E _ _
3. Legkisebbjeink lapja Vajdaságban:
_ É _ _ S _ A _ Á _ S
4. Ezer tó országa:
_ I _ N _ R _ Z _ G
5. A szólás szerint mit ér, ha nem fecsegünk mindig?
H _ _ L _ A _ _ I A _ A _ Y
6. Kerek ellentéte.
S _ Ö _ L _ T _ S

Keresd a halat!

Mellékletünket akár ki is emelhetitek az újságból, és magatokkal vihetitek strandra, a nyaralásra, a táborozásra... Szórakozhattok kedvetekre akár egyedül, akár társaságban. Így kívánunk tartalmas szünidőt nektek.

Tudod-e?

...hogyan találta fel az ábécét?

A tudósok nagy része azt állítja, hogy a föníciaiak. Az ő írásrendszerük i. e. 1500 körül alakult ki. A görögök vették át tőlük, majd az etruszkoknak adták tovább, akikről a rómaiak tanulták meg. Ez az a latin ábécé, amelyet mi is használunk.

...hogyan kié volt az első könyvtár?

Asszurbanipál asszír királyé volt az első nagy gyűjtemény, amely körülbelül 2600 évvel ezelőtt létesült. A könyvtárban gyűjtötték össze az asszír királyok hadjáratairól szóló történeteket, valamint leveleiket és rendeleteiket. A „könyvek” valójában ékírással telerótt agyagtáblácskák voltak, melyeket gondosan leltároztak, és mindegyikbe belenyomták a király pecsétjét is.

...hogyan nyomtatta ki az első könyvet?

A XV. század közepén Németországban egy kézműves, Johannes Gutenberg találta fel a könyvnyomtatást, amely megkönnyítette az írott szó terjesztését. Az első nyomtatott könyv a Biblia volt. Gutenberg eljárásának neve a „mozgatható betűk”. Lényege, hogy az ábécé betűit egy szárazbélyegzőnek nevezett speciális bélyegzőre vészték, és ezekből a bélyegzőkből rakták ki a szavakat.

Egészítsd ki a szóláshasonlatokat!

- Éhes, mint a
Lassú, mint a
Büszke, mint a
Bolond, mint a
Ordít, mint a

(Megfejtés:
Vetélkedő: 1. Antarktiszt 2. Albert Einstein 3. Mézeskalács 4. Finnország 5. Hallgatói arany 6. Szögletes.
Egészítsd ki! – farkas, csiga, magas pálmák, kalapos, száraz.
Megjegyeztük, hogy egyes hasonlatoknál több megoldás is van, pl. lassú, mint a laphat, ordít, mint a fába szorult fereg. Minél többet tudsz, annál jobb.
Keresd a halat! – jobb felső sarokban a két szikla között, a csikó-hal alatt, zöld színű)

Mindenki színezní akar!

Találkoztatok-e már **Johanna Basford** skót művésznő világszerte népszerű rajzaival? A színezéssel nemcsak gyerekek, hanem felnőttek is nagyon szívesen foglalkoznak. Kreatív és meditatív színezőkönyvei jelentek meg többek között Magyar-

országon is, ezenkívül 35 országban több millió ember fedezte fel magának az alkotás és az időtöltés ezen módját. Biztosak vagyunk benne, hogy közületek is sokan szívesen rajzolgtatnak. Íme egy kis válogatás a nyári szünidőre.

A szeretet mindent legyőz.

Ha ezt az öt számot összeadjuk, kijön a megadott eredmény. Vajon hogyan?

Leöt el kell foglalni valamivel, addig sem szokik meg!

Ezt a bowling-pályát neked készítettem!

Kösz, főnök!

Hopp!

En jövök! Állítsd fel a bábukát, és gurítsd vissza a golyót!

Egy igazán gazi pályán ezt automata végzi!

Van egy ötletem!

Felállítod a bábukát, és visszagurítod a golyót! Enniji az egész!

Igy! Ügyes vagy!

Jöhet, főnök!

Hopp!

PLONK!

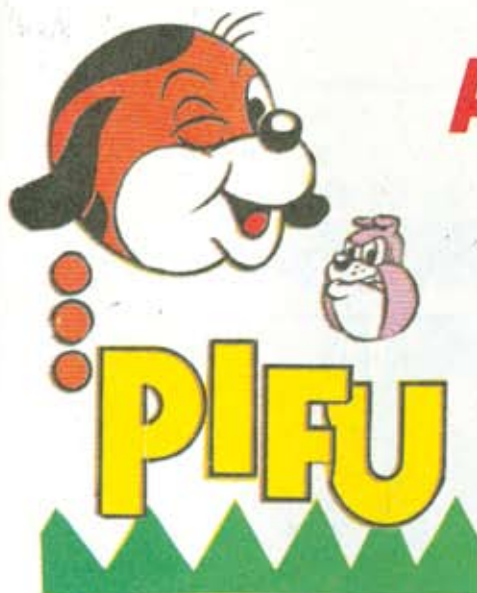

LEO!
KION!

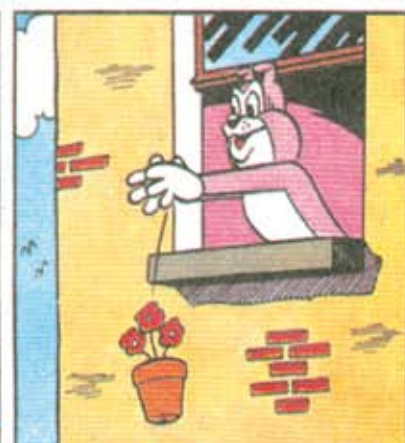
Ne kerülj a szemem elé!

Már itt sem vagyok! Úgyis rég szoktem meg!

A nagy mutatvány

Cseréld ki a magánhangzót!

Igen, cseréld, de úgy, hogy értelmes szót kapj! Van, ahol több megoldás is lehetséges.

bűg	rügy
gomb	tér
lök	szarv
kész	füst
rom	rojt
nyár	

Növényi bölcsességek

Összegyűjtöttünk egy csokorra való szólást, közmondást, amelyben valamilyen növény vagy növénycsoport szerepel. A mondások értelmezését ezútal rád bizzuk:

Csalánba nem üt a mennykő.
Kicsi a bors, de erős.
Nem esik messze az alma a fájától.
Nem zörög a haraszt, ha a szél nem fújja.
Szép vidék sás nélkül nincsen, hegyvidék forrás nélkül nincsen.
Ha a virágszirom lehullott a fáról, már nem térhet vissza rá.
A korona nélküli fát nem cibálja a szél.
Bűnös ember a falevél rezgésétől is megijed.
A lehullott virág hátrahagyja illatát.
Egyetlen kaktusz sincs úgy tele tövissel, hogy ne férne el rajta virág.
Az a rózsza, amelyik a viharban nyílik, a legtrikább és legszebb valamennyi közül.
Magas fának hosszú az árnyéka.
Ne nyisd le a fát, amelynek árnyékában nyugszol.
Üres kalász fenntartja a fejét.
Az ágak mutatják meg, hogy milyen a gyökér.
Az elszáradt virág nem nyílik újra.
A fát gyümölcseről ismerni meg.
Szegény embert az ág is húzza.
A vízbe fúló a szalmaszála is kapaszkodik.
A gaz magától is megterem.
Ki korpa közé keveredik, megeszik a disznók.
A jegenyefák sem nőnek az égig.
Ne bízd a kecskére a káposztát.
Ki milyen virágot szakít, olyat szagol.
Nemes gyümölcs későn érke.

Felismered?

A jelenlegi amerikai elnök, Donald Trump a szoborfejek között látható. Felismered még valakit?

Az iskola filmcímekben

Első tanítási nap = Jöttünk, láttunk, visszamennénk
Osztálypénz = Kincs, ami nincs
A tanár felgyógyul = Batman visszatér
Közeleg az érettségi = Terminátor 2 – Az ítélet napja
Ha felelés előtt állsz = Vészhelyzet
Minden órán dolgozat = Rémálom az Elm utcában
Röpdolgozat = Megint dühbe jövünk
Történelemóra = A bukás
Ügyeletes tanár = Sentinel, az őrszem
Szülői értekezlet = Végző visszaszámlálás

Kép a képen

Hány emberi alakot ismersz fel?

Helyes – helytelen

Eltud vinni? El tud vinni

Egyre gyakoribb és kifejezettebb idegesítő helyesírási hiba. Persze nemcsak az elvisz, elhoz, hanem minden más igeikötő igénél előfordul – pedig az „el” itt nem a „tud” szóhoz kapcsolódik. A szabály így hangzik: ha az ige és az igeikötő közé valamilyen más szó ékelődik, akkor minden szót különírunk. El tud vinni, ki tud szállni.

Szerviz? Szervíz

Úton-útfélen feltűnik a „szerviz” szó, csak éppen rosszul: „szervíz” formában. Mondanunk sem kell: a szerviznek semmi köze nincs a vízhez (sem a szerszám főnévhez, sem a szerel igehez), a service szóból származik.

Mégegyszer? Még egyszer

„Hogyan helyes? Mégegyszer vagy még egyszer?” – sokan írják helytelenül egy szóba a „még egyszer” kifejezést, pedig ez bizony két szó.

(Megoldás: Felismered? – jobb oldalt az első Dolnald Trump)

Ismered-e a vajdasági folyókat?

Hol torkollik a Tisza a Dunába?

Újvidék Szalánkemén/Slankamen Szendrő/Smederevo

Melyik folyó ömlik a Dunába Belgrádnál?

Tisza Száva Morava

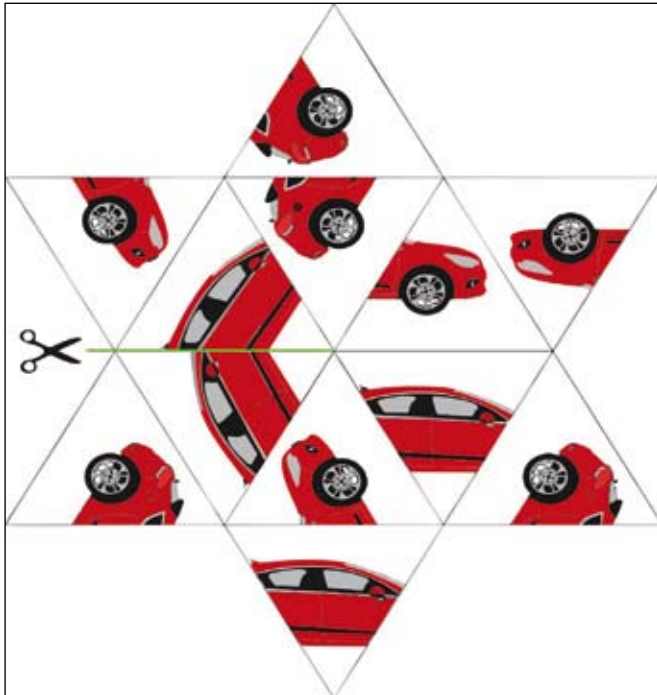
Melyik folyik Bánátban?

Jegricska/Egres/Nagybara Temes Bács-ér/Krivaja

Melyik folyik Bácskában?

Néra Mosztonga Berzava

Piros autó

Vágd ki és rakd össze a piros autót!

Szólásmagyarázat

Bal lábbal kelt fel

Arra az emberre mondjuk, aki feltűnően haragos, veszekedős. Az ősi hiedelem, a primitív szemlélet a bal kéz sutaságában valami természetfeletti rosszat sejt, mert nem tudja ennek a jelenségnek az okát megadni: a jobb kezünk csak azért ügyesebb, mert a testünk jobb felének izomzatát mozgó bal agyféltekénknak vezető szerepe van a csupán a balkezeseknél fejlettebb jobb agyféltekével szemben. Ezt a „titokzatos rossz” jelleget aztán átvitték a bal lábra is.

Mérleg

Van 10 kupac, kilencben 10 grammos kis golyók, egyben 9 grammos kis golyók. Az összes golyó egyformán néz ki. Egy közönséges skálás mérleg áll rendelkezésre, ami számszerűen mutatja a rárakott súlyt. Hogy lehet egyetlen egy méréssel meghatározni, hogy melyik kupacban vannak a 9 grammos golyók?

Milyen nem lehet?

Karikázd be azt a melléknevet, amely nem társítható a megadott főnévvel!

1. Egy kép: kellemetlen - csúnya - értékes - régi - lopott
2. Egy rablás: sikeres - sikertelen - veszélyes - gazdag - fegyveres
3. Egy múzeum: nagy - néprajzi - nemzeti - híres - kedvezményes
4. Egy hír: jó - rossz - szerencsétlen - szomorú - váratlan
5. Egy sor: hosszú - nagy - kicsi - gyors - kigyózó

Képzeld, a csipősséget is mérik!

Nem csupán a távolságot vagy a sebességet lehet mérni, hanem a paprika erősségét is. Wilbur Scoville német tudós alkotta meg a pontos méréseken alapuló paprikaerő-skálát. India a világbanok erőspaprikából. Négy indiai tudós felfedezte, hogy az ország észak-keleti felén termesztett paprikafajta még a mexikói csilipaprikánál is jóval erősebb. Az indiai tezpur 55 ezer scoville erejű, míg a mexikói csili csak 57 ezer scovilles.

Találós kérdések

1. Púp a hátán, de nem bánja, a sivatagot körbejárja, mi az?
.....
2. Éjjel-nappal mindig jár, mégis egy helyben áll, mi az?
.....
3. Szádba teszed, mégsem eszed, mi az?
.....
4. Fent lakom az égen, melegít a fényem, sugárból van bajszom, este van, ha alszom.
.....
5. Csak becsukott szemmel látjuk, mi az?
.....
6. Miből vesz az ember legtöbbet a piacon?
.....

(Megoldás:
Ismered-e a vajdasági folyókat? – Szalánkemén, Száva, Temes, Mosztonga
Milyen nem lehet? – kellemetlen, gazdag, kedvezményes, szerencsétlen,
gyors
Találós kérdések – 1. teve / 2. óra / 3. kanal / 4. nap / 5. álom / 6. levegőből
Mérleg – Fontos, hogy minden kupacban sok kis golyó van. Az első kupacból egy, a másodikból kettő..., a tizedikből tíz golyót veszünk ki, és ezeket egy-egy rakjuk fel a mérlegre. Így amennyivel kevesebb grammot mutat a mérleg, mint $(1+2+...+10) \times 10 = 550$, annyiadik kupacban vannak a 9 grammos golyók.

Skandináv rejtvény

WOLF- GANG ... MOZART	A POÉN 1. RÉSZÉ	KUTYA- FAJTA	ÉNEK	ÉNEK- KETTŐS EKÖZBEN	TOP- LISTÁS ZENE- SZAM					
AMPER BIZONYÍT										
A LAKÁ- SÁN					DEHOGYI! SZÁRMA- ZO					
DOKTOR			A FELSO- FOK JELE A MONDAT ELEJE ÉS VÉGE!							
OLASZ- ORSZÁG		TENGER, OLASZUL ALAP- FORMA								
FŰRÉSZ- GÉP										
KÖZÉPEN TILT!			NÉMA TÁDÉ! UNIVER- ZUM		... GYULA KOMIKUS SZÍNESZ VOLT					
MARÓ VEGYÜ- LET				MI, TI, ... NÉMA NEMES!						
PÖRGÉS, ANGOLUL SÜLT- KRUMPLI					AUSZT- RIA	BUDA KÖZEPE!	FOGOLY	AUSZTRÁL MACKÓ KEGYES- SÉG- ISTENNŐ	A POÉN 2. RÉSZÉ KONGÓI RÉSZLET!	NEWTON PORCIÓ
KÉN A FÖLD- BE REJT					ODA- TAPAD KÓC					
SZÓTOL- DALÉK KÖDMÖN				CÉZIUM KRÓM	TÁNCMU- LATSÁG ...ISTVÁN KÖLTŐ					
					TONNA SKÁLA- HANG	KÁLCIUM			EZÜST	
BELGIUM A TÁRGY RAGJA		GERENDA, SZERBÜL KÖZÉPEN BONT!				RÓMAI 1 ...FERENC ZENE- SZERZŐ		LÉTEZIK 10 GRAMM		KIS- ISKOLÁS
JÁTÉK (ESZKÖZ) ANGOLUL ZENE! ALKOTÁS			PORRÁ VÁLÍK KITÁLT TÖRTÉNET						NÁTRIUM LÉBE BE- LEÉRTET	
					RÓMAI 2 OKLEVE- LES, RÖVIDEN		FÉRFI- NÉV AZON A HELYEN			
MÁLTA KÉRDŐ SZÓCSKA		MAGAD RÓTVAD		NULLA ZLOTY	HOSSZÚ IDEIG ÖREG EGYNEM					KÖTŐSZÓ TUPO- LJEV GÉ- PE
EBBEN VANNAK A KANA- LAK IS	Í							ZUHANY		

KÖNYVEK E-KIADÁSBAN IS

Mit olvassunk a nyáron?

„Míg a felnőttek azt gondolják, hogy le kell butítani a szókészletüket, amikor nekünk karattyolnak, meg lassabban kell szövegelniük, hogy megértsük őket, valójában az a nagy helyzet, hogy mi vagyunk azok, akik egyáltalán nem bízunk meg bennük eléggé ahhoz, hogy őszintén, nyíltan és hosszasan akarjunk beszélgetni velük” – állítja többek között **Tékiss Tamás Samu sejtje** című nagysikerű művében, melyhez sokan nem tudtak hozzájutni, hiszen egykettőre elfogyott. Legalábbis nyomtatott kiadásban.

Ha szeretsz olvasni, figyelmedbe ajánljuk az e-könyveket, azokat, melyeket a számítógépen olvashatsz. Vajdaságban pl. az újvidéki Forum Könyvkiadó is árusítja ily módon a kiadványait. Ha valamelyik nyomtatott kiadás már elfogyott, de te szívesen beszerezned, elég felkeresned a kiadó honlapját (www.forumliber.rs) és az E-KÖNYVEK alatt kedvedre válogathatsz a kiadványok között. Legtöbb kötet mindössze 200 dinár, igaz, nem nyomtatott változatban.

A napokban mi is érdeklődéssel böngészünk, és rábukkantunk T. Kiss Tamás *A tükörestvér* című kötetére, Terék Anna *Duna utca* című verseskötetére, a már emle-

getett Samu sejtire és sok egyébre.

Természetesen a magyar nyelvű kiadványok bőségével találkozni a magyarországi kiadók, könyvtárak honlapjain. Felhívjuk figyelmed a bookandwalk.hu portálra, ahol az e-könyvek alatt a házi olvasmányok is megtalálhatók. És nemcsak azok, hanem a klasszikus irodalom, de ugyanúgy az ifjúsági is, igaz kissé drágábban, mint a vajdasági kiadványok esetében. A könyvek ára átlagosan 1000-2000 forint (300-600 dinár). Innen válogattunk néhányat:

Szécsi Noémi:
Mandragóra utca 7.

A regény első látásra egy szokványos pesti gangos lakóházba kalauzol: itt él Ida, az érzékeny kamaszlány, aki barátnőjével, a vagány Tamarával nyomozni kezd a környék rejtélyes története után. Miért szaglászik utánuk egy kutya? Mi zajlik a ház pincéjében? És legfőképp: miért viselkedik Ida anyukája olyan furcsán?

Bíró Szabolcs:
Elveszett csillagok

Zalán Peti majdnem tizenhárom éves, koraértett felvidéki fiú, aki egyedül él az édesanyjával egy szűkös mezővárosi panellakásban. Nehéz életkörülményei és isko-

latársai gyakori zaklatása elől a könyvekbe menekül, miközben arról álmodozik, hogy egyszer nagy író válik belőle. A bizonyítványosztás napján váratlan telefonhívást kap, aminek köszönhetően az egész nyarat a varázslatos Egerben töltheti.

Onichimowska Anna:
A világ tíz égtája

Az, hogy milyenek leszünk, nagyban függ attól, hogy hol jöttünk a világra. Megismételhetjük a környezetünkben látott mintákat, vagy megpróbálhatunk kitörni belőlük. Az olvasó ebben a könyvben a világ különböző szélességi körein élő tizenöt éves fiatalokat ismerhet meg.

Kilenc pontban a Vatikánról

1. A pápa és a bíborosi testület székhelye, a New York-i Central Park-hoz képest nyolcszor kisebb területen, 0,44 km²-en fekvő Vatikán a legkisebb nemzetközileg elismert állam.

2. A Vatikán hasonlóan működik, mint bármelyik más állam, egy valamiben azonban eltér a többitől: nem szed adót állampolgáraitól, akiknek száma még az 1000 főt sem éri el.

3. Miután a fiatal olasz állam 1870-ben a Rómát és környékét magába foglaló Egyházi Államot is annektálta, a pápák tiltakozásul csaknem 60 évig nem hagyták el a Vatikánt.

4. Az olasz állam és a Szentszék viszonyát az 1929-ben megkötött lateráni egyezmény rendezte. Egy jelképes nagyságú területen létrejött a Vatikánvárosi Állam, a pápa által vezetett teokratikus, abszolút monarchia. A lateráni egyezményben Olaszország elismerte a független Vatikánvárosi Államot, az Apostoli Szentszék cserébe pedig Rómát Olaszország fővárosának. A katolikus vallást államvallásnak nyilvánították, és bevezették a kötelező iskolai vallásoktatást.

5. A pápát egy személyben megilleti a bírói, a törvényhozói és a végrehajtó hatalom. Míg az állam vezetői javarészt egyházi, a középvezetők és az alkalmazottak többnyire világi személyek.

6. A Vatikánvárosi Állam élén álló első pápa, XI. Piusz óriási autórakomány volt: 16 kocsi állt a garázsában.

7. A Svájci Gárda 1506 óta felel a pápa testi épségéért. A legenda szerint a testőrök jellegzetes sárga-piros-kék ruháját maga Michelangelo tervezte. A gárda tagjai csak 174 cm-nél magasabb katolikus svájci férfiak lehetnek. A pápasága alatt napi egy doboz cigarettát elszívó VI. Pál pápa 1970-ben megszüntette a Nemesi Őrséget és a Palotáőrséget, így a Svájci Gárda maradt a Vatikán egyetlen fegyveres testülete.

8. A pápai rezidenciaként szolgáló Apostoli Palotában több mint 1400 szoba és 12 523 ablak található.

9. A világ első automata telefonközpontját 1886-ban a Vatikánban helyezte üzembe Giovanni Battista Marzi.

REPÜLJÜNK!

Szuper- helyett hiperszonikus repülőgép?

Legalább 15 éve foglalkoztatja a szakembereket, hogy a francia Concorde 2003-as visszavonultatása óta szuperszonikus, vagy még annál is gyorsabb repülőgépeket készítsenek a polgári repülés céljaira.

A Hermeus cég szerint erre most megvan minden lehetőség, ugyanis komoly támogatást ígért céljaik megvalósítására néhány magánbefektető, akik nyilván szeretnének még gyorsabban utazni, mint eddig. A légi jármű a tervek szerint a hangsebesség ötszörösével repülne, így a London–New York távolságot alig 90 perc alatt tenné meg. Jelenleg ehhez nagyjából 7 órányi repülés szükséges.

Nagyjából egy évtizedbe telhet, mire sikerül kifejleszteni egy ilyen gépet, így valószínűleg még jócskán várhatunk a megálmodott hiperszonikus repülőre.

VIDEOJÁTÉK

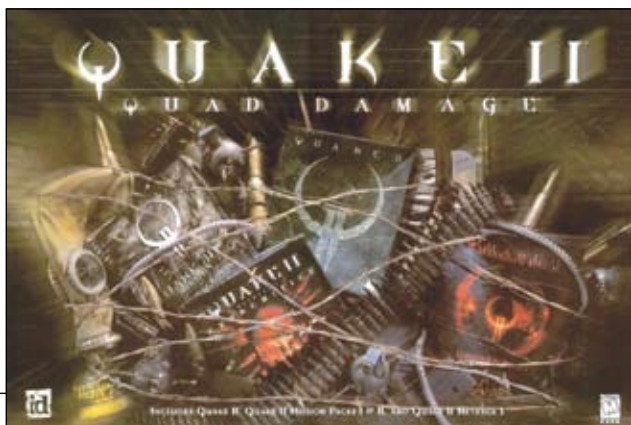
Jön a Quake II.

Az Nvidia megfiatalította a Quake II-t az ún. Ray Tracing nevű technológiájával, hogy szebben nézzen ki a 22 éve töretlenül népszerű játék. A végeredmény állítólag lenyűgöző.

Az év elején rendesen felkavarta az állóvizet az Nvidia. A cég egy rövid demóvideót mutatott az 1997-ben kiadott Quake II-ből, amit megújítottak a cég Ray Tracing technológiájával. A fejlesztés lényege, hogy a videojátékokban megjelenő fények és árnyékok sokkal realisztikusabbak. Mindez annyira felkeltette a rajongók érdeklődését, hogy a cég végül úgy döntött, elkészít egy hárompályás játszható demót – amit hamarosan ingyen tölthet le bárki.

A Quake II. RTX az újragondolt fényelésnek köszönhetően olyan, mintha teljesen megújult volna, a 22 éves koráról csak a fegyverek, a lövések és azok animációja árulkodik.

A játékot az Nvidia weboldaláról, valamint a Steamről lehet majd letölteni, a tervek szerint épp májtól, június 6-tól. A cég ugyanakkor megerősítette, hogy akinek már megvan a Quake II., az a teljes játék „felújított” változatát megszerezheti. A játék egyébként nagyjából 5 euró a legális piacon.

AUTÓ

Belső égésű motor nélkül

A jövő közlekedési eszközei sokak szerint egyértelműen az elektromos meghajtású járművek, ám annak ellenére, hogy egyre több „zöld rendszám” autóval, busszal vagy akár robogóval lehet találkozni a közlekedésben, mégsem ismert pontosan, mit is jelent, ha egy jármű elektromos vagy részben elektromos. Kapásból egyszerűnek tűnik: az elektromos autó egy vagy több elektromos motor által hajtott közlekedési eszköz. A meghajtáshoz szükséges elektromos áramot akkumulátorban vagy más energiátároló eszközben viszi magával. Az elektromos autó elnevezést kizárólag a tisztán elektromos, tehát belső égésű motort nem használó járművekre használják. Általánosságban azonban nagyon gyakran használják a villanyautó vagy elektromos autó megnevezést olyan járművekre is, amelyek nem tisztán elektromos árammal, hanem más erőforrásokkal kombinálva futnak, tehát hibrid autók.

Az elektromos autók tisztán villanyhajtással kisebb távolságot képesek megtenni, mint a benzin- vagy dízelüzemű társaik. Ezért ezeket a járműveket elsősorban a városi, helyi közlekedésben használhatjuk, hosszabb utakra indulni velük tervezést igényel, azaz az útvonalat meghatározza a töltési lehetőségek elhelyezkedése. Jó hír azonban, hogy a töltőpontok száma robbanásszerűen nő.

JÖVŐ

Ha a robotok belépnek a képbe

Az ipari robotok sok éve, de legalább hat évtizede beléptek a gyárakba, hogy bármit előállítsanak az autóktól a műanyag játékokig. Egy kutatócég szerint – pénzben kifejezve ezt a nagy léptékű fejlődést – a robotika piaca a 2016-os 91,5 milliárd dollárról 2020-ra 188 milliárd dollárra növekszik, vagyis megduplázódik.

Az ipari robotok fejlesztésére továbbra is igen nagy igény van. Az együttműködő robotok azonban egyre inkább előtérbe kerülnek, mivel kisebbek, egyszerűbbek és intelligensebbek. Úgy tervezték őket, hogy a munkafázisokat megosszák az emberi erőforrással. Rengeteg érzékelővel vannak felszerelve, hogy szükség esetén leálljanak és optimalizálják az energiafelhasználást. Az ipari robotok veszélyes, fárasztó és piszkos munkákat vehetnek át, amelyek nem biztonságosak, nem kívánatosak, vagy túl nehezek az ember számára. Az ipari robotokat elsősorban Kína, Korea, Japán, az Egyesült Államok és Németország alkalmazza, ám számuk egyre nő más országokban is. A robotok állománya a 2015-ös 1,6 millióról 2019 végéig várhatóan 2,6 millióra nő. A robotika egy aránylag fejlett iparág, a nagy robbanás azonban csak a következő években várható.

MOZOGJUNK KEREKEKEN!

Gyerekek eszkábálták az első rollereket

A mozgásunkat megkönnyítő, hétköznapi tárgyak között sokáig csak a görkorcsolya és a roller létezett, amelynél görgőket alkalmaztak. Idővel azonban megjelentek a görgős utazótáskák is, most pedig a legújabb lelemény a rolleres vagy görgős cipő és a teljes rollerrel kombinált bőrönd. Ám mindehhez előbb fel kellett találni a görgőcsapágyat, amely biztosítja, hogy a kerekek jelentősebb súrlódás nélkül, vagyis gyorsan és egyenletesen forogjanak.

Hogy mióta létezik görgőcsapágy? Ennél a találmánynál kivételesen nem mondhatjuk el a jól ismert „már az ókori görögök is használták” mondatot, hanem a rómaiakra kell váltani. A Római Birodalomban ugyanis már i. e. 100 körül használtak a szekereken egy olyan szerkezetet, amelyben görgők beiktatásával igyekeztek csökkenteni a súrlódást az álló és az elforduló elemek között. A római korban a hasznossága ellenére sem terjedt el ez a találmány, amelyet viszont a népvándorlás idején a gótok és a vandálok sikeresen továbbfejlesztettek fából készült görgőcsapágyaikon.

A reneszánsz kiemelkedő polihisztorát, a festő Leonardo da Vincit is érdekelte a csapágy. Leonardo több különböző típusú csapágyat is tervezett, ám a terveit sem sikerült kiviteleztetnie, így végül 1794-ig kellett várni arra, hogy a golyócsapágy bekerüljön az elismert és gyártott műszaki megoldások közé.

Ennek köszönhetően született meg a roller, ez a könnyen mozgatható és egyszerű eszköz a XIX-XX. század fordulóján, méghozzá a gyárak környékén élő munkások gyerekei eszkábálták. Könnyen kiszedhették egy el-

Az első rollerek fából készültek, és gyakran egy-egy görkorcsolya adta a kerekeiket

dobott láda néhány lécdét, kereshettek hozzá összetört partvisnyét darabokat kormányynak, azután kiszuperált kerekeket és csapágyakat, de felhasználhattak akár egy görkorcsolyát is ahhoz, hogy mindezekből fűrészfű meg kalapács segítségével guruló eszközt szereljenek össze. Az így összerakott, első rollerfélékben azután a felnőttek is meglátták a fantáziát. Ekkor még fából készítették, de a XX. század közepétől az alumínium vette át az uralmat a rollergyártásban. Később megjelentek a motorral hajtott rollerek, majd észrevettük, hogy a biciklikre is szerelnek motorokat.

A roller továbbfejlesztése motorok nélkül is haladt: azok számára, akik valami okból nem

tudják a biciklit használni (például mert nem tudnak biztonságosan egyensúlyozni vagy nincs elég tárolóhelyük egy biciklihez), kitalálták a *Kickbike*-ot. Ezt szó szerint lökössrollernek lehetne magyarrá fordítani, de mondhatnánk *rolliklinak* is, hiszen a roller és a bicikli kombinációja. Kerekei biciklikerekek, amelyeket azonban nem láncsal és pedállal hajtának, hanem továbbra is lábbal.

A rollerek gazdag választéka alakult ki mára

Újdonság a *roller-cipő* is. Ebben az esetben nincs valódi roller, csupán görgők vannak a cipőn. Ezeket leszerelhetjük, a cipő lábbeliként is használható. A fékezése is nagyon egyszerű: az ember csak leteszi az egyik sarkát, a másik lábán pedig a talpa elülső részére teszi át a súlyt, és már meg is állt. Nagy előnye, hogy szinte képtelenség vele elesni, és hogy a lépcsőn sem jelent különösebb erőfeszítést felmenni-lejőnni benne. Egyetlen hely van csak, ahová semmi értelme ráállni egy ilyen lábbalunkon: az igazi roller...

Lévai Júlia

OKOSTELEFON

Alkalmazás A Pál utcai fiúkra

A Pál utcai fiúk nyomában címmel okostelefon-alkalmazás készült Budapest két városrészének: Ferencvárosnak és Józsefvárosnak a közös finanszírozásában. A nemrég bemutatott okostelefonos interaktív köztárgy segítségével Molnár Ferenc világhírű regényének helyszíneivel lehet megismerkedni.

„A Pál utcai fiúk olyan, mintha velünk történné, mindannyian szeretnénk a regény hősei bőrébe bújni. A mobilapplikációs sétával a műtörténetei, élményei élhetőek újra” – mondta Bácskai János, a IX. kerület polgármestere a bemutatón.

Molnár Ferenc 1887 és 1895 között járt a ma Szent-Györgyi Albert nevét viselő oktatási intézménybe, és itteni élményeit sűrítette A Pál utcai fiúkba. A mobilapplikáció talán közelebb hozza az olvasást a fiatalokhoz, a digitalizált módszerek pedig új alapokra helyezik az oktatási rendszert, a tanulás könnyebb és élvezetesebb lesz. A Pál utcai fiúk nyomában alkalmazás ingyenes letöltése után le kell menteni a sétalistát, így a séta során már nincs szükség internetre, csak GPS-re. Az új alkalmazással a séta a Nemzeti Múzeum elől indul, átmegy a Kálvin téren, az iskolán, a Práter utcán, majd az Üllői út túloldalán a Mária utcába jutunk el, utána a Pál utcába, a Nagytemplom utcába (ahol a Grund volt), a Tömör utcába, végül az Illés utca 25., a Fűvészkert elé jutunk. Az interaktív séta tizen-

A regény „Estand!” jelenetét ábrázoló szoborcsoport a budapesti Práter utcai iskola előtt

három látványossághoz kalauzol el minket, valamennyihez rövid ismertető, építészeti leírás kapcsolódik, részletek hangzanak el a regényből, a kor hangulatát visszaadó zenei betétekkel együtt. Hamarosan videóanyag is elérhető lesz. Az anyagot archív fotók és az 1969-ben készült, Fábri Zoltán által rendezett játékfilm néhány jelenete is színesíti.

Talán nem kell emlékeztetnünk, hogy Molnár Ferenc regénye egyike a legismertebb magyar műveknek. Magyar nyelven több mint nyolcvan alkalommal adták ki, számtalan nyelvre lefordították, Albániától Mexikóig, Japántól Norvégiáig szinte minden nagyobb európai, ázsiai és amerikai országban olvasható Boka, Nemesek és a többi fiú története. (MTI)

Jelige: "XXXI"

Kedves Bizi!

Lassan itt a nyár, és mi ketten nagyon elégedetlenek vagyunk magunkkal, mert eléggé döcök vagyunk. Sok mindennel próbálkoztunk, hogy leadjuk a felesleges kilóinkat, de nem sikerült. Napközben általában fáradtak vagyunk, és állandóan azon törjük az eszünket, hogy mit is lehetne enni. Jó lenne gyorsan lesóványodni, hogy a nyarat és a strandidényt boldogan várjuk.

Mit tegyünk, hogy soványak legyünk?

Válasz:

Ha jobban belegondolok, a komolyabb testsúlyleadás a strandidény kezdetéig eléggé kétséges. Türelmetlenül, nagy tervekkel nem fog menni a dolog, hisz az egészséges testsúlyleadás nem gyors folyamat. Egyik napról a másikra nem tűnnek el a kilók. Csodaszer és varázspálca nem létezik a felesleges kilók eltüntetésére. Először is, számolnotok kell azzal a fontos tényezővel, hogy mind a ketten fejlődésben levő tinik vagytok, akiknél még nem állandósult a hormonháztartás, és ezért nem jó drasztikus diétákba kezdeni. Azt is tudnotok kell, hogy étkezéseket nem szabad kihagyni, koplalni tilos! Az étkezési szakértők szerint naponta ötször kell enni: reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna, vacsora. Nem szabad kihagyni sem a reggelit, sem a tízórait, sem az uzsonnát. A legjobb lenne, ha szakemberhez fordulhatnátok, aki személyre szabott étkezési rendet állítana össze mindkettőtöknek, mert az, ami számodra jó, nem biztos, hogy megfelel a barátnődnek. Amit megtehtek, az az, hogy igyekeztek minél többet mozogni, sportolni. Ha csak lehet, tegyétek ezt együtt, napi rendszerességgel. Iratkozzatok be valamilyen sporttevékenységre. Lehet az aerobik, pilates, zumba, tai chi chuan vagy bármi más, pl. ha nálatok van úszómedence, akkor úszás. Ha odafigyeltetek arra is, hogy ne fehér lisztből készült péksütemény legyen mindennap az asztalon, ha ketchupot, csipszet, kólát, kekszeket stb. nagyon ritkán fogyasztatok, ezek helyett teljes kiőrlésű lisztből készült kenyeret, nyers zöldségeket, gyümölcsöt, joghurtot esztek, a mindenki számára kedvenc rántott hús helyett rostos- vagy teflonban sült húsokat tesztek a tányérotokra, akkor nagyon gyorsan meglátszik majd az eredmény is. Napi 5 étkezéssel biztosan nem jelentkeznek nálatok az éhség, fáradtság, koncentrációzavar, aluszékonyság tünetei. A rendszeres torna és mozgás hatása is gyorsan meglátszik majd rajtatok – feszes izmok, egyenes testtartás, rugalmasság stb. formájában. A fürdőruha is másként áll majd rajtatok. Biztos vagytok abban is, hogy a mérleg is kevesebb kilót fog mutatni. Csak legyetek kitartóak.

Jelige: „Májusfa”

Kedves Bizalmas sorok! Hatodikos lány vagyok, és egy számomra nagyon fontos problémával jelentkezek, amit mielőbb meg szeretnék oldani. Kb. egy hónapja az egyik rokonom esküvőjén, a templomban megismerkedtem egy nagyon szimpatikus fiúval. Kiderült róla, hogy az én iskolámba jár, és az egyik legmenőbb srác a nyolcadikosok között. Úgy tűnt, hogy tetszek neki, de mostanában rám se hederít. Azt mondják, hogy az egyik osztálytársnője a szimpátiája. Én azóta másra sem tudok gondolni, csak rá! Néha nagyon hülyének érzem magam emiatt. Mit tegyek, hogy elfelejtsem, mert tudom, hogy reménytelen a szerelmem. Kérlek, segíts!

Válasz:

Nehéz az, amikor az első komolyabb szimpátiánkkal nem úgy mennek a dolgok, ahogyan mi azt megálmodtuk. Jól állapítottad meg, hogy minél előbb el kell felejtened őt, bármennyire is vonzó számodra. Jó lenne, ha megengedné magadnak, hogy feldolgozd ezt a csalódást. Adj magadnak időt, hogy szomorkodhass, hogy ha rád tör a szomorúság, szomorú és levert legyél. Ez hozzá tartozik a „felejtés” folyamatához. Tulajdonképpen a leghatásosabb gyógyír a „munkaterápia”, vagyis ha lefoglalod magadat valamilyen tevékenységgel. Mivel? Sok minden számításba jöhet. Pl. lefoglalhatod magadat takarítással, tornával, mozgással, rollerezéssel, tánccal, sétákkal a barátnők társaságában, barátkozással az osztálytársaiddal, és nem utolsósorban tanulással, ami igen fontos, hisz itt a tanév vége. Ne kínozd magad azzal, hogy arra tartózkodsz te is az iskolában, amerre ő jár. Az iskolaudvar területe elég nagy, nem kell a tövében lenned és nézned, hogyan csapja a szelet az új szimpátiájának. Ha eddig még nem tetted ezt, naplórásba is belekezdhetesz. A naplódba minden gondolatod (jó és rossz

is) bekerülhet, beleírhatod örömeidet, bánatodat, az iskola és a nyár történéseit is. (Segít a fogalmazási készség fejlesztésében.) Mivel közeledik a nyári szünidő, kapcsolódj be valamilyik nyári tábor munkájába, ahol új ismereteket szerezhetsz, szórakozva, új ismerősökkel, barátokkal, értelmes és hasznos tevékenységek közepette töltheted el az idődet. Ezekben a nyári táborokban számos új ismeretség kötődik, új szimpátiák és vonzalmak is születhetnek, életre szóló barátságok jöhetnek létre. És ne feledd, az első lépést már megtetted! Megfogalmaztad, hogy mit is szeretnél a fiúval kapcsolatosan. Legyél kitartó, és a „felejtés” sikerülni fog.

Jelige: „Tavaszi szél”

Kedves Bizalmas sorok! Hetedikes lány vagyok, és nincs egy hete sem, hogy félévi járás után szakítottam a fiúmmal. Sehogy sem tudom kivenni a fejemből és a szívemből. Rosszkedvű vagyok, sokat sírok. A barátnőimnek csak róla mesélek. Leromlottak az osztályzataim is. Becsúszott jó néhány egyes is, most, amikor nem kellett volna, az év vége előtt. Nagyon nehezen tudok összpontosítani a tanulásra, pedig nagyon kellene, mert tudom, hogy fontos a tanulmányi eredmény a továbbtanuláshoz. Mit tegyek, hogy újra erőm legyen a tanuláshoz és ne legyek annyira bánatos? Kérlek, segíts!!!

Válasz:

Nem tudom, hogy időben érkezik-e a válasz a leveledre, mert nagyon gyorsan itt a tanév vége. Egy biztos, a szerelmi bánat ellen nincsen csodaszer! Minden bánat és bánat esetében fontos a múlt idő. S azt is tudnod kell, hogy könnyebben el lehet viselni a szakítást és az utána következő fájdalmat, csalódottságot, boldogtalanságot, ha aktív vagy, és nem tétlenkedsz, hanem teszel valamit annak érdekében, hogy könnyebben elmúljon ez a sötét időszak. Ha sírnod kell, sírjál egy jó nagyot! Bánatodat enyhítheti az is, ha olyasmivel foglalkozol, ami jólesik. Pl. Sétálj egy nagyot a barátnőddel, készíts magadnak egy finom illatos fürdőt, igyál meg egy csésze jóízű teát... Kényeztesd magad! Ha viszont semmi sem segít, egyél csokit. Ez a csodaszer boldogsághormonokat visz a szervezetedbe, és jobban érzed magadat tőle. A banánban is hasonló boldogsághormon található, de vigyáznod kell, nehogy túlzásba vigyed a „fájdalomcsillapítást” és utána a plusz kilók miatt szomorkodjál. Fontos időt adni magadnak, hogy feldolgozd a szakítást, mert ugyanaz a lelki folyamat megy végbe ilyenkor, mint amikor gyászolunk valakit. Ha viszont azt szeretnéd, hogy ne gondold állandóan a bánatodra, tereld el a figyelmedet. Hogyan? Hívd el a barátnőidet, próbáljátok ki cukrászi képességeiteket, süssétek meg a kedvenc aprósüteményeket, olvassatok fel egymásnak, menjetek el korizni, bicajozni stb. Végezz nagytakarítást a szobádban és az emlékeid között. Pakold össze az ajándékokat, fényképeket egy dobozba, és vidd a pincébe, padlásra. (Ne dobd ki a szemétre, mert egyszer jó lesz visszaemlékezni bizonyos dolgokra.) Töröld ki az SMS-eit!

Nagyon fontos, hogy ne ugorj fejest egy új kapcsolatba. Nem mindig jó a Szeget szeggel! módszer. A tanulás miatt viszont fontos, hogy beosszad a napjaidat, hogy igazából mindenre jusson idő: önmagad kényeztetésére, barátkozásra, iskolára, előkészítőre, otthoni tanulásra, ismétlésre, mozgásra, egy kis hétvégi pihenésre, és persze elegendő alvásra is. Ha tudatosan dolgozol magadon, időt és energiát fektetsz a tanulásba, biztos, hogy a jegeid is feljavulnak, és általában jobban fogod magad érezni a bőrrödben.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Mit mesélne rólad a szobád?

Rendetlen vagy eredeti? Romantikus vagy trendi? Mivel a te szobád, te is rendezed be, így igazi tükörképe a személyiségednek. Győződj meg róla, hogy magad körül olyan környezetet alakítottál ki, amely valóban illik hozzád! Válaszolj a kérdésekre, majd számold össze, melyik válaszból került ki a legtöbb!

1. Hogyan írnád le a szobádat?

- a) Kellemes, rendes.
- b) Kényelmes és szép, de nem mindig tökéletesen tiszta.
- c) Tele van a levetett ruháimmal, a cipők szanaszét hevernek...

2. A legkedvesebb tárgyad?

- a) A kedvenc ruhám, amelyben olyan jól mutatsz.
- b) Egy plüssállat, mivel szentimentálisan ragaszkodom minden emlékehez.
- c) A naplóm, mivel tele van a gondolataimmal.

3. Mi van a faladon?

- a) Naptár.
- b) Szép holmik, tükör, fotók.
- c) Poszterek, festmények.

4. Valaki kérte már, hogy rakj végre rendet?

- a) Soha.
- b) Ritkán.
- c) Mindig, amikor megijednek a nagy rendtelenségtől.

5. A kedvenc falszíne?

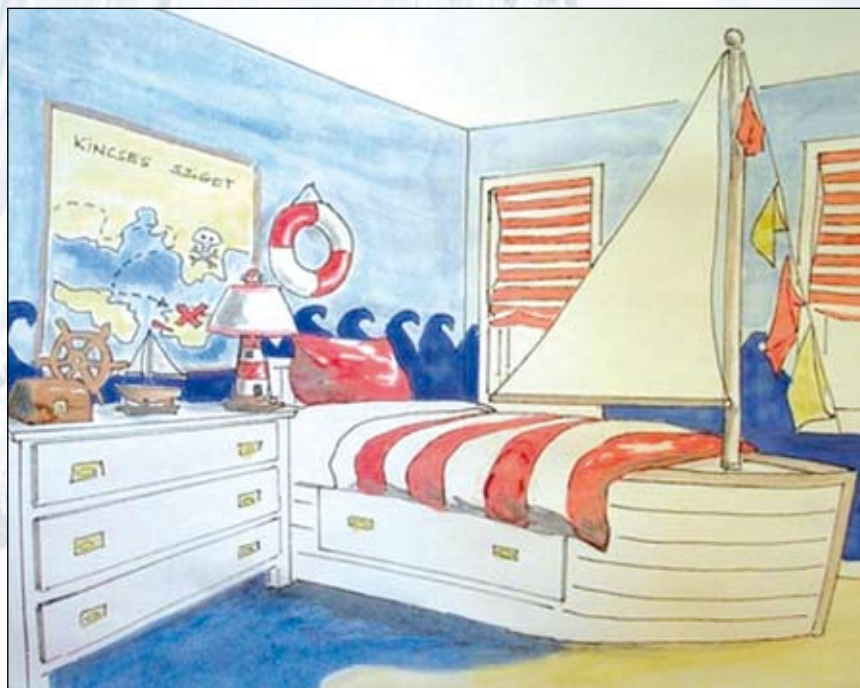
- a) Világoskék vagy zöld, mert megnyugtató.
- b) Rózsaszín vagy pasztell, mert vidám és trendi.
- c) Fekete vagy nagyon sötét, mert olyan menő.

6. Fejezd be a következő mondatot: A szobám...

- a) ...egy hely, ahol alszom, és ahol elkezdődik, illetve befejeződik a napom. Egyszerű és praktikus.
- b) ...a privát szférám, pont olyan, mint én.
- c) ...egy rejtekhely, ahol elbújok a világ elől.

7. Ha a pénz nem lenne akadály, mit választanál a szobádba?

- a) Egy klassz számítógépet.
- b) Egy teljesen új dekorációt függönnyel, komódokkal és ágyneművel.
- c) Egy telefont, hogy a privát beszélgetéseimet ott tudjam lebonyolítani a kényelemben.

8. Melyik az első dolog, amihez odamész vagy amit megfogsz, miután belépsz a szobába?

- a) Az asztalkám, ahol gyorsan elvégzem a feladataimat.
- b) Az ágyam, ahol ellazulhatok néhány pillanatra nappal is.
- c) A sztereóberendezés, mert mindig szólnálam a zene.

Értékelés

Ha legtöbb az a válasz: A kontrolláló

Az a típusú ember vagy, aki terveket sző, és ragaszkodik is hozzájuk. A szobád visszautkrözi ezt, mivel minden rendezett és tiszta körülötted. Úgy érzed, ha a szobád olyan, amilyennek látni szeretnéd, akkor minden felett képes vagy ellenőrzést tartani, legfőképp az életed felett. Ha nem is nyújtasz minden téren jó teljesítményt, igen keményen dolgozol és erősen tartod magad a szabályokhoz. Kiváló barát vagy, aki sosem felejt el egyetlen születésnapot sem, és a lojalitás, a hűség kulcsfontosságú szerepet játszik a mindennapok során. Néha azért neked is muszáj ellazulnod egy kicsit, s ehhez nem feltétlenül elég, ha ledobálod a ruháidat a földre és nem raksz rendet utána. Néha hagyd kócosan a hajad, és szórakozz egy kicsit!

Ha legtöbb a b válasz: Az álmodozó

A szobád a te szentélyed, ahol mindent megengedhetsz magadnak, ha másképpen nem,

akkor a gondolataidban. Szeretsz ábrándozni, ezért szereted, ha szép és kényelmes a lakótered. Titokban nagyon örülsz annak, ha mások is szívesen tartózkodnak veled az élettervedben. Szereted a luxust, és gyakran rendezel át mindent magad körül. A szobádat mindig úgy hagyod, hogy oda bárki beléphessen, és mindig irigykedve tekintsen körbe. Büszke vagy az ízlésedre, a stílusodra és biztosan valamilyen kreatív, önkifejező hobbi után nézel. Azért néha maradj a realitás talaján, még akkor is, ha álmodni olyan jó!

Ha legtöbb a c válasz: A káosz gyermeke

Nem nagyon érdekel, hogy néz ki a szobád, a saját privát szférádat mindennél nagyobbra értékeled. Imádod becsukni magad mögött az ajtót, és akkor vagy igazán boldog, ha egyedül lehetsz, és nem kell senkivel megosztanod a magányt. Nem éppen te vagy a legnépszerűbb ember a környezetedben, de ez nem is nagyon érdekel. Csak a legjobb és leghűségesebb barátokkal veszed körbe magadat, akikkel a legnagyobb titkaidat is megoszthatod, s tudod, hogy azok náluk „jó kezekben” lesznek. A szobád kiváló hely arra, hogy gondolkodj, vagy írd valamit, esetleg csak zenét hallgass és pihenj. A lakótered olykor rendetlen, de azért még nem olyan szörnyű. Ha nem is ideális benne az energiaáramlás, te úgy gondolsz, hogy ezt hívják rendezett káosznak. Azért néha tegyél rendet magad körül, hogy tudd, minek hol a helye a nagyvilágban!

Pihend ki magad a nyaralás alatt!

Ismét itt a nyár, és többségünk számára a nyaralás az aktív pihenésről, új élményekről szól, persze a szép környezet, szikrázó napsütés mellett ugyanolyan fontos lehet az is, hogy ne kelljen reggel vekkerre ébrednünk, és esetleg ebéd után is szunyókálhassunk egy jót. Sokan vagyunk azonban ilyenkor is csalódottak, hiszen hiába szűnik meg a nyaralás idejére a stressz, a hajtás: elvileg megtehetnénk, mégsem tudjuk tökéletesen kialudni magunkat. A rossz alvás lehet pusztán átmeneti probléma is, hiszen nyaraláskor új, szokatlan környezetbe kerülünk, és előfordul, hogy ezért nem alszunk jól. Ha az alvással gondjaid vannak, és ez a problémád nem a nyaralás közben jelentkezett először, illetve hosszabb ideje áll fenn, a háttérben nagy valószínűséggel alvászprobléma rejtőzik, melyet kezelned kell.

Ha felborul a belső idő

Nyáron a hosszú nappalok miatt előfordulhat, hogy este sokáig fennmaradsz, hiszen a szabadságon megteheted, hogy másnap reggel tovább alszol, vagy akár egész délelőttöket lustálkodsz az ágyban. Ez a „lazulás” azonban könnyen elállíthatja belső órádat, és alvásvarhoz is vezethet. Ha rosszul alszol, nappal fáradt, ingerült vagy, nehezebben koncentrálsz, így könnyen elronthatod a régen várt nyaralást is. A jó alvás elsősorban nem a mennyiségtől függ, sokkal inkább a minőségtől.

Érdekes

A legtöbben az elalvást úgy képzelik el, mint egy fokozatosan bekövetkező állapotot, folyamatot. Pedig az elalvás olyan, mint egy

villanykapcsoló. Az álmatlanságban szenvedők „villanykapcsolója” elromlott, valahol a két állapot között léteznek, nem is egészen ébren, de nem is alvásban élik az életüket.

Ki mennyit alszik?

A lajhár akár tíz órát is alszik naponta. Az újszülött delfinek ezzel szemben akár egy hónapot is kibírnak alvás nélkül. Az embernek már egy nap nemalvás is komoly koncentrációs problémákat okoz, ami súlyosan rossz döntésekhez, sőt gyakran balesetekhez vezethet.

A jó tipp

A szabadidődöt igyekezz úgy beosztani, hogy mindenre jusson belőle! Jöhetnek az élmények, a passzív pihenés, az aktív kikapcsolódás, a különleges ételek, kis sport és természetesen a jó alvás. A nyaralás alatt is egyél

rendszeresen, és délután vagy kora este feltétlenül sportolj, mozogj egy kicsit! Úszkálhatsz a strandon, a medencében, este sétálhatsz egy kiadósat. A kellemes étkezések, a mozgás és a pihentető alvás együtt a jó közérzet összetevői.

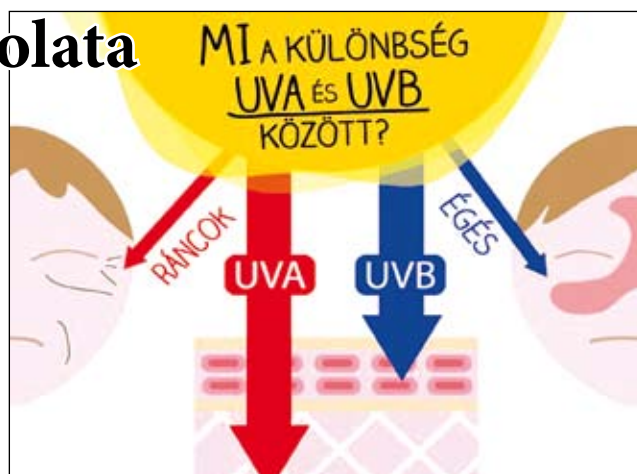
Belső óra

Próbálg meg reggel lehetőleg mindig ugyanabban az időpontban felkelni, és éjszakázás után se maradj egész délelőtt ágyban! Lehet, hogy kicsit kialvatlan leszel, de annál jobban alszol majd a következő éjszaka. Azért egy órát még megengedhetsz magadnak, ennyivel kelhetsz ilyenkor később a megszokottnál – ez még nem zavarja meg a belső órád működését. Nem tilos a délutáni alvás. Sőt kifejezetten kellemes és hasznos lehet, ha valóban dél után, „sziesztaidőben” történik.

A napozás tízparancsolata

Hogyan járunk el, hogy a napozás valóban hasznos legyen, és a nap ne károsítsa bőrünket? Az alábbi tanácsok betartásával ez a kockázat elkerülhető.

1. Ismerd meg bőrtípusodat és védekezz megfelelően! Hagyd a bőrdet fokozatosan hozzászokni a napsütéshez!
2. Ne tartózkodj a napon délelőtt 11 és délután 3 óra között! A Nap sugarai gyengébbek kora reggel és késő délután.
3. Használj a napsütés erejének megfelelő fényvédő krémet! Minél világosabb a bőröd színe, annál lassabban növeled a napozással töltött időt!
4. Viselj kalapot, világos színű pólót és napszemüveget! Nagyobb igény van a fényvédőkrém rendszeres használatára minden olyan testrészünkön, amely ki van téve a napsugárzásnak.
5. Edzés és sportolás közben is használj fényvédőszert, és ismételd meg a felvitelt! Az izzadság hatására a fényvédőkrém leválik a bőrről.
6. Tartózkodj a napsugarakat visszaverő felületektől – vagy növeled a fényvédelmet! A hó, a jég, a homok, a beton mind növelik az UV-sugarak hatását. Hallottad már, hogy az UV-sugarak többsége a vízben is áthalad? Erre érdemes emlékezni fürdőzés előtt...
7. Az önbarnító krémek egyszerű kozmetikai termékek, ugyanakkor egyáltalán nem biztosítanak fényvédelmet. Az általuk elért „barnaság” nem állítja meg az UV-sugarakat.

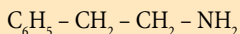
8. Tartózkodj teljes mértékben a naptól, ha olyan orvosságot szedsz, mely fényérzékenységet kiváltó összetevőt tartalmaz!
9. Ha leégsz – különösen, ha hólyagos égésről van szó –, késedelem nélkül keress fel egy orvost! Egy ilyen komoly bőrsérülés orvosi felügyeletet igényel.
10. Győződj meg arról, hogy fényvédő krémed UVA, és UVB szűrőt is tartalmaz. Az UVA-sugarak nem „égetik” a bőrt, de a mélyebb rétegekbe hatolva jelentős károkat okoznak. Az UVB-sugarak – melyek dél körül a legerősebbek – felelnek a leégésért.

Valóban ez a szerelem?

Gyakori a kérdés: valóban szerelem, amit érzek? A válasz nem egyszerű. Ami számodra szerelemnek tűnik, lehet, nem több a másik iránt érzett vonzalomnál. Igazából mi a szerelem? Miért akarsz épp azzal a valakivel együtt lenni, miért nem valaki mással? Miért ér véget a szerelem? Ezeket a kérdéseket korántsem egyszerű megválaszolni, de megpróbálkozunk vele.

A szerelem kémiai kémiája

A szerelmesek egymásra találását kísérő külső jelekért: pirulás, tenyérizzadás, szaporább szívdobogás, kellemes eufória (felfokozott kedélyállapot)... elsősorban az agysejtekben termelődő fenil-etil-amin (PEA) a felelős. Ezt a vegyületet „szerelmi szubsztanciaként” is szokták emlegetni:

A megtetszést követő emelkedett lelkiállapotot és boldogságérzetet, a szerelmet az agyban hirtelen nagy mennyiségben termelődő szerelmi szubsztancia, a fenil-etil-amin okozza. Ez a vegyület az amfetaminok családjába tartozik, amelyek az eufóriát okozó legismertebb vegyületek. Legjellemzőbb élettani hatásuk a vérnyomáselő hatás, ezért az amfetaminokat presszoaminoknak is nevezik.

Míg egyesek igen gyorsan és gyakran képesek beleszeretni valakibe, majd kiszerezni az illetőből, addig mások csak testi vonzalmat éreznek aktuális partnerük iránt. Kamaszkorban, amikor a romantikus szerelem vadonatúj élményként jelenik meg, nehéz pontosan tudni, mit is tartogat az új érzés. Számtalan zűrzavaros érzés kavarg benned, és társadalmi nyomás is

nehézre lehet rád. Egyértelmű, hogy a szerelem nem azonos a testi vágygal. A fizikai vonzalom természetesen a szerelem esetén is jelen van, de sokkal több ennél. A szerelemhez elengedhetetlenül hozzátartozik a szeretet, a barátság érzése, az elkötelezettség és a bizalom. Amikor valóban szerelmes vagy, olyan érzés kerít hatalmába, mintha a legjobb, legmegbízhatóbb barátod lenne melletted, mindamelllett, hogy testi vágyak is jelen vannak a kapcsolatotokban. A szerelem két, egymás boldogsága iránt elkötelezett ember találkozása. Ha bizalmatlanság, féltékenykedés, bizonytalanságérzés üti fel a fejét, a szerelem halovány árnyékánál többről nincs szó. A szerelem fantasztikus erőt ad, sugároz. A szerelemben a szíved fenntartás nélkül kitarthatod szerelmed előtt, s biztos lehetsz benne, hogy mindennél jobban ügyel majd rá. A szerelem jó érzés; érzed, hogy általa jobb emberré válhatsz. Önpusztító érzésekre nem motivál. A szerelem könnyedén mennyekbe röpti lelked, s beragogyia életedet. Bármilyen, ami ennél kevesebb, nem lehet szerelem: csupán testiség, barátság vagy vonzalom. Érzelmek által jobbnak, különlegesnek érzed magad. A féltékeny-

ség zöld szemű szörnyetege csak pillanatokra úszhat be szerelmetek kék egére, hisz tudhatod, hogy a társad szeretőn óv, félt téged, s félti az érzéseiteket. Semmi más nem szerez neked akkora örömet, mint amikor együtt vagytok.

Szerelem, szerelem

(népdal)

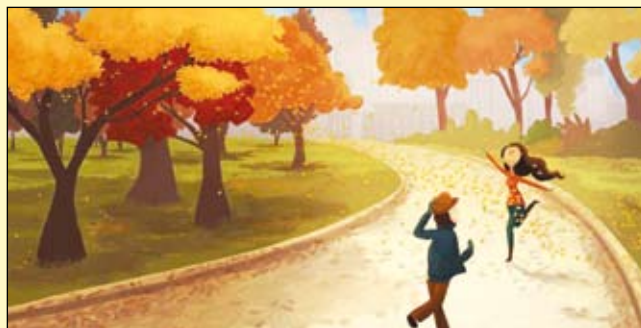
*Szerelem, szerelem,
átkozott gyötrelem,
szerelem, szerelem,
átkozott gyötrelem,*

*mért nem virágoztál
minden fa levelen,
minden fa levelen,
cédrusfa tetején?*

*De nem az a rózsza,
ki kiskertbe' nyílik,
hanem az a rózsza,
ki egymást szereti.*

Az első randi

A külső tagadhatatlanul fontos része az első randinak, és ez talán a ruházaton keresztül érvényesül a legjobban. Vegyük fel olyan ruhát, amit a hétköznapi életben viselünk. Nagyon fontos, hogy öltözetünkben kellemesen érezzük magunkat, ne kelljen feszengeni vagy mindig arra figyelni, hogy lecsúszik-e vállunkról a ruha pántja. Ha egyébként nem viselünk tűsarkú cipőt, ne az első randin kezdjük el, mert a csúfos esés szinte borítékolható. Ne ringassuk csipőnket csak azért, hogy a partner érdeklődését felkeltsük. Ne töltsünk a manikűrösnel fél napot, és ne késszünk tartós, lakkozott, kőkeményre fújt frizurát, ha máskor nem tennénk. Ne felejtjük: az első randi fontos esemény, de egy ismeretlen frizura az egészet tönkretelheti. A férfiak egyébként is jobban kedvelik a természetességet, a lazán leomló hajfűrtöket, mint az atombiztos frizurát. Ám ha aznap viharos szél fúj, érdemes egyszerűen összefogni a hosszú haját, hogy mire megérkezünk a randi helyszínére, ne vessünk úgy, mint egy tökéletesen sikerült madárijesztő. Legyünk pontosak, és semmiképpen ne késsünk öt percnél többet. 10 perc várakozás már frusztrálhatja a fiút, az pedig több mint figyelemfelkeltő, ha a másik fél késik, főleg, ha

nem szolgál megdönthetetlen alibivel, amit vis majornak tekinthetünk. Viselkedjünk természetesen. A csacsogás, bár bizonyos mértékig bájosnak hat, egy idő után idegesítő a férfiak számára. Beszéljünk magunkról, hiszen kíváncsi ránk, ám a legnagyobb siker akkor érhetjük el, ha őt is hagyjuk szóhoz jutni. Könnyen meghódítható az a férfi, akit hagynak kibontakozni. De ha főleg ő beszél, leginkább magáról, érdemes elgondolkozni, hogy vajon mi lesz a jövőben a számára felállított fontossági sorrend, kerülhetünk-e valaha az első helyre az ÉN után.

Emlék és tisztelet

A zene és a film nagyjai előtt többféleképpen lehet tisztelegni. Az alábbiakban egy összeállítást olvashatsz azokról, akikről haláluk után emlékeznek meg, és azokról is, akiket még most életükben ér különleges megtiszteltetés.

Bud Spencer- és Terence Hill-kiállítások

Szeptemberben kiállítás nyílik Bud Spencer emlékének tiszteletére a nápolyi Museo Panban. A 2016 nyarán elhunyt színész idén októberben lenne 90 éves, ez adja a tárlat apropóját. A kiállításon láthatóak lesznek többek között azok a jelmezek és kellékek, amelyeket Bud Spencer a filmjeiben használt, de a művészként és sportolóként kapott díjait, filmjei plakátjait, valamint számos róla készült fényképet is bemutatnak. A tárlat egyik termében megtekinthető lesz egy magyar produkció is: Király Levente Piedone nyomában című portréfilmje. A kiállítás szervezője, Alessandro Iovino egy interjúban arról beszélt, hogy a kötelességének érzi, hogy Olaszországban is adózzanak a közismert és népszerű színész emlékének. Nemrég egyébként a németországi Lommatschban nyílt múzeum Bud Spencer filmbeli partnere, Terence Hill tiszteletére. Nem véletlen a helyszínválasztás, ugyanis a színész gyerekkora egy részét ott töltötte, és onnan származik az édesanyja is. A Mario Girotti néven született Terence Hill azt mondta, hogy megtisztelve érzi magát, mivel Lommatsch mindig is egy darabka otthon jelentett a számára. A múzeum két szintjén Terence Hill és Bud Spencer filmjeihez kapcsolódó tárgyakat mutatnak be.

Film készült Elton Johnról

Nemrég a Cannes-i filmfesztiválon bemutatták a Rocketman című filmet, amellyel a filmkészítők Elton John munkássága előtt tisztelegnek. A Rocketmanból megtudhatjuk, hogyan vált a visszahúzó zongoristából, Reginald Dwightből világsztár, akit ma mindenki Elton Johnként ismer, hogyan győzte le féltékenységét és robbant be a köztudatba. A filmben az Elton alakító Taron Egerton előadásában felcsendülnek a sztár népszerű dalai is. A hozzá legközelebb állókat Jamie Bell, Richard Madden, Bryce Dallas Howard alakítják. A film valójában a musical és az életrajzi megvilágítás mezsgyéjén mozog, a rendezője Dexter Fletcher. A Rocketmant dicsérik a szakemberek, véleményük szerint a film egy nagyszabású zenés fantázia Elton John áttörést hozó éveinek hihetetlen emberi történetéről.

Képregény a jazz nagyjairól

Képregény készül a jazz nagyjairól. Ez a műfaj már rég bebizonyította, hogy alkalmas életrajzi történetek elmesélésére, a karakterek jól eltalált ábrázolása, a jól megírt dialógusok rendkívüli élményszerűséget eredményezhetnek. Az olasz zenerajongó, Paolo Parisi három élettörténetet foglalt képregénybe: a graffitistből lett festőművész, Jean-Michel Basquiat botrányos élete mellett John Coltrane szaxofonos és Billie Holiday énekes életét. Előbbi már 2012-ben megjelentette Coltrane címmel, a Blues for Lady Day: The Story of Billie Holiday című képregény pedig a napokban jelenik meg. Ez utóbbi Billie Holiday korai, Harlemben töltött időszakától a 40-es évekbeli tündöklésén keresztül az 1959-ben bekövetkezett tragikus haláláig vezeti az olvasót. Az olasz képregényrajzoló elsősorban híres korabeli fotókból és monográfiákból inspirálódott.

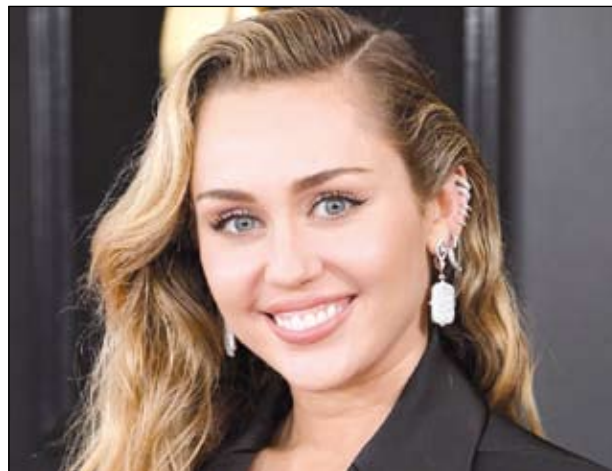
Összeállította: Lukács Melinda

Nagy siker az Aladdin

Nemrég mutatták be világszerte a Disney stúdió által készített előszereplős Aladdint. Amikor felröppent a filmzés ötlete, sokan kételkedve fogadták. A rajzfilm sokak kedvencévé vált, ezért tartottak attól, hogy nem lesz elég jó a szereplőválogatás, ráadásul elhunyt Robin Williams, aki páratlanul adta Dzsini hangját. Azután elkezdődtek a forgatások, megérkeztek az első képek, és mindenki a kék Will Smith-en röhögött, addigra már ugyanis kiderült, hogy ő fogja megformálni a csodalámpa szellemét. Amerikában igyekeztek esélyt adni az Aladdinnak, ezért egy hosszú hétvégére tervezték a bemutatót. Az érdeklődés azonban minden elvárást felülmúlt, még a Disney nézettségére vonatkozó saccolásait is. Az emberek mégis vevők voltak a varázslatra. A filmben Aladdint Mena Massoud játssza, Jázmint pedig Naomi Scott.

Új lemezt készített

Miley Cyrus legutóbb 2017-ben jelentkezett lemezzel, amelynek a címe Younger Now. Ez lett az egykor Hannah Montanának is nevezett amerikai énekesnő hatodik albuma. Miley ezután nem sokat pihent, sőt már a Younger Now megjelenése idején említette, hogy még két dala készen áll, úgyhogy máris tervezi a következő lemezét. Tavaly év végén Nothing Breaks Like a Heart címmel mutatta be új dalát, amelyet Mark Ronsonnal készített, nemsokára ezután pedig feleségül ment Chris Hemsworthhez. Az énekesnő ezek után bejelentette, hogy közléplemezt készít, amelyet She is Coming címmel hamarosan kiad. Miley egy interjúban arról beszélt, hogy mostanában nem bír magával, szárnyal a kreativitása, és apró részletekbe menően is tervezget, azt is kitalálta, hogy melyik dalához milyen rúzs illik.

Visszatért a zenéhez

Paris Hiltonnak ismét a zenéléshez támadt kedve, ezért visszatért a zene világba, és új dallal, valamint egy hozzá társított klippel lepte meg a rajongóit. A dalt a DJ Dimitri Vegas & Like Mike DJ testvérpárral készítette. A videóban a barátnője, Kim Kardashian is szerepel, pontosabban megjelenik. Parisnak nem ez az első zenei próbálkozása, korábban már készített egy lemezt. A főleg a botrányairól hírhedt Paris a The Simple Life című valóságshow-val tett szert népszerűsége, 2006-ban pedig saját nevével jelentette meg lemezét. Filmekben is látni, ismertségére való tekintettel olykor önmagaként jelenik meg, mint például a Zoolanderben, de játszott már rémfilmekben is.

Lezárult a jogi hercehurca

A The Verve 1997-es Bitter Sweet Symphony című dala nagy sikerre tett szert. Szinte minden rádióállomás játszotta, a szórakozóhelyeken is engedték, és a britpop egyik kiemelkedő zeneszáma lett. A dalban hallható vonós hangszerek hangzása viszont megegyezett a Rolling Stones The Last Time című dalának részleteivel. A Rolling Stones akkori menedzsere, Allen Klein be is perelte a britpop formációt, és elérte, hogy a szerzői jog teljes egészében Jaggerékét illesse meg, és őket tüntessék fel a dal szerzőiként. A történet azóta újabb fordulatot vett, a Rolling Stones két vezetője, Mick Jagger és Keith Richards nemrég visszaadta a jogokat Richard Ashcroftnak, a The Verve együttes frontemberének, ennek értelmében újra ő kap pénzt, amikor megszólal a rádióban a dal. Bő két évtized után tehát végre tisztázódott ügy.

Kishorgászaink ismét a vízparton

Elszólíthatja-e a horgászás a gyerekeket a számítógép mellől?

A Jó Pajtás Liga idénnyitó versenyét idén a szajániak szervezték meg. Ezzel kezdetét vette az ötfordulósra tervezett versenysorozat, amely majd csak szeptemberben ér véget.

Már a versenysorozat előtt, az előkészületek során feladatokat kellett megoldaniuk, egyik-másik egyesületnek ugyanis csapatösszeállításai gondjai támadtak. A modern élet egyik mellékhatása, hogy a gyerekek keveset sportolnak, nem járnak ki a természetbe, helyett a számítógép meg a mobiltelefonok virtuális világában bolyongnak. Pedig ha fölemelnék tekintetüket, megismerkedhetnének a természet szépségeivel, és beleláthatnának a valós világba.

A szajániak által szervezett versenyen a házigazdák csapatán kívül

adai, temerini, gunarasi és péterrévei kishorgászok jelentek meg. Kevesebben, mint a korábbi években, de mégis összeállt a mezőny. A vízpart pedig olyan élményeket nyújtott a gyerekeknek, amelyek minden bizonnyal arra ösztönzik őket, hogy a jövőben több időt töltsenek a természetben. Akár horgászbottal, akár nélkülük. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni a megrögzött horgászok tapasztalatát, mely szerint a halfogás egy életre szóló élményeket kínál.

Az idénnyitó verseny színhelye a szajáni kiscsatorna volt. Keskeny, jól meghorgászható vízről van szó, amelyben vízszakaszonként kiegyensúlyozott a halsűrűség. Tehát mindenütt akadt hal, de sehol sem sok. Ez nem nagyhalas víz, ugyanakkor óriási előnye, hogy a kishorgászok által használt három- és

négyméteres spicbotokkal könnyen meghorgászható a túlsó part is, tehát a csatorna teljes szélessége. Igaz, hogy az esőzések miatt csúszós volt az oda vezető út, de aki elindult, az meg is érkezett. Reggel hét órakor volt a gyülekezés, utána a sorsolás, és kezdődhetett a verseny. A megmérettetés három csoportban történt, a lányok egyéniben versenyeztek, a fiúk kiscsoportjába a 6-10 évesek, nagycsoportjába pedig a 11-14 évesek tartoztak. A lányok és a kiscsoport versenye két és fél órát tartott, a nagycsoporté háromat. Idén sok újonccal indultak a csapatok, ezért a csapatvezetők kíváncsiak voltak, akad-e versenyző, aki a kedvezőtlen haljárás, a rossz időjárás, a barátságtalan horgászhely vagy valami más miatt feladja a versenyt. Fontos hangsúlyozni, hogy valamennyi

kishorgász kitartóan horgászott a negyedik sípszöig. A kívülállók-nak mondjuk, hogy az ilyen jellegű versenyeken az első sípszó az etetés megkezdését jelenti, horgászni csak az öt perccel később elhangzó fütty után szabad. A harmadik sípszó azt jelenti, hogy még öt perc marad hátra a versenyből, és a negyedik jelzi a verseny végét. Amikor a síp negyedszer szólt meg a szajáni kiscsatorna partján, még minden kishorgász vízben tartotta a felcsalított horgát, és az utolsó kapásra várt...

A versenyen a következő eredmények születtek – lányok: 1. Kalmár Zselyke, 2. Kovács Natasa, 3. Szalonnás Ivett; fiúk, kiscsoport – A szektor: 1. Világos Balázs, 2. Pálfi Patrik 3. Kis Emma; B szektor: 1. Szokol Viktor, 2. Tápai Ákos, 3. Nagy Viktor; C szektor: 1. Varga Alex 2. Komár József, 3. Bezdán Bence – nagycsoport: A szektor: 1. Ferenc Félix, 2. Pece Ákos, 3. Kasza Kornel; B szektor: 1. Maronka Márk, 2. Bálint Roland, 3. Hallai Viktor – C szektor: 1. Kalmár Csongor, 2. Bobolysev Árpád, 3. Brasnyó Patrik.

A támogatóknak köszönjük a segítséget.

A Jó Pajtás Liga következő fordulója Adán lesz. Mivel lapunk a nyári szünetben nem jelenik meg, a versenyekről szóló beszámolók a Magyar Szó Horgászat-Vadászat rovatában fognak megjelenni.

Kép és szöveg: Kinka Tibor

Kalmár Zselyke

Szalonnás Ivett

Kis hálnak is lehet örülni

Tegnap még volt, mára hova lett halak

Halritkaságok, amelyek neve ismeretlen számunkra, a térképen nehéz megtalálni élőhelyüket, és olykor onnan is eltűnnek

Évekkel ezelőtt, amikor a mostani halászati törvény elődjét hozták nyilvánosságra az illetékesek, sok öreg horgász – aki jó halismerőnek tartotta magát – értetlenül olvasta a szöveget. Egyik-másik halmán látta ugyanis alaposan el kellett gondolkodnia, hallotta-e valaha is azt. És ha már a név ismeretlen volt, nyilván a hallal sem találkozott. Akkor jelent meg a törvényben a tartós zsákmányolási tilalommal védett halak jegyzékében néhány név, amellyel nemigen tudtak mit kezdeni. Egyik pedig ezek közül is kiemelkedett. A szerb nyelvű felsorolás drimski šaradan nevű halat mondott, zárójelben a tudományos *Pachychilon pictum* szerepelt. Némi kutatás meg guglizás után kinyomoztuk, hogy ez a hal a magyarban albán koncér névre hallgat. És ha már a szerb név drimiként említi, akkor a Drim folyóban illik keresni. Márpedig annak a folyónak valahol Koszovó területén van a forrása, és ha utánaolvasunk, kiderül, van Fehér és Fekete Drim is, amelyek az albániai Kukës városánál folynak egybe. De nem a vízrajz érdekelt bennünket, hanem az, miféle csodabogár az a hal, amelyet nem szabad zsákmányolni.

Felhívtam egyik barátomat, akinek korábban jól menő horgászboltja volt Priştinában, és ha azon a vidéken valami érdemleges történt halügyekben, arról elsőként nála a boltban számoltak be. A drimski šaradan név elhangzása után hosszú csend következett – már azt gondoltam, elromlott a telefon –, de a latin *Pachychilon pictum* hallatán már érkezett válasz...

– Drimski micsoda?! Pahi... hogyszívják!?! Honnan szeded ezt a halnevet? Ilyent arrafelé soha senki nem említett...

Albán koncér

Nem izgatott különösebben, hogy a törvényhozóink olyan halat helyeztek védelem alá, amely gyakorlatilag nem is él vizeinkben. Mert nyilván ritkaságról, ráadásul őshonos halról van szó, amelyet óvni kell. Aztán kiderült, hogy az albán koncér kis növésű hal, amellyel a horgászok azon az aprócska területen sem foglalkoznak vele, ahol van belőle. Csak futólag és érdekességgé mondjuk, hogy ezt a koncért Franciaországba is betelepítették.

Egy másik történet... És az sem mai.

A természettudományi egyetemen odaszóltott az egyik tanár – ma már nyugdíjas, és valahol Bánátban nyugodtan horgászgat –, mert valami halérdekességet akart mutatni. Az alkoholban tartósított ujjnyi hal nem nyújtott felemelő látványt, de azonnal látszott, nem hasonlít semmire, amivel addig találkoztam. A tanár csak a hal latin nevét mondta, el is felejtettem hamar. De minden más, amit mondott, rendkívül érdekes volt. A *Delminichthys ghetaldii* tudományos névre hallgató hal tulajdonképpen Horvátország, valamint Hercegovina karsztvidékének szűk területén él, ott is elszórtan. Az időszakos patakokat és folyócskákat lakja, amelyek

Delminichthys ghetaldii

medre aszályos időszakban kiszárad. Ilyenkor a Delmi... azokba a bemélyedésekbe és barlangokba húzódik vissza, amelyet a patak a mészkőbe vág. Ezeket az ínséges időket a hal a testében felhalmozott zsírok felélésével vészeli át, és igen hosszú koplásokra képes.

Amikor a tanár megmutatta azt a bizonyos halat, és elmesélte a hozzá fűződő történet, akkor még meglehetősen keveset tudtunk a Delmi...-ről. Azóta a kutatók utánajártak a dolgoknak, aminek az lett az eredménye, hogy további fajokat fedeztek fel. Csupán érdekességgé mondjuk, hogy az újonnan felfedezett halak egyike – ujjnyinál az sem sokkal nagyobb – egy kis folyó mellékfolyócskájában él, és sehol máshol. Amikor a folyócska kiszárad – nyaranta rendszeresen –, akkor a sziklák alatti üregekben várja ki az esős napokat. Az újonnan felfedezett fajok képviselőit magyarul akár valamiféle csabáknak is nevezhetjük, hiszen a tudományos nevük arra utal, hogy a vaskos csabák rokonai. Ezzel a hallal viszont az a gond, hogy szűkebb hazánk területén nem él, így csak neve alapján ismerjük.

De van egy további ritkaság is, amely olyan szűk területen él, hogy annál szűkebb már talán nem is lehet.

Racovita-kele

A racovita-kele (*Racovița-kele*) vagy piros szemű kele kizárólag a Nagyvárad melletti Püspökfürdő termálféreg tavában fordult elő. Csak futólag mondjuk, hogy ebben a tóban további két élőlény is fellelhető – a hévízi tündérróza és a bordás homorcsa nevű csiga –, amelyből sehol máshol nincs. Ez a bizonyos hal nagyon hasonlít a vörösszárnyúra.

Az vele a gond – illetve a halmak az a gondja az emberekkel –, hogy a termálféreg túlzott kiaknázása miatt a tó egyre zsugorodott. A környező melegvízes források sorra elapadtak, a tó vize pedig egyre sekélyebb, ezáltal felülete mind kisebb lett. Alig egy teniszpályányi, azután annak egyik térfelénél is kisebb. És itt kellett megférnie meg túlnélni három olyan életformának, amely sehol máshol a világon nincs.

A tündérróza megmenthető és visszatelepíthető, a csiga azonban állítólag nem szaporodik mesterséges körülmények között. A hal viszont hozzáférő kezelve került. Dr. Müller Tamás és csapata elvégezte a szobán forgó hal mesterséges szaporítását. A *Racovița-kele* tehát megmentettnek tekinthető.

Buzás Mihály

A keltetésből származó kelék népes raja

Legendák és lenyűgöző természeti csodák

Ezek várnak az erdélyi Tordai-hasadék sziklái között

A sziklafalak őrzik Szent László lovának nyomát, a tündérek kincset rejtettek el egy barlangban, egy kéményseprő életével lakolt a kapzsiságáért... Erdély egyik természeti csodája a mintegy 2 km hosszú, az Érchegységet átszelő Tordai-hasadék. Az erdélyi Torda, a Kolozsvártól nem messze, délkeletre eső helység közelében található. A különleges mészkőhasadék a Torockói-hegységben található. A 125 hektárnyi terület – a különleges élővilágnak is köszönhetően – 1938 óta védett.

A több rétegű (vulkáni, üledékes, mészkő, homokkő) hegyben kisebb barlangok alakultak ki. Ezek egy része az idők folyamán beszakadt, az üregek megnöttek, a patak pedig tovább mélyítette a hasadékot, amelyen a Hesdát-patak folyik keresztül. Egyik oldalán a Peterdi-gerinc, a másikon a Kövesbérc-Szindi gerinc húzódik, melyek 250-300 méter magasak.

A mészkőben eddig 32 barlangot tártak fel, közülük tizenkettő 6 méternél hosszabb. A legnagyobb a Porlik-barlang, amely 75 méter hosszú, 19 méter széles és 11 méter magas, cseppkövek vannak benne, itt találták a legtöbb őskori leletet. Az Oszlopos barlangban 600.000 éves csiszolatlan kőkorszakbeli kőeszközök találhatók, ebből arra következtettek, hogy a barlangot kultikus célra is használták. Innen a legjobb a kilátás a hasadék felső részére.

A helyet már 1291-ben említi III. Endre király, akkor még Thorda hasadékja néven szerepelt egy kiváltságlevelben. Mai nevét a 19. század elejétől használják.

A szájhagyomány szerint II. Rákóczi Ferenc híve, egy román kapitány, Balika (Balyka László) az itteni barlangokban bújt el a szabadságharc alatt a labancok elől, innen kapta a nevét az egymással szemben lévő Kis- és Nagybalika barlang. A barlangokban található legelső falfelirat 1563-ból származik.

Jókai Mór is áradozva írt a hasadékról az Egy az Isten című művében:

„A tordai hasadék a vulkáni alkotás egyik legbámulatosabb remeke; itt egy hegylanc tetejétől a talapjáig kettérepedve. A két átelleni meredek fal kiálló sziklái és mélyedései még most is egymásba illenek, a háromezer lépésnyi sziklafolyosó hajlásai, megtörései mindenütt egyenközűek maradnak, csak imitt-amott mutat tágabb öblöket, hol a sziklaörlő idő görgeteg közuhanyokká porlasztotta a bércfalat; míg egyes sziklatornyok, mint a gót építészeti pillérei állnak el a falaktól, amiknek ormozata ma is a műnsterk cifra, fantasztikus párkányzatát mímeli.”

Az egyik legenda szerint Szent László a kunok ellen harcolt Torda mellett, de a túlerő miatt visszavonult a hegy felé. Ám a kun sereg tovább üldözte és a király az égiekhez fordult segítségért. Ekkor a hegy kettéhasadt, és László a katonáival megmenekült. A monda szerint lovának patkónyomai a hasadék felett, a Patkós-kövön ma is látszanak, sőt, a XVII. században még látni vélték a patkószemek helyét.

A területnek különleges a növény- és állatvilága is. Nyárády Erazmus Gyula felmérése szerint a Romániában található 3500 növényfajból 997 él itt. A különböző klímájú helyeken más-más élővilág telepedett meg. A csúcsok árnyékában megmaradtak a különlegességnek számító jégkorszaki, fekete-tengeri, pannóniai, sztyeppe, alpesi növényfajok is, és itt él a merev nyúlfarkfű, a tülevelű szegfű és a bánáti ördög szem is.

A napos helyeken sztyeppe növények, erdélyi hangyabogáncs, csinos és hegyi árvalányhaj található. A hasadék nevezetessége a díszes zabfű, a méregölő sisakvirág, az illatos kankalin, a magyar-, törpe- és homoki nőszirm, de megtalálható például a havasi őszirózsa és az osztrák sárkányfű is.

Ritka sziklai növények a Rochel kötőrófű, az erdélyi berkenye, a legkülönlegesebb pedig a magyarföldi husáng, amely Európában csak a Kárpát-medence hat termőhelyén él meg, vagy a tordai hagyma, amely legközelebb az Urál déli részén és Közép-Ázsiában található.

A hasadék bennszülött növényi különlegeségei között van a hasadéki sisakvirág, a hasadéki bogáncs vagy a tordai hölgymál.

Hobbitfalva Új-Zélandon

Akár hiszitek, akár nem, valóban létezik Hobbitfalva, és a kocsmajában szívesen látják a vendégeket. Hogy hol? Új-Zélandon, ahol ma is állnak a hobbitlakok a kertekkel. Az itt sétálók pedig úgy érezhetik, hogy beleszóppentek a film egyik történetébe.

Számos filmforgatási helyszín vált turisztikai célponttá, ám a Gyűrűk Ura trilógia színhelye bárkit elvarázsol Új-Zélandon, a Matamata közelében található Hobbitfalván, a Hobbiton. A falu gyönyörű vidéken található. A Gyűrűk Ura regény alapján felépített falucska egy részét a forgatás után ugyan elbontották, de a hobbitok újra felépültek egyes részei. Ekkor azonban már az is szempont volt, hogy a filmkészítők után a turisták számára is látogatható legyen. Így bárki láthatja a kis kerteket, a kunyhókat, a tavat, a Zsákvég utcát, a kis padot. Az arra járó úgy érzi, bármikor előbukkanhat egy szereplő, vagy meglevenedik a történet.

A Tolkien-rajongókat egész biztosan elvarázsolja a vadregényes hely, ahol a kis dombok, a zöld rétek, a csobogó patakok között megbújnak a kerek ajtós kis házikók.

Zentáról Székesfehérvárra

Az Összmagyar Nemzeti Diák bajnokság délvidéki döntőjéről hetvenen jutottak tovább a Kárpát-medencei megmérettetésre

Kilenc vajdasági településről mintegy 120 magyar ajkú diáksportoló érkezett május derekán Zentára a 16. alkalommal megrendezett Összmagyar Nemzeti Diák bajnokság délvidéki döntőjére. A verseny három helyszínen zajlott, a résztvevők asztaliteniszen, sakkban és kézilabdában mérték össze tudásukat. A kategóriák győztesei – csaknem hetvenen – továbbjutottak a székesfehérvári döntőre, melyet az ős folyamán tartanak meg.

Gyólay Zoltán, a Délvidéki Arany csapat Civil Szervezet elnöke a sajtónak elmondta, továbbra is tartják magukat a rendezvény jelszavához: nemzetegyesítés határok felett a sport, a hit és a kultúra eszközeivel. Hozzáfűzte, az utóbbi száz évben a határok igencsak mozogtak felettünk, de a ma-

Verhetetlenek az adai kézilabdázó lányok

gyar nemzet egységes maradt, és a rendezvény is ennek szellemében kíván tovább élni.

Idén muzslyai, temerini, adai, zentai, csókai, felsőhegyi, topolyai, oromhegyesi és magyarkanizsai iskolák diákjai vettek részt a rendezvényen, akiknek nem más, mint **Wichmann Tamás** kilencszeres világbajnok kenus is szurkolt.

A kézilabda döntőben az adai Cseh Károly Iskola 32:6-ra legyőzte az oromhegyesi Zitzer csapatát. A bronzmeccset a muzslyai Szervó Mihály Általános Iskola és a zentai Stevan Sremac Általános Iskola játszotta. Itt a végeredmény 22:11 lett a zentaiak javára. Asztaliteniszen az általános iskolás lányok mezőnyében **Bimbó Emma** bizonyult a legjobbnak, a második **Golić Teodora**, a harmadik pedig **Tari Tiana** lett. A fiúk közül **Orosz András** állhatott fel a dobogó legmagasabb fokára, a második helyezést **Berta Balázs**,

a harmadikat pedig **Nagy Mélykúti Krisztián** érdemelte ki. A középiskolások mezőnyében a lányoknál **Glišin Jovana** lett az első, **Orovec Dézi** a második, a fiúk mezőnyében pedig **Ábrahám Kristóf** bizonyult a legjobbnak. Sakkban az elemisták mezőnyében a lányok közül **Horváth Evelin** teljesített a legjobban, a második **Kelemen Panna**, a harmadik pedig **Kalmár Leó**na lett. Ugyanebben a mezőnyben az alsós fiúk kategóriájában **Kincses Kristóf** lett az első, **Koncz Olivér** a második, **Kis Jovák Zalán** a harmadik. A felsősök közül **Bálint Krisztián** bizonyult a legjobbnak, a második **Zombori Dávid**, a harmadik pedig **Mellár Márton** lett. A középiskolás lányok mezőnyében **Nagy Mélykúti Katalin** nyert, a fiúknál **Jankov Daniel**. Ez utóbbi kategóriában a második helyezést **Győre Csongor**, a harmadikat **Mészáros Csaba** szerezte meg.

Noémi a világbajnokságon

Nemrég írtunk a doroszlói **Hegybeli Noémi** tekéző sportsikereiről, aminek máris van folytatása. Az országos tekebajnok nemrég tért haza a Csehországban, Roky-canyban tartott világbajnokságról.

– Az utolsó pillanatig hihetetlen volt számomra, hogy valóban kijuthatok a világbajnokságra a szerb válogatott tagjaként. A csehországi világbajnokságon egyéni és páros kategóriában is részt vettem. A több fordulás játszmák során egyéniben bejutottam a fináléba, a hetedik helyen végeztem – mondta a nyolcadikos lány, aki Szabadkán tervez továbbtanulni.

Futásban kiválóak

Három kiváló atléta az újvidéki József Attila iskolából

Már nehéz felidézni, mikor figyeltem föl az újvidéki **Bezkorvajnij Teodóra** sportsikereire, ám ha a székvárosi őszi maratonfutó versenyről esik szó, a lány neve régóta megkerülhetetlen. A Vojvodina Atlétikai Klub tagja, még csak nyolcadikos, de máris rengeteg sportsiker van mögötte. Nem sokkal utána feltűnt öccse, az ötödikes **Alex** is. Mindketten a telepi József Attila Általános Iskola növendékei, kivételes sporteredményeikkel öregbítik iskolájuk hírnevét. És nem csak ők. Nemrég ottjártunkkor megismerhettük **Vágó Teodort** is, aki szintén végzős, tehetségére nem túl rég figyeltek fel, így edzeni, versenyezni is kevesebb ideje jutott, mint a Bezkorvajnij testvéreknek, akiknek a családja több eredményes sportolóval dicsekedhet.

Mindhárman a József Attila iskola magyar tagozatának tanulói. Nincs is gond a tanulással, még akkor sem, ha a versenyek miatt sűrű a program, mondják, de ha valamiért igazán lelkesednek, az a sport, azon belül is az atlétika. Hetente 4-5 alkalommal edzenek, alkalmanként 1,5 órát. Eredményeik kiválóak, országos szinten is. Teodóra 5,5 éve edz, Alex is már hat éves kora óta fut, dob, ugrál. Az edzések során derül ki, kinek mihez van leginkább érzéke, így a most ötödikes fiút a gátfutás felé irányították. Hatvan, nyolcvan, néha 300 méteren versenyez. Hatvanméteres síkfutásban pl. eddigi legjobb eredménye 8,40, távolugrásban 4,84

Előtérben Bezkorvajnij Alex, hátul Teodóra és Teodor

m a rekordja. Teodóra egyik nagy sikerét épp ebben a tanévben aratta, megszerezve az első helyezést az őszi újvidéki maratonfutáson saját korosztályában. Hatvanméteres gátfutásban 9,66 a legjobb időrekordja. Biztos benne, hogy sporttal kíván továbbra is foglalkozni, és a testnevelési egyetemen szeretne továbbtanulni. Teodor még nem döntött jövőjét illetően, Alexnek viszont még van ideje a továbbtanulásról gondolkodni.

Egy biztos: mi a jó tanulmányi eredmények mellett kitartást kívánunk mindhármuknak a sportoláshoz, erre (is) nagy szüksége lesz ennek a három újvidéki kiválóságnak.

N-a

Nem más, mint a felkészítő tanár dicsérte meg a címben szereplő felkiáltással tanítványait, az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör kis népzenezeit, miután derekasan helytálltak a Szőlj, sip, szőlj! népzenei vetélkedő újjáélt döntőjén. Kiemelt arany minősítést kapott a Csörögi énekegyüttes, arany oklevelet érdemelt ki a Becsei Vonós Banda, a Pendely énekegyüttes, a Szent Ivóna-Ferenczi Orsolya kettős, a Varnyú Viola-Varnyú Leona kettős, Koncz Antónió szólóéneklésben és Károlyi Egon hegedűjátékával. Ezüst minősítésben részesült a Csincsele, a Csicsörke énekegyüttes, a Tallós Hédi és Dudás Karolina kettős.

A nyertesekkel a Petőfi Sándor iskolában találkoztam, hiszen legtöbbjük itt tanul. Beszélgetőtársaim: **Gortva József, Herbatényi Zalán, Tallós Kinga, Koncz Antónió, Lukács Ákos, Varnyú Viola és Leona, Koncz Villő, Kádas Dávid, Kapor Emma**, valamint a Sever Đurkić iskolából **Ferenczi Orsolya**.

Zalán már hat éve énekel a Csörögiben, eddig mindig arany minősítést kaptak, idén pedig kiemelt aranyat! Énekelt, és a Becsei Vonós Bandában is muzsikált, így két arany minősítést mondhat a magáénak. Mivel nyolcadikos, jövőre a KMV-n találkozhatunk vele újra.

– Nagyon szeretek muzsikálni, remélem, megmarad a zenekarunk – mondta.

Jósi is szeret énekelni, s elmondása szerint eddig mindig arany minősítést kapott a Csörögi.

– Jövőre is szeretnék a Csörögiben énekelni, meg néptáncolni is. Őszre középiskolás leszek, hétvégén, amikor hazajövök, akkor gyakorolunk majd.

Kinga a Becsei Vonós Banda megalakulása óta cimbalmozik.

– Kicsit nehéz volt megtanulni, Cseszák Zsombor, a nagybátyám tanított meg. Három éve alakult a zenekar, azóta cimbalmozom. Nagyon szeretek a zenekarunkban játszani, és versenyezni is szeretek, mert nagy öröm díjat kapni.

Ákos is a Becsei Vonós Bandában hegedül.

– Nagyon sokat gyakoroltunk a Szőlj, sip, szőlj!-ra. Mivel már öt éve járok zeneiskolába és hegedülök, nem volt nehéz a nagyokkal muzsikálni. Fél éve játszom a bandában. Nem tudom, mi lesz a zenekarunk sorsa, ugyanis a többiek már középiskolások lesznek, s ott játszanak. Gondoltam, alakítunk új zenekart.

Ezúttal is le a kalappal, gyerekek!

Óbecsei népzenei sikerek vetélkedőről vetélkedőre

Antóniónak már jó hírre van az éneklés terén: négyszer vett részt Szabadkán az ÁMV-n, mind a négyszer első lett! A Csicsörkében is énekel, s Horgoson jogot szereztek a miskolci népdalvetélkedőre.

– A Szőlj, sip szőlj!-on már tavaly is kiemelt aranyat kaptunk a Csicsörke népdalcsoporthal. Idén szólóéneklésben arany minősítésben részesítettek, szlavóniai népdalokat énekeltem. A diploma mellé egy népdalos könyvet is kaptam, aminek nagyon örülök.

Viola és Leona nemcsak duóban énekel a versenyen, hanem a Csicsörkében és a Csincselében is.

– Nagyon örülünk az arany minősítésnek – mondták.

Villő is énekel a Csicsörkében.

– Idén harmadik alkalommal vettem részt a vetélkedőn, és nagyon örülök az ezüst minősítésnek és a népdal CD-nek is, amit a diploma mellett kaptam.

Dávid második, a Pendely énekcsoportban énekel.

– Tréfás népdalt énekelünk: Bóha, bóha bóha, ablakimban bóha... Anikó tanított minket,

s kijavított, ha valamit nem jól énekelünk. Nagyon jó volt a vetélkedőn, a szüleim és a barátaim is szurkoltak nekünk. Az volt a jó, hogy mindenki kapott díjat. Jövőre ismét ott leszek – ígéri.

Emma is nagyon boldog volt, örült a szép eredménynek.

– Amikor meghallottuk, hogy arany minősítést kaptunk, majd összeestünk az izgalomtól – vallotta.

Orsolya második, tetszettek neki az előadott népdalok.

– A Csíp, csíp, csóka három változatát is énekeltek, meg az Egy üveg almát. Már amikor énekeltek, mosolygott a zsűri, így tudtam, hogy tetszik a dalunk. Örültem az arany minősítésnek, egy népdalos könyvet is kaptam a diploma mellé, amiből máris tanulok. Mivel járok zeneiskolába, így el is tudom énekelni. A plüss állatkáimnak szoktam énekelni, tanítom őket, úgy, mint minket Anikó.

Az óbecsei népzenei élet reménységei mindannyian **Cseszák Korcsik Anikó** és **Cseszák Balázs** tanítványai, akik a sok szép helyezés hallatán csak ennyit mondtak: Ezúttal is le a kalappal, gyerekek!

Koncz Erzsébet

Első helyezés a velencei zongoraversenyen

Május 19-én az ötödikes **Lovas Fiona** és a hatodikos **Mateja Stražmešterov**, az óbecsei Petar Konjović Alsófokú Zeneiskola növendékei Velencében versenyeztek. A kettős négykezeszt játszott, és első helyezést ért el a San Dona di Piave 7. Nemzetközi Zongoraversenyen.

– Az interneten találtam rá erre a versenyre, s gondoltam, felkészülünk, elmegyünk – meséli **Lovas Djijanta** zongoratanárnő. – Mivel Fionának már volt ilyen jellegű sikere, ugyanis évekkor ezelőtt Koncz Antónióval négykezeszt zongorázott, s Belgrádban a Kis Virtuózok Versenyén két alkalommal első helyezést értek el, gondoltam, megpróbáljuk újra. Négy darabot tanultak meg, különösen Simić: Happy Birthday című darabja tetszett mindkettőjüknek, ugyanis a Boldog születésnapot című dalt dolgozta át a zeneszerző. Mindketten nagyon szorgalmasan gyakoroltak.

A versenyzők 4-5 évesen megtanultak zongorázni, s ez lett a hobbiuk. Szeretnek zenélni. Otthon nemigen kellett gyakorolni, mert hétvégeken együtt készültek a versenyre, s ott begyakorolták a darabokat. Nagyon örültek mindannyian az első helyezésnek! A gyönyörű Velence felejthetetlen élmény mindannyiuknak.

K. E.

Akik felkerültek a tehetségfalra

A szabadkai Majsai úti Általános Iskola diákjai szinte minden versenyen ott vannak

Az Akkreditált Kiváló Tehetségpont címet az idén a szabadkai Majsai úti Általános Iskola is megkapta. Az intézményben aktív tehetséggondozás folyik, a diákok minden tantárgyból versenyekre járnak, sportban, énekben, zenében és rajzban is jeleskednek. Az iskola kiemelkedő tanulóival beszélgettünk.

A hatodikos **Nagy Nikolett**a például énekversenyekre jár, és tagja az iskola kórusának is.

– Alsó osztályban a tanító néni figyelt fel rá, hogy jó a hangom. Arra vagyok a legbüszkébb, hogy az idei Általános Iskolások Művészeti Vetélkedőjén harmadik helyezést értem el. A jövőben is szeretnék énekelni – mondta Nagy Nikolett. Osztálytársnője, **Pivártsik Tamara** szintén az éneklés területén jeleskedik, és ő is tagja az iskola kórusának.

– Én is voltam az ÁMV-n, ahol második helyezett lettem. Az iskolánkban megrendezték a Majsai's got Talent műsort, ahol megnyertem az ének kategóriát. Engem is a tanító néni fedezett fel – mesélte.

Mindkét lány a mai angol slágereket szereti a legjobban énekelni.

Boldizsár Krisztián nyolcadik osztályos diák magyar nyelvből teljesít jól.

– Az idei ÁMV-n harmadik lettem versírásból. Ezenkívül tornaversenyeken szoktam részt

venni. Voltam az iskolák közötti futsallbajnokságon és a Sakkativityn is. A futsallbajnokságon az iskola csapatával harmadikak lettünk. Mivel jól mennek a nyelvek, a Kosztolányi Dezső Tehetséggondozó Gimnázium angol szakára szeretnék iratkozni – tudtuk meg Krisztiántól.

Kökény Dominik is nyolcadikos tanuló, akinek a legjobban a testnevelés fekszik.

– Több helyezést értem el az úszóversenyeken. Én is benne vagyok az iskola futsallcsapatában. Iskolánkból részt vett egy csapat Makón a Bátor Ligáján, és továbbjutottunk a budapesti döntőre. Ezen a versenyen volt falmászás, akadálypálya, vívás, íjászat, lézerlövészet, váltóverseny és egy történelmi vetélkedő is. A makkói fordulón sportszereket nyertünk az iskola számára – osztotta meg velünk Dominik. Ő is a Kosztolányi Dezső Tehetséggondozó Gimnáziumban szeretne továbbtanulni.

A hetedik **Kasza Virág** a természettudományok szerelmese.

– A Tantárgyhálón első lettem, a madárvo-nulás volt a témám. Biológiából szoktam versenyekre járni, mivel a természeti tantárgyak állnak közel hozzám. Az első versenyemen még lámpalázás voltam, ám az idő múlásával leküzdöttem – mondta Virág.

A diákok az iskola tehetségfalánál

A szintén hetedik osztályos **Kukli Klaudia** ügyesen rajzol, és a Vajdasági Tehetségszolgáltató Tanács Kistéhetség díjával is büszkélkedik.

– Az EmArt Műhelybe járok, és általában minden rajzomat beküldjük különböző pályázatokra. Ezeken többször nyertem díjakat. A Kistéhetség díjra vagyok a legbüszkébb. Al-sóban egy kicsit jobban kiemelkedtem rajzból a többiek közül. Anyukám úgy gondolta, hogy külön órákat kellene vennem, így kerültem az EmArt Műhelybe – mesélte Kukli Klaudia.

Kép és szöveg: Szalma Brigitta

A szabadkai Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola is elnyerte az Akkreditált Kiváló Tehetségpont címet. Az intézmény tanulói között vannak olyanok, akik igen sokoldalúak, hiszen nemcsak tanulmányi versenyekre járnak, hanem az iskolán kívül is aktívak. Vannak, akik valamilyen sportot űznek, mások pedig valamilyen művészeti ágból emelkednek ki. Az iskola néhány különösen sikeres diákjával beszélgettünk.

Az ötödikes **Kuti Lili** matematika- és úszóversenyekre jár. A sportban elért eredményeire a legbüszkébb, hiszen több érem és kupa boldog tulajdonosa.

Sportból és tudományokból ötös

A szabadkai Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola diákjai rendszeresen megmérettetik magukat

– Az országos versenyen első helyezést értem el. A hétvégén Bosznia-Hercegovinában jártam egy nemzetközi úszóversenyen, ahol második lettem. Több mint kétszáz éremem van és tizenöt serlegem. Négyéves korom óta úszok. A úszóversenyek előtt azon szoktam idegeskedni, hogy megfelelő időt fogok-e úszni. A matematikaversenyek előtt nem szoktam izgulni – mesélte Kuti Lili. A lány nemcsak a klub színeiben úszott, az iskolát is képviselte egy-egy megmérettetésen, és rendre szép eredményekkel tért haza.

Dimitrije Vucelić hatodikos diák biológiai eredményeivel jeleskedik, emellett röplabdázik és csellózik.

– A legnagyobb verseny, amelyre eljutottam, a magyarországi Országos Tudományi és Technikai Diákalkotó Kiállítás. Itt egy kísérletet kellett bemutatni. Az én témám A fény növényekre gyakorolt hatása volt. Dicséző oklevelet kaptunk, és nyertünk egy egyhetes táborozást. A jövőben szeretnék biológiaversenyeken részt venni. Ezenkívül a zeneiskolában csellóra járok, valamint röplabdázok is. A csapattal kétszer értünk el második helyezést – mondta.

A nyolcadikos **Kéri Sándor Botond** természettudományokból jeleskedik, és a Nép-kör Magyar Művelődési Központ Fabula Rasa Színjátszó Grundjának is tagja.

– Felsőben fizikaversenyekre jártam. Községi versenyen második helyezést értem el, a körzeti fordulón pedig dicséző oklevelet kaptam. Nyolcadikban biológiából is voltam versenyen, fizikából pedig körzeti versenyen második lettem. Színjátszással foglalkozom, a Fabula Rasa-ba járok. Nemrég az Óbecsei Májusi Játékokon a csapattal megnyertük a legjobb előadás és a legjobb rendező díját. Harmadikos korom óta járok az ÁMV-re, és minden évben elérek valamilyen helyezést. Az idén második lettem szép beszéd kategóriában, és voltam már harmadik és első is prózamondásból – tudtuk meg Kéri Sándor Botondtól, aki a Svetozar Marković Gimnázium természeti szakán szeretne továbbtanulni.

Az iskolának természetesen nem csak ők a kiválóságai, sokan vannak még rajtuk kívül, hiszen a tanintézmény nem véletlenül érdemelte ki az Akkreditált Kiváló Tehetségpont címet.

Kép és szöveg: Szalma Brigitta

Itt a fagyiszezon!

Ha valami igazán fagyosra vágyunk, már nem kell a boltok fagyasz-tóiban kotorászunk némi jégkrémért. A cukrászdák fagyispultjai meg-teltek színes fagyaltcsodákkal. Ha már unod a pálcikás jégkrémeket, elárulunk néhány érdekességet a fagyival kapcsolatban.

Egy kis fagyalttörténet

A kínaiak már ötezer évvel ezelőtt ismerték a fagyalt korai változatát, ami Európába is eljutott. A döntő újítás Marco Polo korából származik, amikor rájöttek, a fagyaltkészítő edényt kell lehűteni ahelyett, hogy a jeget kevernék a masszához. A világ első nyilvános fagyaltozóját 1672-ben Párizsban alapították. A ma is létező Café Procope-ban kizárólag citromfagyit árultak. A magyar fagyaltozás hőskora a reformkor idejére tehető. Magyarországon már a 18. században elterjedt nyalánságnak számított a fagy, de akkoriban még csak „hideg nyalatnak” nevezték.

Mit eszünk meg egy gombóc fagyiban?

A fagyalt tápértékét a benne lévő tej és tejszín mennyisége határozza meg. Ezekben van vitamin és kalcium, de sajnos sok telített zsírsav is. A fagyalt cukrot, ízesítőanyagokat, stabilizáló és emulgálószerket is tartalmaz, amelyek meghosszabbítják az eltarthatóságot. Egy átlagos gombóc energiatartalma 100–160 kcal.

Fitnessfagy

Fagyaltot nem csak hagyományos nyersanyagokból lehet készíteni. Amerikában például egyre jobban terjed a joghurtfagyalt. Ez a zsírsze-gény joghurtból készített fagyalt nem olyan jó ízű ugyan, mint a szén-hidrátokban dús elődei, de fogyasztása nem egészségtelen. Ismert még a vegetáriánus fagyalt, amely fagyasztott gyümölcsön, friss banánon és kevés mézen kívül semmit sem tartalmaz, mégis nagyon finom.

TE IS KÉSZÍTHETSZ!

Egyszerű házi fagyalt

Hozzávalók: 3 dl tejszín, 1 nagy pohár tejföl, porcukor.

Elkészítés: A tejszín 5–10 percig habverővel verd (nem kell habbá verni). Add hozzá a tejfölt, és továbbra is a habverővel keverd. Ízlés sze-rinti mennyiségben add hozzá a porcukrot, amit meghatároz az is, hogy milyen ízű fagyit szeretnél. Csokifagyi esetében kakaóport tégy hozzá, de tehetsz bele reszelt gesztenyepürét (gesztenyefagyi) vagy akár előző-leg tejből megfőzött rizst is (rizsfagyi). Citrom-, eper-, joghurt-, túró-fagyi esetében a tejföl helyett 1 nagy pohár joghurtot adj a tejszínhez. Csokoládéforgácsot, dió-, mogyoró- vagy kekszdarabokat is keverhetsz bele. Miután készen van a fagy, egy műanyag tálba öntve tedd a mély-hűtőbe.

Fagyi – Tudod-e?

Kik ettek mézzel és gyümölccsel ízesített havat?

Különös csemege volt ez az antik világban. Még Hippokratésről is feljegyezték, hogy ilyen ínyencséget rendelt testi-lelki frissítőként a betegeknek.

Ki etetett a katonáival boros-tejes havat?

Nagy Sándor harcossai indultak hadba ilyen csemegevel.

Ki szerette a gyümölcsös gleccserjeget?

Néró császár kedvelte ezt a hűsítőt.

Hol és mikor találták fel az első fagyaltgépet?

Amerikában, 1790-ben.

Mikor állították üzembe az első fagyaltkocsit?

1910-ben.

Mikor született meg a pálcikás fagyalt ötlete?

1923-ban találták fel Amerikában.

Hány pálcikás fagyaltot lehet gyártani a modern gépsoron?

Óránként akár harmincezer darabot is.

Mekkora volt a legnagyobb tölséres fagyalt?

Hatvan centiméter magas. Gianni Mucignat óriáscsemegeje 539 gombócból állt.

Mekkora volt a legnagyobb fagyalttorta?

Majdnem 3 méter magas és 2,8 tonna súlyú.

Hol ülik meg a fagyalt napját?

Amerikában minden július harmadik vasárnapja a jégkrém napja.

Melyik ízből fogy a legtöbb?

A vaníliásból, a csokoládésból és az epresből.

Úszni mindig jó, nyáron különösen

Hogyan ússzunk? Teljesen mindegy. Ha valakinek a pillangómódszer a legkényelme-sebb, legkedvesebb, akkor csak tessék. Két fontos dolog van azonban: az első, hogy vízbe tett fejfel ússzunk! Aki nem így tanult meg eredetileg úszni, annak ez egy kis gyakorlást igényel, de feltétlenül megéri a fáradságot. Ha a fejünket kitarjtuk, a gerincünk meghajlik, és hamar megfájdulhat a hátunk. Pont az úzás egyik lényege vész így el. Nagyon fontos még az időtartam. Ha egyszer nekikezdünk, leg-alább fél órát érdemes úszni megállás nélkül. Nem számít a táv és a sebesség sem, csak az idő. Mindenkinek ki kell alakítania saját rit-musát, amelyben kényelmesen kibírja a fél órát. Nem kell sietni, a fontos az, hogy végig tartsuk a ritmust. Nem jó, ha az elején roha-nunk, hasítjuk a vizet, a végén pedig fuldo-kolva, kapkodva igyekszünk a medence vé-géhez. Végig kényelmesen, egyenletesen kell úszni. Ha élő víznél nyaralunk, ott se mond-junk le az úzásról. A gumimatracon való lebegés vagy a vízben labdázás, pancsolás mellett hódolhatunk kedvtelésünknek: egy kicsit mélyebb vízben nyugodtan leúszhatjuk a medencében megszokott távot. Érdemes már érkezéskor kinézni egy távot – mondjuk sziklától szikláig –, és azt naponta egyszer vé-gigúszni. Pontosabban annyiszor úszni oda-vissza, hogy meglegyen a fél óra.

Milyen hatással van az úzás egy fejlődő szervezetre? 1. Kiegyensúlyozottan terhe-

li meg a csontozatot és az izmokat, sőt, az ízületeket szinte alig. Nincsenek ütések, az-terelen nagy terhelés, esés. Úszássérülés vagy -baleset gyakorlatilag nem létezik. 2. Az úzás hatására egészségesen fejlődik a cson-tozatod és izomzatod, ennek pedig fontos a szerepe abban, hogy elkerüld az időskori csonttritkulást, mozgásszervi bajokat. 3. Ki-fejezetten ajánlják az orvosok gerincferdülés kiküszöbölésére, mellkasi bántalmakra, mi-vel az izmok szinte mindegyike egyenletesen vesz részt az úzásban. 4. Nagy energiafel-használással jár, így úzás során a túlsúlyos gyerekek sikeresen fogyhatnak. 5. Hosszú távon növeli a tüdő befogadóképességét, javítja a légzést. 6. Szív- és érrendszered fej-lődésében is segít. 7. A mozgás elengedhe-tetlen a fizikai és lelki frissességhez. 8. A ritmusérzed is fejlődik.

Hogyan győzd le az édességet?

Megetted a reggeli finomságodat, de már 2 óra múlva más édességre vágysz? Egy nyalókával próbálsz elfedni a délutáni órák unalmát – és aztán megiszol egy kólát a további unalmas órák elkerülése érdekében? Különösen nagy a csábítás a hétvégi sütemények közelében? Nem bírod kontrollálni az **édességek** iránti vágyad? Ha azt veszed észre, hogy az édességek elfogyasztása csak még jobban felkelti benned a vágyat a finomság iránt, akkor nem vagy egyedül. A túlzottan sok egyszerű szénhidrát elfogyasztása – kellő fehérje és zsír nélkül – gyorsan ki tudja elégteleníteni az éhséget és hamar feltölti a testedet, de ez ugyanolyan gyorsan távozik is, ahogy jött, és csak további sóvárgást okoz.

Miért kívánjuk az édességeket?

A szénhidrátok az agyban működő szerotont stimulálják, ez felelős a jó közérzetért.

A cukor is a szénhidrát egyik formája, de sok más formában is találkozhatunk szénhidrátokkal: gabona, gyümölcsök és zöldségek. Továbbá a cukor **endorphint** is termel, ami nyugodttá és kipihentté tesz minket, és természetes jó érzést is nyújt.

Ezenkívül a cukornak nagyon finom íze is van. Ezek után miért ne kívánnánk az édességeket?

A probléma nem akkor lép fel, amikor kielégítjük a vágyainkat egy kis édességgel, hanem amikor rendszeres fogyasztókká válunk – sajnos ezt igen könnyű elérni manapság, mert szinte mindenben megtalálható már a cukor: kenyerekben, joghurtokban, gyümölcslevekben, szószokban stb. Átlagosan akár napi 22 teáskanálnyi cukrot is elfogyaszthatunk.

Ha folyamatosan sóvárogsz az édesség után, itt van néhány tipp, ami segítséget nyújthat ennek legyőzésében.

1. Csak módjával!

Mindig csak egy keveset egyél abból, amit megkívántál éppen, egy kis sütit vagy egy kisebb nyalókát.

2. Kombináld az ételeket!

Ha lehetetlennek tűnik megállni egy kis adag édességnél, jó ötlet lehet kombinálni valami más étellel az adagot, így jól is lakhatsz. Ha megkívánod például a **csokit**, fogj egy banánt és csokoládészószba mártogatva vagy mandulával összemixelve ki tudod elégteleníteni az édesség iránti minden vágyadat.

3. Azonnali megvonás?

Az összes **cukor** kizárása az étrendből egyeseknek nagyon jól beválik, bár a kezdeti 48-72 óra igen nehéz. Sok ember számára az azonnali megvonás segít csökkenteni a vágyat pár nap után.

4. Rágózz!

Ha csillapítani szeretnéd a vágyad, vegyél be egy rágót! Kutatások kimutatták, hogy a rágás csökkenteni tudja az ételek utáni vágyat.

5. Egyél gyümölcsöt!

Legyen mindig kéznél egy kis gyümölcs, ha megkívánnád az édességet. Fontos tápanyagokat és rostokat juttathatsz a szervezetedbe, és még az édességet is megkapod. Szerelkezz fel mogoróval, magvakkal és szárított gyümölcsökkel, legyenek mindig kéznél, így nem a régi, cukros finomságokat fogod enni.

Ami tilos

Ne fogyassz mesterséges édesítőszert!

A mesterséges édesítőszer első hallásra jó megoldásnak tűnhet, de kicsit sem csökkenti a vágyat. Az elhízás is a hatásai közé tartozik.

6. Sétálj!

Amikor sóvárogni kezdesz az édességek iránt, menj el sétálni. Sétálj egyet a háztömb körül vagy csinálj valamit, ami kicsit kimozdít és elvonja a figyelmedet!

7. Válaszd a minőséget a mennyiség helyett!

Ha valamilyen édes finomságra vágysz, válassz egy gyönyörű ételt! De csak mértékkel fogyaszd. Nem kell lemondanod a kedvenc finomságaidról, csak kisebb adagokban kell őket fogyasztani!

8. Éttezz rendszeresen!

Ha túl sok időt hagysz két étkezés között, könnyebben kívánsz meg az édes vagy zsíros ételeket étvágycsökkentés céljából. Ha 3-5 óránként étkezel, akkor stabil lesz a vércukorszinted, és így sokkal kevésbé fogsz irracionális módon enni. Válassz proteinben és rostokban gazdag ételeket, például gabonát és más hasonló termékeket!

9. Legyél könnyed, vedd lazán az egészet

Időre lesz szükséged ahhoz, hogy kezelni tudd a vágyadat. Nehéz megváltoztatni bármilyen rendszert – különösen akkor, ha a világgazdaságról vagy az étkezésünkről van szó! (kamasz-panasz)

Csíkok mindig

A fekete-fehér csíkok örök klasszikusnak számítanak. A szabályos vékony csíktól a vastagabb vonalakig szinte mindent kötelező lesz kipróbálni – ráadásul a divatfiskó kockázata nélkül (elvégre a fekete-fehér mindennel jól mutat, nem igaz?).

Kis nyári divat

Vissza a természetbe!

A természetközeli minták mindig visszatérnek a divatba, csak a stílus, illetve a fókusz változik évről évre. Az idén nyáron a pálmalevelek, a zöldes árnyalatú indák és az eltúlzott méretű leveles minták azok, amelyeket be kell szerezni

A rojt

A bohém, strandos stílushoz elengedhetetlen, hogy legyen egy-két horgolt, kötött vagy rojtos aladarabod. Lehet ez egy cropped felső, egy lepel, amelyet egy hűvösebb estén magadra dobsz, vagy akár egy szuper horgolt ruha, amelyben a barna bőrdöb egyszerűen csodásan mutat majd.

Fel a kalappal!

Szerezz be egy, a stílusodhoz leginkább illő szalmakalapot, amely jól véd az erős napsugarak ellen! Hogy egy szélesebb karimájú, szalaggal átkötött romantikus darabot, vagy egy fűsabb, tengerész stílusú választasz-e, már csak rajtad múlik.

Magasított szandálok

Előfordul néha, hogy a divat nem csupán a dolgok szépségét, hanem a praktikus szempontokat is figyelembe veszi. Ilyenkor születnek olyan trendek, mint a nyári szandálmánia. Szerezz be egy kényelmes, magasított talpú szandált egy mutatós fűzős megoldással!

Fapados iskola

Móricka először ment iskolába.

Amikor hazaért, anyukája megkérdezte tőle:

– Na, milyen a sulis?

– Hazugság az egész! A terem ajtajára az van ki írva, hogy első osztály, odabent meg minden fapados.

Légy a levesben

Mindnyájan ismerjük a viccet, amelyik úgy kezdődik, hogy „Pincér! Egy légy van a levesemben!...”. Most nézzük más karakterek szemszögéből eme vicc kezdetét:

A béka: – Pincér! Nincs légy a levesemben!

A kannibál: – Pincér! Légy a levesemben!

Az etióp: – Pincér! Hol a leves a légy melől?

Az eszperante: – Eledeles! E levesben repdesnek!

A pók: – Pincér! Leves van a legyemben!

A kancsal: – Pincér! Két légy van a levesemben!

A gyáva: – Pincér! Egy légy...izé...á, semmi, semmi!

Széle a hossza

Az utasszállító gép pilótája leszálláshoz készül. Leteszi a gépet, csikorognak a fékek, a gép nagy nehezen éppen meg tud állni a leszállópálya vége előtt.

– Nem hiszem, hogy ez a leszállópálya hosszabb lenne 400 méternél – mondja a pilóta.

Mire a másodpilóta:

– Igaz, viszont legalább 5 kilométer széles.

Jean!

– Jean! Miért lett hirtelen ilyen sötét? Hiszen dél van!

– Biztos elborult az agya uram.

– Jean – kérdezi az úr dühösen –, most maga a hülye, vagy én?

– Uram, Ön nem áll olyan ember hírében, aki idiotákat alkalmazna.

Laci és a szőke

Szőke nő a kollegájának:

– Laci, hogy kell kinyitni a pénztárgépet?

– Nyomd meg a C-t!

– Laccceccci, hogy kell kinyitni?

Hiba van ebben az ebben

– Már ezerszer megbántam, hogy hazahoztam ezt a kutyát – panaszkodik Kovács az ismerősének.

– Talán nem jó házőrző?

– Nem bizony – feleli Kovács. – Az este is annyira ugatott, hogy nem hallottuk, amikor betörték hozzánk.

Szülinap

Nyolcvanadik születésnapján kopogtatnak a mogorva öregúr ajtaján. Nagy nehezen, botra támaszkodva kicammog. Egy csigát lát az ajtó előtt.

– Boldog születésnapot! – kiáltja a csiga.

Az öreg nagyot rúg a csigába, mire az átrepül az út túloldalára. Egy év múlva ismét születésnapját ünnepli az öreg. Most is kopogást hall, kicammog. Hát az ajtó előtt ott áll a csiga, és nyöszörögve kérdezi:

– Ezt most miért csináltad?

Vadászat

Egy vadász először viszi el a feleségét vadászni. Elmagyarázza, mit hogyan kell, hogy töltsen meg a fegyvert, hogy célozzon, ha lelő valamit, siessen oda, nehogy valamelyik másik vadász magának akarja a zsákmányt stb. Különböznék, kis idő múlva lövést hall a felesége irányából. Elindul a hang felé, majd meglátja a feleségét és egy másik vadászt egy tetem fölött hangosan vitakozni. Amikor közelebb ér, hallja, hogy a vadász ezt kiabálja:

– Oké, asszonyom, oké, megegyeztünk, ez a maga öze. Csak annyit engedjen meg, hogy levegyem róla a nyergemet!

Hirdetés

– A hirdetésre telefonálok. Ugye ön hirdett meg egy ski- és egy after ski-felszerelést?

– Igen.

– Megmondaná, kérem, hogy mi az az after ski-felszerelés?

– Az kérem, egy mankó.

Fogadóóra

– A maga fia hosszabb idő óta nem jár iskolába.

– Nem létezik, hisz minden reggel elkísérem!

– Elhiszem, de a tanítás délután van!

Pont akkor

A rendőr elmegy a jósnőhöz, s az jóvendőt mond neki:

– Vészes esetet látok...Pénteken este ki fogják rabolni a házat...

Mire a rendőr:

– Ó, a fenébe is, én meg pont akkor leszek színházban a feleségemmel...

Farkaséhség

– Pincér, siessen kicsit – noszogatja az étterem vendége a felszolgálót –, mert olyan éhes vagyok, mint a farkas!

– Sajnálom, uram, késő – feleli a pincér –, mert fél órával ezelőtt szolgáltuk fel az utolsó nagymamát!

Jó kérdés

Kovács várakozó gépkocsijába a kereszteződésnél beleszalad egy másik autó, de baj nem történik. A következő piros lámpánál megismétlődik az eset. Amikor a harmadik várakozásnál lökést érez a kocsiján, Kovács kiugrik a volán mellől, s miközben az esetleges kárt mérlegeli, odakialt a vétkes sofőrnek:

– Hogy áll meg, ha nem vagyok épp maga előtt?

Sovány vigasz

A horgász ül a Duna mellett, s vár, vár türelemmel. De mindhiába, zsákmány nem akad.

Már esteledik, amikor elunja a további várakozást, feltekéri a damilt, leveszi a horogról a gilisztát, és vigasztalóan azt mondja neki:

– Nem baj, Zsiga, legalább te fürödtél!

Repülő

A szórakozott professzor sétálgat az unokájával.

– Nézd, papa, repülőgép! – mutat fel az égre a gyerek.

Mire a prof:

– Jó, jó, csak ne nyúlj hozzá!

Tehén

– Kalauz úr, miért álltunk meg már megint? – kérdi az utas a vonaton.

– Mert egy tehén fekszik a síneken.

– Már megint? Hát mennyi tehén van errefelé?

– Ez ugyanaz a tehén, uram, csak az a baj, hogy mindig utolérjük.

Igények

A vendég magához inti a pincért, és az étlapra mutat:

– Hozzon nekem egy ropogós malacsültet, de sovány legyen, vékony rásütött szalonnával a tetején. És ne legyen túl sült, de félig nyers se legyen. Ne legyen kemény, csak ropogós. És ne legyen puha.

– Kérem, uram – szól közbe a pincér –, a vércsoportja milyen legyen?

Gerinc

A tanító:

– Mondjátok meg nekem, mi a gerincoszlop!

Pistike:

– A gerincoszlop a hasüreg mögött elhelyezkedő oszlop, melynek egyik végén ül a fej, a másik végén ülünk mi.

Töltött csirke

A mézeshetek végeztével először főz az ifjú ara. A férj töltött csirkét kér ebédre. Az asszonyka lelkesen készülődik, majd pontban délben egy tál borzalmas külsejű valamit tesz az asztalra.

– Te jó ég! – kiált fel a férj.

– Mivel töltötted meg azt a csirkét?

– Semmivel. Már meg volt töltve, amikor vettem.

Óráról órára

– Tudja, kend – kérdi a falu közepén az egyik székely a másikat –, miért van ennek a templomnak mind a két tornyán óra?

– Miért?

– Hát csak azért, hogy amíg én nézem az időt, kendnek ne kelljen rám várnia, hanem nézhesse a másikon.

Könyves könyv

Két barát találkozik az utcán.

– Te miért vagy ilyen levert? – kérdezi az egyik.

– Tudod, épp az imént olvastam egy könyvet, és nagyon szomorú volt a vége – válaszolja a másik.

– Igen? És mi volt az a könyv?

– A takarékbetétkönyvem.

Kutyaélet

Két kutya beszélget a bolt előtt. Megszólal az egyik:

– Nézd, az van írva a táblára, hogy kutya-knak bejönni tilos.

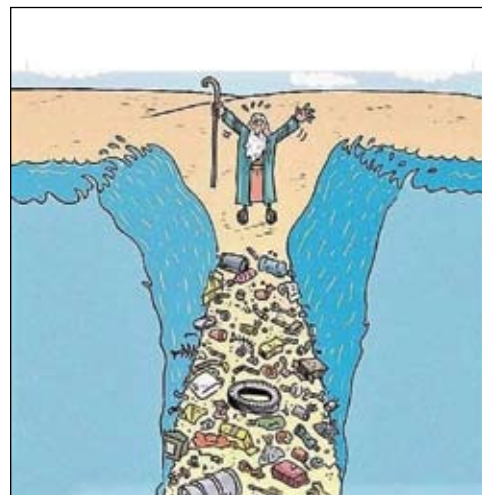
Megszólal a másik:

– És ki tudja, hogy mi tudunk olvasni?

Oszlatás

– Hogyan oszlatja föl a skót rendőr a tűntető tömeget?

– Leveszi a kalapját, és gyűjtögetni kezd.

Repülőn

– Uram, az ön jegye Budapestre szól, a repülő pedig Belgrádba megy.

– És a kapitány is tudja, hogy melyik irányban haladunk?

Jó szomszédság

– Tessék mondani, nem zavarja magukat, hogy mindennap gyakorolok a hegedűmön?

– kérdezi Károlyka a szomszédot.

– De igen, nagyon zavar.

– És nem tetszene tudni ezt megmondani a papámnak?

Anekdóták hírességekről

Ki csinálta?

Amikor a németek 1940-ben megszállták Párizst, Pablo Picassót, a nagy festőművészt beidézték a Gestapo parancsnokságára.

– Maga az a Picasso nevű antifasiszta piktor? – kérdezte a kihallgató tiszt.

– Igen, valóban festőművész vagyok – felelte halkán Picasso.

Ekkor a tiszt elővett egy fotót, ami a Guernica – a spanyol polgárháború borzalma, a fasiszta rombolást ábrázoló remekmű – reprodukciója volt. A náci tiszt rámutatott a képre:

– Ezt maga csinálta?

– Nem – rázta meg a fejét Picasso. – Ezt maguk csinálták.

Isten ostroma

Amikor Attila Róma ostromára indult, a pápa eléje ment, s könyörgve kérte, hogy forduljon vissza. A pápa a keresztény egyház és Isten szolgájaként mutatkozott be, mire a hunok királya így válaszolt:

– Te Isten szolgálja vagy, én meg Isten ostroma vagyok.

Isten földi helytartójának könyörgése azonban segített, mert Attila visszafordult, és megkegyelmezett Rómanak.

Élni, de miből?

Az egyik erdélyi kisvárosban vándorszínészek adtak előadást. A gyér számú közönségnek tetszett a játék, a főszereplőt felállva tapsol-

ták és éljenezték. Mire a színész csendet intett, és megszólalt:

– Önök azt kiabálják, hogy éljek. De mondják meg, hogy miből?

Száz nemesből hány művész?

Élt Mátyás király udvarában egy híres festő, kit a saját szállásán oly durván sértett meg egy nemesember, hogy a művész kidobta a szobájából. A gőgös nemes panaszával nyomban a király elé ment, aki azonban nemcsak elutasította, hanem még meg is dorgálta. A büszke főúr erre fenyegetőzni kezdett, hogy el fog költözni az országból.

– Mehetsz! – volt Mátyás kurta válasza.

– Mert száz parasztból száz nemesembert csinálhatok, de száz nemesből sem faraghatok egy művészt...

Az asztalos és a külügyminiszter

Idősebb Andrassy Gyula gróf külügyminiszter korában is szoros barátságot tartott fenn Munkácsi Mihállyal. Bizonyos főúri körökben ezt rossz néven vették. Egy mágnás ismerőse egyszer szövé is tette:

– Hogy barátkozhatsz te ezzel a volt asztalossal? Elvégre mégiscsak a Monarchia külügyminisztere vagy!

Andrassy élesen kérdezte:

– Mondd, kérlek, ki volt Michelangelo korában a külügyminiszter?

– Honnan tudnám?

– Na látod! Pedig azt még te is tudod, hogy ki volt Michelangelo.

Miért nem lett asztalos?

Jászai Mari neves színésznő vidéken vendégszerepelt. A partnere csapnivalóan gyenge színész volt. Jászai a próbán küzdött vele, tanította, magyarázott neki – eredménytelenül. Este, az előadáson sikerült is elrontania a nagyjelenetet. Előadás után így fakadt ki a művésznő:

– Mondja, kérem, miért lett maga színész?

– Mert ellenállhatatlan vágat éreztem a világot jelentő deszkák iránt.

Mire Jászai komor királynői fenséggel válaszolt:

– Akkor miért nem lett asztalos?

Ha a cár beszél...

Liszt Ferenc igen önérzetes művész volt, s a zenét mindennél nagyobb szentségnek tartotta. Egy alkalommal a pétervári udvarban hangversenyzett. Az egyik zenedarab közepén Miklós cár hangosan beszélgetni kezdett a mellette ülő előkelőséggel. Liszt erre váratlanul abbahagyta a játékot, de olyan feltűnően, hogy maga a cár fordult oda hozzá:

– Mondja, kedves Liszt, miért hagyta abba?

Liszt felállt a zongora mellől, udvariasan meghajolt, és azt mondta:

– Felség! Ha a cár beszél, mindenkinek el kell némulnia.

Csak a festék súlya több mint 4 tonna

Pünkösöd vasárnapján, 125 éve adták át a nagyközönségnek A magyarok bejövetele című körpanorámát

Elképesztő sikert aratott, amikor két évnyi munka után elkészült a 120 méter hosszú, 15 méter széles, 1800 négyzetméter nagyságú, egy darab belga vászondarabra festett alkotás. 1894. május 13-án láthatta a közönség először **Feszty Árpád** és alkotótársai lenyűgöző, **A magyarok bejövetele** című körképfestményét. A monumentális alkotás a romantika szemüvegén keresztül mutatja be hat egymáshoz kapcsolt jelenetben a magyarok bejövételét a Kárpát-medencébe.

A magyarok bejövetele egyik fő alakját, Árpád vezért Feszty Árpádról mintázták, az egykori felvételen épp őt láthatják a munka közben. Középen áll, lába a létra alsó fokán

A története azonban korábban kezdődött. Feszty Árpád 1891-ben egy párizsi útja alkalmával látta a Napóleon csatáját ábrázoló körképet, akkor elhatározta, hogy panorámaképet fest. Úgy tervezte, a bibliai özönvíz történetét viszi vászonra, de apósa, a neves író, Jókai Mór rábeszélte, hogy inkább a magyar történelem egyik jelentős mozzanatát, a honfoglalást örökítse meg. Feszty jeles művészek, köztük **Mednyánszky László, Vágó**

Az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékparkban a honfoglalók életmódjával is megismerkedhetünk, izgalmas, sokrétű programokkal várják a kirándulókat

A Rotunda a mai Szépművészeti Múzeum helyén, Budapesten. Itt nyílt meg a körkép kiállítása 125 éve, 1894. május 13-án. A felvétel egy évvel később készült

Pál, Mihalik Dániel, Spányi Béla közreműködésével 1892-ben kezdett hozzá a honfoglalás eseményeinek megfestéséhez.

A festmény avató ünnepségére 1894. pünkösöd vasárnapján, a millenniumi kiállítás keretében került sor. Megnyitása után a Városliget körkép-palotájában elhelyezett mű óriási közönségsiker lett. 1898-ban a képet Londonba szállították a világkiállításra, 1909-ben tért vissza Budapestre, ahol ideiglenes faépületben helyezték el.

A második világháborúban bombatámadás során a körkép épülete és vázna is megsérült.

Az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark kialakítása 1970-ben kezdődött, ekkor határozták el, hogy Feszty-körképét a restaurálás befejeztével itt mutatják be újra. Megkezdődtek a restaurálási munkálatok és a rotunda építése is, ami azonban 1979-ben abbamaradt. A vászon darabjait újra hengerekben raktározták el, végül 1991 és 1995 között egy lengyel restaurátor-csoportnak köszönhetően született újjá az alkotás, amelyet több millió ember látott.

Lapszámunk borítójának belső oldalain a körkép egy részletét láthatjátok, a teljes festményt az ópusztaszeri Nemzeti Parkban tekinthetitek meg.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Idei 19. számunk nyereménykérdésének megfejtése nem más, mint a nagy nevetetű, Mr. Bean, aki az Avatar című nagysikerű játékfilm „jelmezébe” bújt. A megfejtők közül a szerencse ezúttal **szabadkai Rózsa Ninettára, a Kizur István iskola ötödikére** mosolygott, nyereménykönyvét hamarosan postázzuk.

Erre a tanévre ezzel befejeződött nyereményjátékunk. Bízunk benne, hogy ősze folytatjuk a játékot.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm
Tartomány

Magyar
Nemzeti
Tanács

Vajdasági magyar
gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvoda Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Farkas Ilona, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs